

На основу члана 46. став 1. Закона о јавним агенцијама („Службени гласник РС“, бр. 18/05, 81/05-исправка и 47/18) и члана 237. тачка 1) Закона о ваздушном саобраћају („Службени гласник РС“, бр. 73/10, 57/11, 93/12, 45/15, 66/15 - др. закон, 83/18 и 9/20),

Управни одбор Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије доноси

ОДЛУКУ

о усвајању Извештаја о раду Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије за 2022. годину

1. Усваја се Извештај о раду Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије за 2022. годину.
2. Ова одлука ступа на снагу даном доношења.
3. Ову одлуку доставити Министарству грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре ради подношења Влади Републике Србије.

Број: *110-01-0001/2023-0002*

У Београду, **01 MAR 2023**

УПРАВНИ ОДБОР

Председник

Оља Чокорило
Проф. др Оља Чокорило, дипл. инж.

**ИЗВЕШТАЈ О РАДУ
ЗА 2022. ГОДИНУ**

САДРЖАЈ

I.	УВОД.....	4
1.	Основни подаци о Директорату.....	4
2.	Оснивање Директората.....	4
3.	Послови Директората.....	5
4.	Организација Директората.....	6
5.	Финансирање Директората.....	7
II.	АКТИВНОСТИ И ОСТВАРЕНИ РЕЗУЛТАТИ.....	7
1.	Нормативно правни послови из области ваздухопловства.....	7
2.	Давање мишљења у вези са прописима.....	9
3.	Послови европских интеграција.....	9
4.	Међународни послови.....	10
4.1	Мултилатерална сарадња.....	10
4.2	Међународне провере (одити).....	20
4.3	Регионална сарадња.....	22
4.4	Билатерална сарадња.....	23
4.5	Послови у вези са управљањем кризним ситуацијама (ACM – Aviation Crisis Management).....	24
5.	Послови инспекцијског надзора.....	25
5.1	SAFA инспекције.....	25
5.2	Инспекцијски надзор у области саобраћајне делатности.....	25
5.3	Инспекцијски надзор у области пловидбености.....	27
5.4	Инспекцијски надзор ваздухопловног особља.....	27
5.5	Инспекцијски надзор у области ваздухопловне медицине.....	28
5.6	Инспекцијски надзор у области заштите права путника.....	28
5.7	Инспекцијски надзор у области ваздушне пловидбе.....	28
5.8	Инспекцијски надзор у области аеродрома.....	30
5.9	Инспекцијски надзор у области обезбеђивања у ваздухопловству.....	31
5.10	Инспекцијски надзор у области трагања и спасавања.....	34
6.	Тест мера обезбеђивања у ваздухопловству.....	34
7.	Основне провере.....	35
7.1	Основне провере у области саобраћајне делатности.....	35
7.2	Основне провере у области пловидбености.....	35
7.3	Основне провере у вези са ваздухопловним особљем.....	36
7.4	Основне провере у области аеродрома.....	36
7.5	Основне провере у области обезбеђивања у ваздухопловству.....	36
8.	Периодичне провере.....	36
8.1	Периодичне провере у области саобраћајне делатности.....	36
8.2	Периодичне провере у области пловидбености.....	37
8.3	Периодичне провере у области ваздухопловног особља.....	37
8.4	Периодичне провере у области ваздухопловне медицине.....	37
8.5	Периодичне провере у области ваздушне пловидбе.....	37
8.6	Периодичне провере у области аеродрома.....	38
8.7	Периодичне провере у области трагања и спасавања.....	38
9.	Остали управни послови на основу поверених јавних овлашћења.....	38
9.1	Послови надзора над спровођењем корективних мера.....	38
9.2	Промене у функционалном систему.....	39
9.3	Послови у вези са пријављивањем догађаја.....	39
9.4	Заштита права путника.....	40
9.5	Послови вођења евиденција, база, регистра и сл. прописаних ЗВС.....	41
9.6	Послови издавања, измене, стављања ван снаге и суспензије дозвола, одобрења, потврда и др. који не произилазе из поступка надзора/одита.....	42
10.	Остали послови на основу поверених јавних овлашћења.....	46
10.1	Аеродроми.....	46
10.2	Одобравање летова.....	46
10.3	Ваздухопловно особље.....	47
10.4	Обезбеђивање у ваздухопловству.....	48
10.5	Трагање и спасавање.....	48
11.	Остали послови.....	49
11.1	Обуке запослених и други послови у вези са људским ресурсима.....	49

11.2	Интерне провере из области ваздухопловства (compliance monitoring), провере система менаџмента, финансијско управљање и контрола и интерна ревизија	51
11.3	Израда приручника, процедура, упутстава и других интерних аката ДЦВ	52
11.4	Послови у вези са информационо-комуникационим технологијама	54
11.5	Општи послови	55
ПРИЛОГ: СКРАЋЕНИЦЕ		62

СПИСАК СЛИКА И ТАБЕЛА

Слика 1:	Објекти одита и инспекцијског надзора	5
Слика 2:	Органиграм Директората	7
<i>Табела 1: Основни подаци о Директорату</i>		
Табела 1:	Основни подаци о Директорату	4
Табела 2:	Стручна редактура по Решењу ВРС	10
Табела 3:	Преглед међународних провера	21
Табела 4:	SAFA инспекције	25
Табела 5:	Инспекције из области јавног авио превоза	26
Табела 6:	Остале инспекције из области саобраћајне делатности	26
Табела 7:	Инспекције из области транспорта опасне робе	26
Табела 8:	Инспекције из области пловидбености	27
Табела 9:	Инспекције из области ваздухопловног особља	28
Табела 10:	Инспекције из области ваздухопловне медицине	28
Табела 11:	Инспекције из области заштите права путника	28
Табела 12:	Инспекција из области ваздушне пловидбе	30
Табела 13:	Инспекција из области аеродрома	31
Табела 14:	Инспекција у области обезбеђивања у ваздухопловству	34
Табела 15:	Инспекција у области трагања и спасавања	34
Табела 16:	Тест мера обезбеђивања	35
Табела 17:	Основне провере у области саобраћајне делатности	35
Табела 18:	Основне провере у области пловидбености	36
Табела 19:	Основна провера у области ваздухопловног особља	36
Табела 20:	Основна провера у области аеродрома	36
Табела 21:	Основна провера у области обезбеђивања у ваздухопловству	36
Табела 22:	Периодичне провере у области саобраћајне делатности	36
Табела 23:	Периодичне провере у области пловидбености	37
Табела 24:	Периодичне провере у области ваздухопловног особља	37
Табела 25:	Периодичне провере у области ваздухопловне медицине	37
Табела 26:	Периодичне провере из области ваздушне пловидбе	38
Табела 27:	Периодичне провере из области аеродрома	38
Табела 28:	Периодичне провере из области трагања и спасавања	38
Табела 29:	Надзор над спровођењем корективних мера	39
Табела 30:	Промене у функционалном систему	39
Табела 31:	Пријављивање догађаја	39
Табела 32:	Врсте рекламација у 2022. г.	40
Табела 33:	Евиденције, базе, регистри и сл. прописано ЗВС	42
Табела 34:	Област саобраћајне делатности – издавање, измена и др. дозвола, одобрења и сл.	42
Табела 35:	Област пловидбености – издавање, измена и др. дозвола, одобрења и сл.	43
Табела 36:	Област ваздухопловних дозвола – издавање, измена и др. дозвола, одобрења и сл.	43
Табела 37:	Област ваздухопловне медицине – издавање, измена и др. дозвола,	44
Табела 38:	Област ваздушне пловидбе – издавање, измена и др. дозвола, одобрења и сл.	44
Табела 39:	Област аеродрома – издавање, измена и др. дозвола, одобрења и сл.	44
Табела 40:	Област обезбеђивања у ваздухопловству – издавање, измена и др. Дозвола, одобрења и сл.	46
Табела 41:	Област одобравања летова – издавање, измена и др. дозвола, одобрења и сл.	47
Табела 42:	Провера услова и спровођење теоријских и практичних испита	47
Табела 43:	Израда интерних аката у складу са SRPS ISO	53
Табела 44:	Јавне набавке	60

I. УВОД

Правни основ за израду годишњег извештаја о раду Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије (у даљем тексту: Директорат), представља члан 46. став 1. Закона о јавним агенцијама („Сл. гласник РС“, бр. 18/05, 81/05-исправка и 47/18), према којем Управни одбор јавне агенције усваја и подноси оснивачу годишњи извештај о раду за протеклу годину најкасније до 1. марта текуће године.

У Извештају о раду Директората за 2022.г. приказане су активности и резултати пословања које се односе на доношење прописа из области ваздухопловства, међународне активности, као и међународних одита, спровођење инспекцијског надзора и провера (одита) у земљи, пријављивањем догађаја, вођења евиденција, база, регистара и др. у складу са законом.

1. Основни подаци о Директорату

Назив:	Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије	
Седиште и адреса:	Скадарска 23; 11000 Београд	
Телефон:	+381 (11) 292 7000	
Факс:	+381 (11) 311 7579	
Е-mail / интернет адреса:	dgca@cad.gov.rs	www.cad.gov.rs
Година оснивања:	2003	
Матични број / ПИБ:	17521128	
ПИБ:	103191841	
Решење о регистрацији:	1 Fi 385/10 (Привредни суд у Београду)	
Делатност:	8411 - делатност државних органа	
	8413 - уређење пословања и допринос успешнијем пословању у области економије	
Величина правног лица:	Разврстано у групу средњих правних лица	
Облик својине:	без ознаке својине	
Просечан број запослених:	2022 година: 154	
Структура запослених на дан 31.12.2022.г.:	<p>Запослени</p> <p>жене 49% мушкарци 51%</p>	<p>Руководиоци</p> <p>жене 43% мушкарци 57%</p>

Табела 1: Основни подаци о Директорату

2. Оснивање Директората

Директорат је основан Одлуком о оснивању Директората цивилног ваздухопловства државе Србије и државе Црне Горе („Сл. гласник РС”, број 102/03 и „Сл. лист РЦГ”, број 61/03), коју су у истоветном тексту усвојиле Влада Републике Србије и Влада Републике Црне Горе. Иступањем Црне Горе из државне заједнице, Влада Републике Србије доноси Одлуку о вршењу оснивачких права у Директорату цивилног ваздухопловства државе Србије и државе Црне Горе („Сл. гласник РС”, број 53/06), а потом 2007.г. мења и његов назив у „Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије”.

Директорат је основан 2003.г. између осталог и као резултат предузимања корективних мера тадашње Савезне Владе за отклањање негативних налаза о организацији ваздухопловне власти, које су претходних година дале Међународна организација цивилног ваздухопловства (ICAO), као и Федерална ваздухопловна администрација Сједињених Америчких Држава (FAA), у оквиру програма провере безбедности у ваздухопловству (ICAO USOAP и FAA IASA). Успостављање Директората, начин његовог организовања и пословања је обавеза проистекла

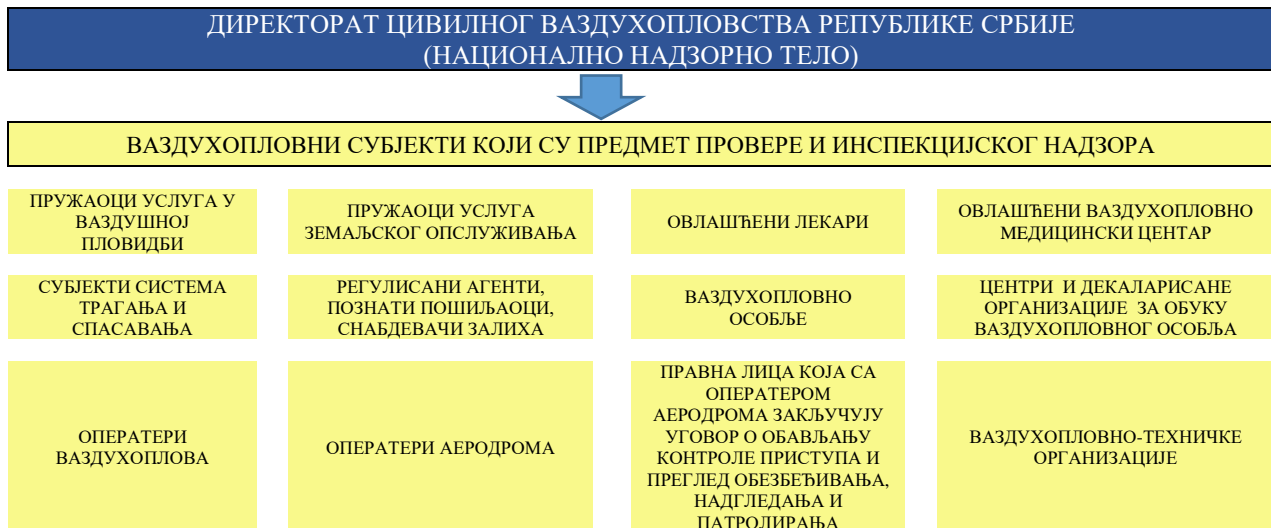
из потврђених међународних уговора у области цивилног ваздухопловства, што је препознато у извештајима релевантних међународних институција и то: *ICAO*, Европске агенције за безбедност ваздушног саобраћаја (*EASA*), Европске комисије, као и *FAA*.

У форми јавне агенције над којом оснивачка права врши Влада у име Републике Србије и која, као јавна овлашћења, обавља послове државне управе, Директорат је основан 2010.г. Законом о ваздушном саобраћају („Сл. гласник РС”, бр. 73/10, 57/11, 93/12, 45/15, 66/15-др. закон, 83/18 и 9/20; даље у тексту: Закон), са својством правног лица које има права, обавезе и одговорности утврђене овим законом и другим прописима (члан 233. Закона). Примена других прописа на Директорат регулисана је чланом 242. Закона. Сходно ставу 1. овог члана, Закон о јавним агенцијама примењује се на питања која се односе на положај Директората која нису уређена Законом.

3. Послови Директората

Директорат као јавно овлашћење, обавља послове државне управе који су му Законом поверени и који непосредно и посредно утичу на безбедност ваздушног саобраћаја. Сходно члану 234. Закона, Директорат доноси прописе и првостепене управне акте, издаје јавне исправе и води евиденције за које је овлашћен овим Законом или другим прописом, обавља одит (проверу) и инспекцијски надзор над ваздухопловним субјектима, учествује у раду међународних ваздухопловних организација и институција и њихових радних тела, сарађује с надлежним органима других држава и обавља друге послове одређене Законом или другим прописом.

У складу са чланом 234. став 3. Закона, Директорат је национално надзорно тело у области ваздушне пловидбе према прописима Европске уније.

Слика 1: Објекти одита и инспекцијског надзора

Директорату су одредбама Закона о облигационим и основама својинско-правних односа у ваздушном саобраћају, такође, поверени послови државне управе који се односе на права путника у ваздушном саобраћају. Овим законом је прописано да је Директорат тело Републике Србије, према прописима ЕУ, које се стара о примени одредаба које се односе на поштовање права гарантованих путницима и лицима са инвалидитетом, односно са смањеном покретљивошћу и обавештавање тих лица о њиховим правима. О свему наведеном, а у складу са преузетим међународним обавезама, Европска комисија се обавештава о овлашћењима Директората, као и о казним одредбама прописним за кршење одредаба овог закона које се односе на права лица са инвалидитетом и лица са смањеном покретљивошћу. Инспекцијски надзор над применом овог закона, релевантних међународних прописа и подзаконског акта

донетог на основу овог закона, у делу права путника код ускраћивања укрцавања, отказивања летова и кашњењу летова, врши Директорат преко ваздухопловног инспектора.

Директорат је организован на начин да испуњава обавезе које проистичу из:

- 1) Закона о ваздушном саобраћају („Сл. гласник РС“, бр. 73/10, 57/11, 93/12, 45/15, 66/15-др. закон, 83/18 и 9/20);
- 2) Закона о облигационим и основама својинско-правних односа у ваздушном саобраћају („Сл. гласник РС“, бр.87/11 и 66/15);
- 3) Конвенције о међународном цивилном ваздухопловству („Сл.лист СФРЈ“–Међународни уговори, број 11/80);
- 4) Мултилатералног споразума између Европске заједнице и њених држава чланица, Републике Албаније, Босне и Херцеговине, Републике Бугарске, Републике Хрватске, Бивше Југословенске Републике Македоније, Републике Исланд, Републике Црне Горе, Краљевине Норвешке, Румуније, Републике Србије и Мисије привремене управе Уједињених нација на Косову (у складу са Резолуцијом Савета безбедности УН 1244) о успостављању заједничког европског ваздухопловног подручја (у даљем тексту: ЕСАА споразум) - („Сл. лист РС“–Међународни уговори, број 38/09), који Србију у области цивилног ваздухопловства интегрише у Европску унију; ЕСАА споразум посебно захтева усаглашавање националне регулативе Републике Србије са *Acquis Communautaire*;
- 5) Међународне конвенције о сарадњи у области безбедности ваздушне пловидбе ЕВРОКОНТРОЛ од 13. децембра 1960. године („Сл.лист СЦГ“–Међународни уговори, бр. 18/04, 19/04 и 4/05);
- 6) Закона о ратификацији Мултилатералног споразума о рутним накнадама („Сл. лист СЦГ“–Међународни уговори, број 4/05);
- 7) Закона о јавним агенцијама, („Сл. гласник РС”, бр. 18/05, 81/05-исправка и 47/18);
- 8) Закона о инспекцијском надзору („Сл. гласник РС” бр. 36/15, 44/18-др.закон и 95/18);
- 9) Закона о општем управном поступку („Сл. гласник РС“, бр. 18/16 и 95/18 (Аутентично тумачење));
- 10) Закона о родној равноправности („Сл. гласник РС”, број 52/21);
- 11) правилника и других подзаконских прописа усаглашених са прописима ЕУ;
- 12) осталих закључених и потврђених међународних уговора.

У складу са чланом 44. став 1. Закона о јавним агенцијама, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре (даље у тексту: МГСИ) врши надзор над радом Директората у повереним пословима државне управе.

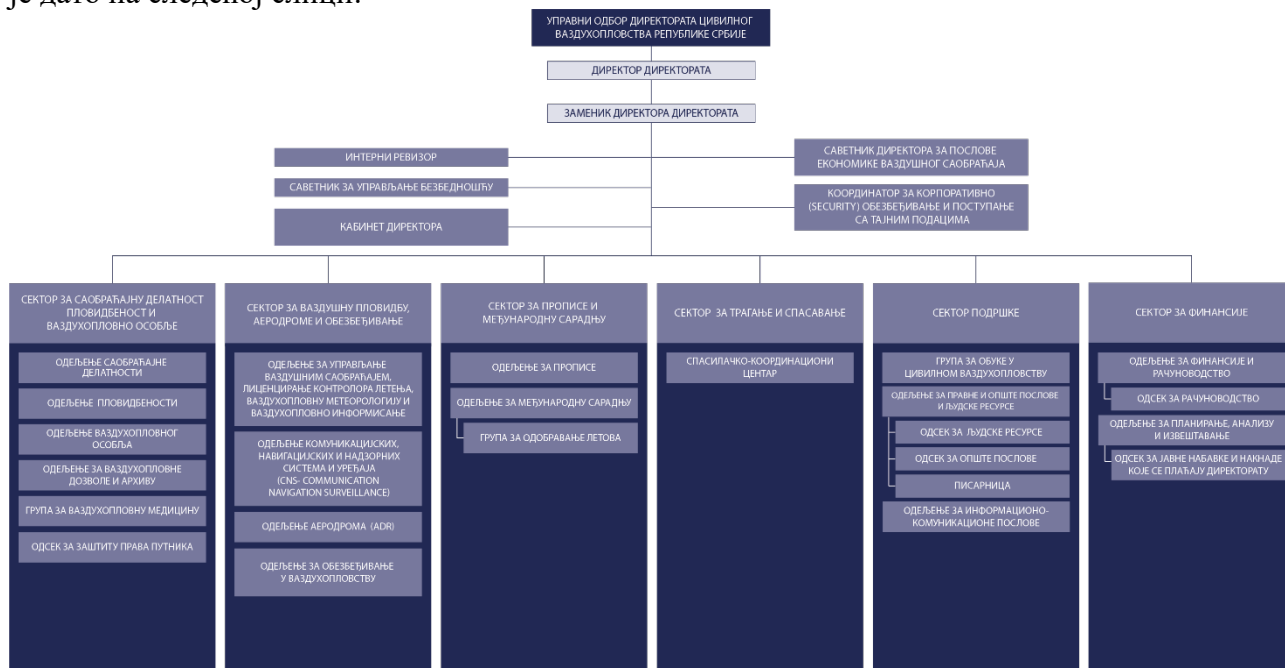
Рад Директората, његова организација и запослени су подложни проверама међународних организација: Међународне организације за цивилно ваздухопловство (ICAO), Европске организације за безбедност ваздушне пловидбе (Евроконтрол), Агенције Европске уније за ваздухопловну безбедност (EASA), Европске конференције цивилног ваздухопловства (ECAC), Агенције за обезбеђивање ваздушног саобраћаја САД (TSA) и Федералне ваздухопловне администрације САД (FAA), као и експерата Европске комисије за оцену примене ЕСАА споразума.

4. Организација Директората

У складу са чланом 236. Закона, органи Директората су:

- 1) управни одбор (у даљем тексту: УО) који има пет чланова које, на предлог министра надлежног за послове саобраћаја, именује Влада на период од пет година и који могу бити поново именовани, и
- 2) директор Директората.

Правилником о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Директорату, уређена је унутрашња организација Директората, унутрашње уређење и делокруг рада организационих јединица и систематизација радних места са описом послова, а према пословима у области ваздушног саобраћаја које Директорат обавља у складу са Законом и Законом о облигационим и основама својинско-правних односа у ваздушном саобраћају, како је дато на следећој слици:

Слика 2: Организам Директората

5. Финансирање Директората

За обављање послова из своје надлежности Директорат не користи средства из буџета Републике Србије, већ иста обезбеђује самостално, из накнада и такси у складу са Законом, од чега највећим делом из средстава која се остварују у складу са потврђеним међународним уговорима и то из дела рутних, терминалних и аеродромских накнада за обављање регулаторних и надзорних послова у складу са потврђеним међународним уговорима (Чикашка Конвенција, Евроконтрол Конвенција и Мултилатерални споразум о рутним накнадама).

II. АКТИВНОСТИ И ОСТВАРЕНИ РЕЗУЛТАТИ

Полазећи од Законом утврђених надлежности, Директорат је у извештајном периоду реализовао следеће активности како су дате даље у тексту по областма пословања:

1. Нормативно правни послови из области ваздухопловства

У току 2022.г. Директорат је наставио са интензивном регулаторном активношћу, која је првенствено усмерена на даље усклађивање домаћег законодавства са европским прописима из области ваздушног саобраћаја.

1.1. Учесће у изради аката из надлежности Народне скупштине, Владе и МГСИ

У извештајном периоду Директорат је учествовао у изради следећих аката:

- 1) Нацрт закона о изменама и допунама Закона о ваздушном саобраћају;
- 2) Нацрт закона о изменама и допунама закона о облигационим и основама својинско-правних односа у ваздушном саобраћају;
- 3) Национални програм за обезбеђивање у ваздухопловству (Закључак Владе П 05 број: 00-207/2022 од 11.05.2022. г.)

4) Предлог измене Националног програма за обезбеђивање у ваздухопловству.

1.2. Прописи из надлежности Директората

У току извештајног периода донети су следећи подзаконски акти чије је доношење у надлежности Директората:

- 1) Правилник о измени и допунама Правилника о правилима летења и пружању услуга контроле летења, узбуњивања и информисања ваздуоплова у лету („Сл. гласник РС”, број 10/22);
- 2) Наредба о времену отворености аеродрома за одвијање ваздушног саобраћаја („Сл. гласник РС”, број 35/22);
- 3) Правилник о утврђивању утицаја објеката, инсталација и уређаја на рад радио-урађаја који се користе у ваздушној пловидби („Сл. гласник РС”, број 41/22);
- 4) Правилник о изменама и допунама Правилника о дозволама и центрима за обуку ваздухопловно-техничког особља контроле летења („Сл. гласник РС”, број 46/22);
- 5) Правилник о изменама и допунама Правилника о условима и поступку за издавање дозволе за коришћење аеродрома („Сл. гласник РС”, број 46/22);
- 6) Правилник о о трајању смена у току радног дана, трајању непрекидног рада и дужини дневног одмора контролора летења („Сл. гласник РС”, број 66/22);
- 7) Наредба о измени и допуни Наредбе о времену отворености аеродрома за одвијање ваздушног саобраћаја („Сл. гласник РС”, број 72/22);
- 8) Правилник о изменама и допунама Правилника о условима и поступку за издавање сертификата аеродрома („Сл. гласник РС”, број 78/22);
- 9) Правилник о изменама и допунама Правилника о правилима летења и пружању услуга контроле летења, узбуњивања и информисања ваздуоплова у лету („Сл. гласник РС”, број 84/22);
- 10) Правилник о изменама и допуни Правилника о пружању услуга земаљског опслуживања на аеродромима („Сл. гласник РС”, број 88/22);
- 11) Правилник о изменама и допунама Правилника о условима за обављање ваздушног саобраћаја („Сл. гласник РС”, бр. 112/22);
- 12) Наредба о времену отворености аеродрома за одвијање ваздушног саобраћаја („Сл. гласник РС”, број 115/22);
- 13) Правилник о изменама Правилника о пријављивању догађаја у цивилном ваздухопловству („Сл. гласник РС”, број 130/22);
- 14) Акт којим директор Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије објављује Извод из Одлуке Проширене комисије Евроконтрола број 22/173 од 24. новембра 2022.г. („Сл. гласник РС”, број 139/22);
- 15) Акт којим директор Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије објављује Одлука Проширене комисије Евроконтрола број 22/174 од 24. новембра 2022.г. („Сл. гласник РС”, број 139/22);
- 16) Правилник о детаљним мерама за примену заједничких основних стандарда обезбеђивања у ваздухопловству („Сл. гласник РС”, број 140/22).

У извештајном периоду донети су и Програм за контролу мера обезбеђивања у цивилном ваздухопловству, као и Програм обуке у области обезбеђивања у ваздухопловству. Поред тога, у „Сл. гласнику РС”, број 1/23 објављена је Листа аката о издавању, суспензији или стављању ван снаге оперативних дозвола у 2022. години.

У току 2022. године је започет рад на изради следећих закона и подзаконских аката:

- 1) Правилник о изменама и допунама Правилника о дозволама, центрима за обуку и здравственој способности летачког особља;
- 2) Правилник о изменама и допунама Правилника о обезбеђивању континуиране пловидбености ваздухоплова и других ваздухопловних производа, делова и уређаја и о одобравању ваздухопловно-техничких организација и особља који се баве овим пословима;

- 3) Правилник о пловидбености ултраликих ваздухоплова, аматерски грађених ваздухоплова и бивших војних ваздухоплова;
- 4) Правилник о изменама и допунама Правилника о условима које морају да испуњавају пружаоци услуга у ваздушној пловидби;
- 5) Предлог правилника о изменама и допунама Правилника о условима за обављање ваздушног саобраћаја;
- 6) Правилник о изменама и допунама Правилника о дозволама и центрима за обуку падобранаца;
- 7) Правилник о изменама и допунама Правилника о дозволама и центрима за обуку параглајдера;
- 8) Правилник о изменама и допунама Правилника о дозволама и центрима за обуку пилота ултраликих ваздухоплова;
- 9) Правилник о медицинском обезбеђивању на аеродрому;
- 10) Предлог Тарифе такси које се плаћају Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије;
- 11) Реализоване су и активности радне групе у вези са анализом Одлуке о дефинисању међусобних обавеза Агенције за контролу летења Србије и Црне Горе д.о.о. и Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије по основу учешћа у расподели прихода од терминалних накнада.

2. Давање мишљења у вези са прописима

На захтев надлежних државних органа и организација, ваздухопловних субјеката и других странака, у току 2022.г. припремљена су одговарајућа мишљења о предлозима прописа и других аката, као и мишљења о примени прописа, и то:

- 1) мишљење о Предлогу закључка о обавезности коришћења јединственог функционалног софтверског решења е-Инспектор;
- 2) мишљење на Предлог уредбе о врстама података, органима и организацијама и другим физичким и правним лицима која достављају податке за израду националног инвентара гасова са ефектом стаклене баште;
- 3) мишљење на Предлог правилника о садржини Инвентара *GHG* и Извештаја о инвентару *GHG*;
- 4) мишљење и коментари на Нацрт правилника о мониторингу и извештавању о емисији гасова са ефектом стаклене баште;
- 5) мишљење на захтев *Air Serbia* о примени одредаба члана 199. став 4 тачка 3) Закона о ваздушном саобраћају;
- 6) анализа студије ПМФ нови Сад о процени утицаја на животну средину изградње Телеком базне станице на аеродрому Београд.

3. Послови европских интеграција

У извештајном периоду из области европских интеграција реализоване су следеће активности и то:

- 1) Активности у вези са НПАА – праћење реализације и ажурирање НПАА и електронске базе која га прати:
 - Припрема прилога Директората за ревизију Националног програма за усвајање правних тековина (НПАА) за Поглавља 14, 21. и 19; уношење планираних прописа у базу и ажурирање исте.
- 2) Учешће у раду Подгрупе за транспорт (Поглавље 14), Подгрупе за трансевропске мреже (Поглавље 21) и Подгрупе за заштиту животне средине (Поглавље 19);
 - Припрема питања намењених Европској комисији у вези са мерилима за затварање поглавља садржаним у Заједничкој позицији ЕУ за преговарачко поглавље 14;

- Припрема прилога за извештај о реализацији Акционог плана за ПГ 19, за период јули-децембар 2021.г.;
- 3) Активности у вези са Пододбором за транспорт, енергетику, заштиту животне средине, климатске промене и регионални развој:
 - Мишљење о Оперативним закључцима које је доставила ЕК;
 - Припрема прилога за састанак Пододбора за транспорт, енергетику, заштиту животне средине, климатске промене и регионални развој (Београд, 12.12. 2022.г.)
- 4) Послови стручне редактуре:
 - у складу са Решењем Владе о именовану председника и чланова Радне групе за стручну редактуру превода правних тековина ЕУ (24 број 119-6214/2014 од 26.6.2014.г.), извршена је стручна редакција превода следећих прописа ЕУ:

Ред.бр.	Назив прописа
1.	Сprovedбена уредба Комисије (ЕУ) 2019/123 од 24. јануара 2019. године о утврђивању детаљних правила за спровођење функција мреже управљања ваздушним саобраћајем АТМ и стављању ван снаге уредбе Комисије (ЕУ) број 677/2011
2.	Сprovedбена уредба Комисије (ЕУ) 2017/373 од 1. марта 2017. године о утврђивању заједничких захтева за пружаоце услуга управљања ваздушним саобраћајем/услуга у ваздушној пловидби и других мрежних функција управљања ваздушним саобраћајем и њиховог надзора, о стављању ван снаге Уредбе (ЕЗ) број 482/2008, спроведених уредби (ЕУ) број 1034/2011, (ЕУ) број 1035/2011 и (ЕУ) 2016/1377 и о измени Уредбе (ЕУ) број 677/2011
3.	Сprovedбена уредба Комисије (ЕУ) 2015/1998 од 5. новембра 2015. године о утврђивању детаљних мера за спровођење заједничких основних стандарда у области безбедности ваздухопловства

Табела 2: Стручна редактура по Решењу ВРС

- Изјашњење о предлогу Извештаја о раду радне групе за стручну редактуру превода правних тековина ЕУ за 2021.г.;
- Одређивање приоритетних прописа за стручну редактуру из надлежности Директората за 2022.г.;
- Предлог за именовање/разрешење чланова радне групе, као и ажурирање листе чланова Радне групе за стручну редактуру превода правних тековина ЕУ.
- 5) Израда прилога за Информацију о текућим активностима у процесу приступања Републике Србије Европској унији за:
 - Годишњи извештај о напретку за Поглавље 14 (15.06.2021-31.03.2022.г.);
 - Годишњи извештај о напретку за Поглавље 21 (15.06.2021-31.03.2022.г.);
 - други део Годишњег извештаја ЕК за Поглавље 14 и Поглавље 21.
- 6) Праћење примене ЕСАА споразума у Републици Србији из домена права путника.
- 7) Остале активности из области европских интеграција:
 - Одговор МГСИ-у у вези са захтевом за достављање обавештења о евентуалним потребама за аналитичком и стручном подршком у процесу преговора о приступању Републике Србије Европској унији;
 - Одговор МГСИ-у у вези с потребама за обуком у области приступних преговора.

4. Међународни послови

4.1 Мултилатерална сарадња

У циљу активног праћења кретања у области међународног цивилног ваздухопловства и реализације обавеза које проистичу из чланства Републике Србије у међународним ваздухопловним организацијама, током 2022.г. припремљени су материјали за састанке и реализовано учешће представника Директората на истим, и остварено је учешће у раду радних група формираних у оквиру међународних ваздухопловних организација у којима је Република Србија пуноправни члан или има статус посматрача (ICAO, ECAC, Евроконтрол и EASA).

Сарадња са ИКАО

- 1) Учесће на састанцима и радионицама у организацији *ICAO EUR/NAT* и др.:
 - Учесће на *online* 38. заседању Правног комитета *ICAO* са дневним редом који се односио на Општи програм рада Правног комитета, тј. његово разматрање и усвајање; Изменама Пословника о раду Правног комитета; Избору два нова потпредседника Правног комитета и др; Израда извештаја са састанка.
 - Праћење састанака генералних директора *ICAO EUR/NAT* у вези са питањем сајбер безбедности;
 - Учесће и руковођење радом *ICAO EURSAR* радне групе;
 - Објављивање *ICAO EUR* докумената 44., 45. и 46. за област *SAR* која су израдили чланови *ICAO EURSAR* радне групе;
 - Координација са представницима *ICAO EUR/NAT* канцеларије у вези са припремом и вођењем 11. састанка *ICAO EUR SAR* радне групе који је одржан 15-16.09.2022.г. у Паризу; На састанку су обрађене теме у вези са применом *EURSAR* докумената, статуса *EURSAT* надзора и нивоа усклађености држава са стандардима и препорученом праксом *ICAO* у *SAR* области, са нагласком на потребу да се ажурирају подаци из *EURSAR* плана, затим презентације у вези са глобалним *SAR* пројектима и *SAR* програмима (*Cospas-Sarsat*, *GADSS*, *GalileoSAR*), анализа предлога ажурирања *SAR* докумената, предлог извештаја рада *EUR SAR TF* који ће бити представљен од стране Србије на 29. састанку *ICAO/IMO JWG-SAR*, промоција капацитета *SAR* обука и вежби, активности *RASARAC* и др.
 - Учесће на *EASPG/4* и презентација радног материјала у вези са годишњим извештајем рада *EUR SAR-TF*. *EASPG/4* је одржан у Паризу, 29.11-01.12.2022.г. Главне теме састанка биле су: избор новог председавајућег *EASPG* и избори заменика председавајућег, анализа закључака са 41. Генералне скупштине *ICAO*, подршка успостављања *RASP* у целом *EUR* региону, годишњи извештај о раду *ICAO EUR SAR-TF*, *EUR RMA*¹ 2022 извештај, *GRF (Global Reporting Program)*, *ICAO* приоритети (- *National Aviation Safety Plan*) и др.
- 2) Координација припреме и израде одговора на *ICAO* државна писма (пријава одступања од међународних стандарда и препоручене праксе (*ICAO-SARPS*):
 - примљено и прослеђено на даљу обраду (65) *ICAO* и (66) *ICAO EUR/NAT*² државних писама;
 - одговорено на (5) *ICAO* и (4) *ICAO EUR/NAT* државна писма;
 - прослеђено (25) билтена.
- 3) Остале активности из области сарадње са *ICAO*:
 - Припрема материјала у циљу израде Платформе за учешће на 41. заседању *ICAO* скупштине која се одржала у Монреалу у периоду 27.09-07.10.2022.г.; Комуникацирано са МСП и МГСИ у вези са дефинисањем ставова које је делегација РС заступала по следећим питањима: Гласања за избор у Савет; Гласања за предлоге резолуција о кршењу одредби Чикашке конвенције (Руска резолуција и Резолуција Савета); Америчког захтева за давање подршке њиховом ставу у вези са *LTAG*³ и *CORSIA*; Захтева Северне Кореје за давање подршке њиховом радном папиру; Предлога уводног обраћања чешког представника, као државе која председава ЕУ, на отварању Скупштине *ICAO* у име свих *ECAC* држава чланица;
 - Учесће делегације Републике Србије на 41. заседању *ICAO* скупштине-планарна заседања, седнице комитета и комисија, састанци европске координације и израда Извештаја о учешћу делегације Републике Србије на истом.

¹ *RMA- Regional Monitoring Agency (EUR RMA)*

² *ICAO EUR/NAT* државна писма - *ICAO* државна писма за регион Европе

³ *LTAG- дугорочни аспирациони циљ за међународну авијацију са нултом нето емисијом угљеника до 2050.г. Long term aspirational goal (LTAG) for international aviation of neto zero carbon emissssions by 2050.*

- Учешће у неформалној радној групи за израду *SAR Process Chart* за потребе ажурирања *IAMSAR*⁴ приручника;
- Учешће на 29-ом састанку *ICAO/IMO JWG*⁵-*SAR* који је одржан у периоду 17-21.10.2022.г. и припрема извештаја о раду *ICAO EUR SAF TF*. На састанку су, поред извештаја о раду *ICAO EUR SAR-TF*, анализирани предлози за даље измене Приручника за трагање и спасавање (*IAMSAR-International Aviation and Maritime SAR Manual*), представљене су годишње *SAR* активности *ICAO* и *IMO*, анализиран процес имплементације *GADSS* пројекта, договорен је план имплементације измена Анекса 12. Чикашке конвенције и др.
- Усаглашавање *SAR* активности на ЕУП нивоу са активностима *JWG-SAR* за 2023.г.
- Учешће на *online* састанку: *ACT CORSIA Partnership with Germany*; На састанку са експертима из Немачке и националним координаторима (*Focal Points*) за програм *CORSIA* из Албаније, Азербејџана, Белорусије, Казахстана, Северне Македоније, Јерменије, Молдавије, Грузије, Туркменистана и Таџикистана представљен је тренутни статус *CORSIA* у српском законодавном систему. Наведено је да је Закон о климатским променама, који се односи на трговину емисијама гасова, усвојен 2021.г., а да се у будућности очекује усвајање и подзаконских аката кроз која ће захтеви *CORSIA*-е такође бити примењени у домаће законодавство;
- Учешће на *online* састанку *CAPSCA Global Symposium* у периоду 29-31.03.2022.г. од којих су најважнији резултати:
 - Пружање подршке у изради глобалног здравственог плана за ваздухопловство;
 - Пријем нових држава у чланство *CAPSCA* ради глобалне припремљености за ванредне ситуације у вези са јавним здрављем и наставком помоћи од стране *CAPSCA* у виду техничких посета заинтересованим странама у ваздухопловству;
- Учешће на *online* састанку: *ICAO Global Aviation Dialogue on the feasibility of a long-term global aspirational goal for international aviation CO₂ emissions reductions (LTAG-GLADs)*;
- Учешће на *online* састанку: *ICAO and ECAC joint Information Seminar on CORSIA Eligible Fuels* – Заједнички семинар *ICAO* и *ECAC* о *CORSIA* прихватљивим горивима. Међу пет основних елемената примене програма *CORSIA*, налази се промоција коришћења одрживих авио горива (тзв. *CORSIA* прихватљива горива). На семинару су представљене врсте наведених горива и изнета искуства и предвиђања у вези са њиховим коришћењем, односно како коришћење одрживих авио горива може да допринесе достизању дугорочног циља смањења емисија *CO₂* у ваздушном саобраћају;
 - Учешће на *online* састанку *ICAO FMG* у периоду 16-19.05.2022.г.
 - Учешће на *online* састанку *ICAO and ECAC Joint Information Seminar on Verification, Order of Magnitude Check and data aggregation* одржаног 15.06.2022.г. – на састанку су представљени неопходни кораци за проверу извештаја о емитованим штетним гасовима, које достављају авио компаније;
- Учешће на састанку *High Level Meeting on a Long Term Aspirational Goal* одржаног 19-22.07.2022.г. - на састанку је великом већином усвојен дугорочни аспиративни циљ за смањење *CO₂*, као и предлог да се закључци са састанка изнесу на 41. састанку Скупштине *ICAO*.
- Учешће на *online* састанку Процена одговора *ICAO* у вези са *COVID-19 (Evaluation of ICAO's Response to COVID-19)*;
- Праћење рада *ICAO RESG (Regional Expert Safety Group)* регионалне групе која је састављена од експерата који се баве питањем безбедности на системски начин, а које

⁴ *IAMSAR*-Међународни приручник за ваздухопловно и поморско трагање и спасавање (*International Aeronautical and Maritime Search and Rescue Manual*)

⁵ Учешће у заједничкој радној групи *ICAO* и *IMO* за област трагања и спасавања. *JWG* се бави предлозима ажурирања стандарда и препоручене праксе у области трагања и спасавања (*Annex 12, IAMSAR* приручници и др.).

- номинују државе и у оквиру које ради RASP⁶ подгрупа (*Regional Aviation Safety Plan Working group*) на изради ICAO Aviation Safety Plan EURNAT региона. Учесници из различитих држава EURNAT региона заједнички креирају и ажурирају ICAO европска документа у домену безбедности цивилног ваздухопловства. До сада су одржана (3) састанка RESG групе, а рад у истој је континуиран, базира се на састанцима и кореспонденцији електронском поштом. У Истанбулу су у периоду 19-21.09.2022.г. одржани везани састанци RASP подгрупе и RESG регионалне групе.
- Састанак ICAO METG/32 одржан у Паризу 20-23.09.2022.г. на којем су разматране теме из области ваздухопловне метеорологије, као и утицај метеоролошких појава на ваздухопловство.
 - Учешће на редовној 10. седници регионалне групе ICAO у области обезбеђивања у ваздухопловству (*ICAO EUR/NAT AVSEC Group*) током које је изложено укупно 19 радних материјала укључујући 14 презентација и 7 информациона документа. Најважније теме обухватиле су: Примена амандмана 18 Анекса 17, Заштиту од сајбер претњи јавних зона, Значај људских ресурса и потешкоће приликом ангажовања особља у документу обезбеђивања у ваздухопловству, посебно у *post Covid-19* периоду и интегрисани систем *Security - Safety* у погледу обраде пријаве догађаја.

Сарадња са ECAC

1) Учешће на састанцима ECAC:

- 41-42. ECAC Webex координационим састанцима и израда белешке са истих;
- Учешће на *online* састанку: *Informal EAEG (Expanded) meeting - Draft [Toulouse] Declaration on "future sustainability and decarbonisation of aviation"* – Предмет састанка била је „Декларација о будућој одрживости и декарбонизацији ваздухопловства (тзв. Декларација из Тулуза)“. Ова декларација има за циљ да консолидује и усагласи европске напоре на декарбонизацији ваздухопловства. Декларација је усвојена на Самиту авијације у Тулузу (3-4.02.2022.г.) од стране ЕУ, њених држава чланица и држава које нису чланице ЕУ, а чланице су ECAC, као и широког спектра европских ваздухопловних удружења ACI EUROPE- *Airlines for Europe*, CANSO, ASD, ERAA, који представљају цео европски ваздухопловни еко-систем. Таква пан-Европска декларација доноси потенцијал великог утицаја у оквиру предстојеће ICAO Скупштине и треба да покаже посвећеност европских влада да се позабаве проблемом и изазовима климатских промена. Сврха Декларације о „будућој одрживости и декарбонизацији ваздухопловства“ је окупљање свих актера у подршци циљу транзиције европског и међународног ваздухопловства до нулте емисије до 2050.г. У том циљу, Декларација посебно истиче: суштинску улогу ваздухопловства и његов утицај на климатске промене; циљ декарбонизације ваздухопловства до 2050.г. у складу са Париским споразумом; потребу да 41. скупштина ICAO усвоји као дугорочни циљ међународног ваздухопловства нето нулту емисију CO₂ до 2050.г. у складу са циљевима Париског споразума; и позив другим земљама и међународним организацијама да ово подрже.
- Анализа материјала и учешће на 194. састанку ECAC Координационог комитета на коме су потврђени радни материјали који су разматрани и усвојени на 158. састанку одржаном 11.05.2022.г., међу њима и европски радни папири који ће бити презентовани на 41. заседању ICAO Скупштине;
- Припрема материјала за 71. специјални састанак генералних директора цивилног ваздухопловства држава чланица ECAC и 195. састанак Координационог комитета, који су одржани у Соренту у периоду 25-27.08.2022.г. Главне теме оба састанка су биле припреме за предстојећу 41. Скупштину ICAO, преглед активности у области ваздухопловства у ЕУ и ICAO и преглед активности у оквиру ECAC.

⁶ RASP- Радна група за регионални план безбедности ваздухопловства (*Regional Aviation Safety Plan*)

- Анализа материјала и учешће на 196. састанку *ECAC* Координационог комитета одржаног у Паризу 03.11.2022.г. на којем су разматране следеће теме: резултати 41. заседања *ICAO* скупштине, укључујући и изборе у Савет *ICAO*, наредни избори у Савет *ICAO* 2025.г., припрема *ECAC* конвенције, редовне активности *ECAC*.
- Учешће на 15. *ECAC* форуму у Паризу од 06.12.2022.г.;
- Анализа и обрада материјала за учешће на 159. састанку генералних директора цивилног ваздухопловства држава чланица *ECAC* у Паризу од 07.12.2022.г. са следећим темама: резултати 41. заседања *ICAO* скупштине, избори у Савет *ICAO*, резултати и искуства европске координације током заседања и потреба за унапређењем исте; припрема за наредне изборе у Савет *ICAO* 2025.г.; еволуција правног статуса *ECAC*.
- Учешће на online састанку *Forty-ninth meeting of the European Aviation and Environment Working Group - Expanded (EAEG/49 (Expanded))* - на састанку су чланови радне групе за Авијацију и животну средину разменили ставове о корацима које треба предузети пре одржавања 41. Скупштине *ICAO*, а који се односе на достизање дугорочног циља за смањење емисија CO_2 . Такође је говорено о раду радне групе за одржива авио горива (*SAF TG*), као и о Декларацији из Тулуза.
- Учешће на 50-ом састанку *European Aviation and Environment Working Group - Expanded (EAEG/49 (Expanded))* у Бриселу. Основна тема састанка је била успостављање заједничког европског става за потребе састанка *HLM LTAG*.
- Учешће на 5-ом састанку *ECAC Environmental Forum Closed Session* у Паризу. Теме састанка су биле: *CORSIA*, Рад Комитета за заштиту животне средине у ваздушном саобраћају (*CAEP*), Суперсонични авио транспорт.
- Попуњен и послат online упитник: *EAEG (Expanded)- Launching of a survey to feed SAF-TG work on IP to A41 and ECAC/EU Best practice document* - Проширени задатак Радне групе за одржива горива у ваздухопловству (*SAF TG*) укључује израду Информативног документа за његову потенцијалну презентацију на 41. седници Скупштине *ICAO* 2022.г. У ту сврху РГ је било потребно да прикупи информације од држава чланица *ECAC* о постојећим националним иницијативама за промовисање одрживих авио горива.
- Учешће на online састанку *Aviation's non-CO₂ emissions climate effects and current European work to address them*. Тема састанка је била анализа ефеката емисија осталих гасова (осим CO_2) из ваздушног саобраћаја на животну средину, као и анализа могућности смањења њихове емисије а самим тим и утицаја.
- Комуникација са *ECAC* у вези са применом програма *CORSIA* у домаћи законодавни систем. Експерти *ECAC*-а су понудили да одрже семинар којим би ближе објаснили захтеве *CORSIA*-е, као и начине њиховог инкорпорирања у домаћи законодавни систем. О датуму одржавања наведеног семинара тек треба да се постигне договор, а предлог Директората да, осим представника Директората, учествују и представници Министарства заштите животне средине, у чијој надлежности је израда подзаконских аката је прихваћен од стране *ECAC*.
- Анализа закључка online састанка *ECAC* координационе радне групе за олакшице у ваздушном саобраћају (*ECG-FAL*) од 13.09.2022.г. Задатак ове радне групе је био да усагласи и прецизира све материјале из области *FAL* који су били припремани за седницу Скупштине *ICAO*, која треба да се одржи у периоду 27.09-07.10.2022.г. Најважније теме којом се ова групе бавила су: Изградња прихватљивог ваздухопловног окружења за све случајеве потенцијалних будућих кризних ситуација (као што је била *COVID-19* криза); Максимално усавршавање технологије у циљу усклађивања различитих метода за лакше обављање ваздушног саобраћаја; Материја која се односи на проблеме путника са ограниченом покретљивошћу (*PRM*), као посебно осетљивом циљном групом; Материја која се односи на жртве ваздухопловних несрећа и помоћи члановима њихових породица. Рад ове групе је финализован 26.09.2022.г. када су

- усаглашене све тачке дневног реда за Скупштину *ICAO* које се односе на олакшице у ваздушном саобраћају (*FAL*).
- Учешће *online* на 36-ом (25-26.10.2022.г.) и 37-ом (21.11.2022.г.) састанку Форума обезбеђивања у ваздухопловству Европске конференције цивилног ваздухопловства где се дискутовало о: извештају радне групе о разрешавању аларма *EDS* опреме; *Background check* - анализа резултата истраживања о безбедносним проверама у државама чланицама *ECAC*-а; и прегледу амандмана на *ECAC Doc 30 Part II*.
 - Праћење *ECAC SEP* базе (*Common Evaluation Process For Security Equipment*) – Резултати о испитивању и сертификацији нове опреме за обезбеђивање добијају се од стране *ECAC*, што се користи приликом поступка одобравања опреме за обезбеђивање на аеродромима у РС.
- 2) Остале активности из области сарадње са *ECAC*:
- Одговор на допис упућен из Белорусије у вези са организацијама које врше калибражу радио навигационих средстава;
 - Упућивање дописа *ECAC* у вези са предлогом за успостављање *ECAC WG SAR* и почетак сарадње са *RASARAC*.

Сарадња са EASA

По питању сарадње са *EASA* у извештајном периоду су реализоване активности у вези са одитом од стране *EASA* (видети тачку 4.2 овог извештаја).

Дана 17.01.2022.г. одржан је састанак у вези са предлогом корективних мера за *EASA* које се односе на *ATSEP* (*Air Traffic Safety Electronic Personnel*) особље. Договорено је да се налази исправе доношењем измене Правилника о ваздухопловно техничком особљу (*VTO*).

Одржан је састанак путем *webex-a EASA ECQB* дана 05.04.2022.г. на којем је разматрана нова база питања, дискутовано је о могућим новим методама полагања испита и презентована су нова софтверска решења за полагање испита.

Учешће на *EASA Teb Aerodromes* који је одржан 5.05.2022.г. где су учесници дискутовали о динамици планиране измене регулативу у области аеродрома, искуством са изменама регулативе из 2020.г. и 2021.г.; као и дискусијом и презентацијом по разним темама у области аеродрома, са посебним освртом на функционисање аеродрома током пандемије.

На *TeB* састанку од 11.05.2022.г. обрађене су теме које се односе на управљање безбедношћу.

Одржан састанак путем *webex-a*, директора Директората са извршним директором *EASA*, у вези са сарадњом Директората и *EASA*.

У периоду 01-02.06.2022.г. представник Директората учествовао је на *EASA Management Board-у* на које су присутни информисани о обавези достављања годишње изјаве о сукобу интереса, после чега је председавајући *EASA MB-a* известио присутне о својим активностима у периоду између два састанка *EASA MB* -а. Директор *EASA-е* је дао преглед активности *EASA-е* у протеклом периоду, као и оних које су у току. Посебно се осврнуо на актуелну ситуацију изазвану вирусом *COVID-19* и пратеће проблеме. Присутни су информисани о повратку на нормалне операције, као и плановима за одлагање регулатива које су биле планиране у овом периоду. Поред дискусије у вези са буџетом *EASA*, приказане су и презентације *PAR AG* по овој теми. Присутни су обавештени о планираној регулативи за сертификацију *ATM* земаљске опреме до краја године, која ће се пре свега односити на произвођаче опреме, као и да неће постојати обавеза за сертификацију система који су већ у употреби.

У периоду 13-14.12.2022.г. остварено је учешће на другом састанку *EASA Management Board-а* у Келну на којем се директор *EASA-е* посебно осврнуо на сертификацију нових авиона, удесе у комерцијалном саобраћају у претходној години, актуелну ситуацију у Украјини у вези

са ометањем *GPS* сигнала, као и проблемима коришћења радио висиномера у 5G мрежи која се разликује у Европи и Америци. Такође је информисао све присутне о радној групи која је формирана у циљу боље повезаности сектора ваздушног саобраћаја између Европе и Америке, као и укидању *EASA* сертификата 51 организацији на територији Русије.

Присутни су обавештени о планираним одитима за 2023.г. при чему одит ДЦВ није планиран ни у једној области рада. Теме које су у вези са дроновима, оператере из трећих земаља, европски план за безбедност у ваздушном саобраћају за период 2023-2027, су такође непосредно достављене надлежним начелницима и помоћницима директора.

Остварено је учешће на *EASA Air Crew Technical Body (TeB)* састанку одржаном у Келну 01.06.2022.г. где се разговарало о кризи у Украјини и примени санкција на држављане Русије, питању електронских дозвола ваздухопловног особља (*EPL*) и вођења ове базе података, примени *EASA*⁷ споразума између *FAA* и *EASA* у погледу међусобног признавања и многим другим питањима;

Такође, остварено је учешће и на другом састанку *EASA Air Crew Technical Body (TeB)* у Келну 07.12.2022.г. Састанак је делимично спроведен у складу са планом због великог броја постављених питања и договорено је да ће бити настављен 01.02.2023.г. путем *WebEx* платформе. До краја године се очекује да буде објављен документ „*Guidelines on Initial Training for Cabin Crew*“ који неће бити обавезујући већ се може користити као упутство у примени регулативе која се односи на кабинско особље. Закључено је да програме обуке који се односе на „националне“ типове ваздухоплова не треба уносити у *EASA* сертификат већ да је за такве ваздухоплове потребно издати посебан сертификат. Шведска и Норвешка су изнеле своје тумачење које се односи на члан *FCL.025 (c)* - трајање положеног теоријског испита. Закључак је да положени теоријски испити трају 36 месеци за потребе стицања *CPL* дозволе као и овлашћења *IR*.

У периоду 13-15.06.2022.г. остварено је учешће на *EASA* састанку -*Medical Expert Group* где се разговарало о стандардизационим инспекцијама, обукама овлашћених лекара и примени регулаторних захтева у ваздухопловно-медицинским оценама.

Путем *Webex*-а је 30.06.2022.г. одржан састанак *EASA General Aviation Technical Board* на којем су се обрађивале следеће теме: *FCL.035(4)(ii)* - способност коришћења ваздухоплова из Анекса I за потребе летења са двоструком обуком; Питање кредитирања носиоца лиценци са привилегијама за оцењивање класе моторних једрилица (*Touring Motor Glider -TMG*); Проблем стандардизације *FI (A) LAPL (A)* само ограничење на обуку која није *CPL(A)*; Акробатски летови, падобранци и стручњаци за та питања; Свест о хипоксији; Процена ризика и контролне листе за приказ летења; Промоција безбедности и ажурирање података из Извештаја о општој авијацији; Сателитски систем глобалне навигације реверзија за општу авијацију; Предстојеће измене за *EASA OPS* (део *NCO* - некомерцијалне ваздухопловне операције са авионима који нису сложени на моторни погон), Планирање минимума Правила инструменталног летења (*IFR*); Део 66 Захтеви у погледу искуства за *ELA 1* ваздухоплов; Режим континуиране пловидбености ваздухоплова Део-*ML* које власник користи у сврху обуке комерцијалне *ATO*; Декларисане организације за обуку (*DTO*) и курс о основама примене прописа;

Остварено је учешће на конгресу *ICAM 2022 (International Conference of Aerospace Medicine)* одржаног у периоду 22.-24.09.2022.г. са актуелним темама из ваздухопловне медицине као што су: Програми психолошке подршке пилотима (*Pilot Peer Support Programmes*); Следећа припрема за пандемију користећи научене лекције *COVID-19*; Клиничка ваздухопловна медицина: кардиоваскуларне, неуропсихијатријске и инфективне болести и др.

⁷ *Bilateral Agreement (BASA)*- билатерални споразум

Остварено је учешће у Стандардизационој инспекцији ваздухопловних власти Мађарске у својству члана *EASA* медицинског тима у периоду 03-07.10.2022.г.

У периоду од 07-09.12.2022.г. остварено је учешће на *EASA* састанку-*Medical Expert Group* где је дискутовано на тему актуелних истраживања у ваздухопловној медицини, ваздухопловно-медицинској пракси и предлозима за будуће измене регулативе, трансферима медицинских података и др.

Остварена је сарадња са представницима ваздухопловних власти држава чланица *EASA*-е у погледу обука и лиценцирања ваздухопловног особља и размене информација о имаоцима дозвола., као и сарадња у вези са применом програма надзора над страним ваздухопловима – примена *SYSTEM WIDE COORDINATION (SWC)*.

Сарадња са EUROCONTROL-ом

- 1) У току извештајног периода, остварене су следеће активности у вези са *Eurocontrol*-ом:
- Сарадња у области животне средине одн. размена информација у склопу програма *Support to State* (Подршка државама). Ради се на постизању договора о одржавању термина састанка на коме би експерти из *Eurocontrol* представили алате које користе у примени *EU ETS*⁸, као и најбоље начине за примену *CORSIA*-е у домаће законодавство;
 - По питању активности у вези са рутном трошковном основом заједничке зоне наплате рутних накнада Србија/ Црна Гора/KFOR (ДЦВ, АЦВ ЦГ, *SMATSA* доо, *HungaroControl* и *Eurocontrol*; даље у тексту: СМК зона) релизовано је следеће:
 - обрачун стварних рутних трошкова ДЦВ за 2021.г. и израда прелиминарне пројекције за период 2023-2027.г., организација мајског састанка учесника СМК зоне, координација и верификација података зоне и достава истих *Eurocontrol*; учешће на јунском 118. састанку Проширеног одбора *Eurocontrol* на којем су разматрани прелиминарни подаци о рутним трошковима свих земаља чланица *Eurocontrol* за период 2023-2027.г. од стране *IATA*;
 - Учешће на 63. састанку Радне групе за рутне накнаде *Eurocontrol* у Риму у периоду 25-26.10.2022.г.
 - израда коначне пројекције рутних трошкова ДЦВ за период 2023-2027.г., организација октобарског састанка учесника СМК зоне, координација и верификација података зоне и достава истих *Eurocontrol*; учешће на новембарском 119. састанку Проширеног одбора *Eurocontrol* на којем су разматрани коначни подаци о рутним трошковима свих земаља чланица за период *Eurocontrol* 2023-2027.г. од стране *IATA*; висина једнице рутне накнаде за СМК зону за 2023.г. је утврђена у износу од 39,37 евра (без административне накнаде *Eurocontrol*);
 - достава *Eurocontrol* верификације података за потребе обрачуна износа котизације Републике Србије за *Eurocontrol*;
 - месечна достава учесницима СМК зоне обавештења о износу фактурисаних рутних накнада за зону и по учесницима заједничке зоне наплате
 - Израда (12) одговора на *Eurocontrol* захтеве за давање сагласности путем кореспонденције;
 - Активности у вези са предлогом *Eurocontrol* за стварање фондова солидарности којим је предвиђена помоћ Украјини, Молдавији, Пољској, Естонији, Летонији и Литванији у подмирењу трошкова оперативног особља и особља одржавања њихових пружалаца услуга у ваздушној пловидби у 2022.г. и то: израда информације за ВРС, организација састанака са *SMATSA* доо, АЦВ ЦГ и надлежним министарствима РС (МФ, МГСИ, МСП); учешће на виртуелном састанку *Eurocontrol* на тему ових фондова, анализа материјала и достава упита *Eurocontrol* по појединим питањима;

⁸ *The European Union Emissions Trading Systems* (Систем трговања емисијама гасова у ЕУ)

- Анализа материјала и учешће на 4- 6. састанку Тима за управљање информацијама у *Eurocontrol* (*Eurocontrol Information Management team (IMT)*) путем *webex*. На овим састанцима је договорено да се *SWIM* активности одвијају у оквиру *IMT*, да се задатак хармонизације и дигитализације у управљању ваздухопловним информацијама повере *AIMG*. Договорени су датуми одржавања наредна два састанка тима и то: *IMT-07* од 18-19.04.2023.г. и *IMT-08* од 10-11.10.2023.г.
- У Бриселу је 4-5.10.2022.г. одржан 4. састанак Групе за управљање ваздухопловним информацијама (*AIMG*) у *Eurocontrol* на коме *AIMG* није прихватила предлог да у будуће буде задужена за извршење задатака хармонизације и дигитализације у пружању ваздухопловних података. Договорено је да се пре прихватања овог задатка детаљније продискутује шта исти подразумева. Договорени су датуми одржавања наредна два састанка тима: *AIMG-05* од 21-22.03.2023.г. и *AIMG-06* 3-4.10.2023.г.
- Узето је учешће на 9. састанку *Eurocontrol* подгрупе за спровођење прописа о ваздухопловним инфомацијама (*AIRI SG⁹-09*) на којем је договорено да се на следећем састанку предложи да се трајање *AIRI SG* продужи на још две године (до марта 2025.г.) јер су све заинтересоване стране исказале потребу за тиме. На захтев *AIMG*, *AIRI SG* ће извршити процену и дати предлог измена које је неопходно извршити у *ICAO SARP*s (Анекс 15 и *Doc 10066 PANS-AIM*) како би се извршило усклађивање са регулаторним контекстом ЕУ у оним елементима у којима је тај контекст напреднији од *ICAO* стандарда и препоручене праксе. У ту сврху ће бити формирана мања група чланова *AIRI SG* у којој ће учествовати и представник Директората. Договорени су датуми одржавања наредна два састанка под условом да подгрупа настави са радом након марта 2023 и то: *AIRI SG-10* у периоду 6-7-06.2023.г. и *AIRI SG-11* у периоду 15-16.11.2023.г.
- Преглед и обрада материјала за *ad-hoc* састанак Привременог савета и Сталне комисије *Eurocontrol* од 28.06.2022.г. на коме је изабран нови директор, као и редовни 57. састанак Привременог савета и Сталне комисије одржан 29.06.2022.г. на којем су усвојени извештаји о активностима Организације;
- Преглед и обрада материјала за редовни 58. састанак Привременог савета и Сталне комисије 24.11.2022.г.
- *Online* учешће на састанку Сталног комитета финансија (*SCF-Standing Committee of Finance*) у *Eurocontrol* са следећим дневним редом: Прелиминарни извештај о пословању за 2021.г.; Напредак *INM* програма (*next generation of network management operational systems*); Статус Стратешког плана људских ресурса (*Strategic Workforce Plan*); Извештај Надзорног одбора пензијског фонда *Eurocontrola* (*Pension Fund Supervisory Board – PFSB*) и статус обавеза по основу *PBO - Projected Past Benefits Obligations*; и Пословни план *Eurocontrol* за период 2023-2027.г. и буџет за 2023.г.
- *Online* учешће на *Eurocontrol* састанку у вези са солидарним пакетом одржаног дана 23.09.2022.г. (анализа и стратешки оквир, информације о организационим изменама, иновације и подршка, преглед финансија, Пословни план 2023-2027, пензиони фонд, предлог посете новог финансијског директроа *Eurocontrol* ДЦВ-у у фебруару 2023.г.).
- Информисање *Eurocontrol* у вези са издатим оперативним одобрењима за летење у ваздушном простору са смањеним вертикалним раздвајањем (*RVSM*).

Сарадња са Европском комисијом

У току извештајног периода Директорат је реализовао следеће активности у вези са Европском комисијом:

- Комуникација са *DG MOVE* у вези са саобраћајем *AIR Serbia* за Руску Федерацију;
- У вези са тестирањима пројеката *Galileo-SAR* Европске комисије извршена размена информација по тренутним пројектима;

⁹ *AIRI SG- EUROCONTROL Aeronautical Information Regulation Implementation Sub group*

- Израда дописа у вези са питањем приступа Европској централизованог бази података;
- учешће у тиму Европске комисије за спровођење заједничке процене (*Joint Assessment Visit*) аеродрома Завентем Брисел и у припреми извештаја исте;

Сарадња са COSPAS-SARSAT

По питању активности у вези са међународним програмом за SAR путем сателита (COSPAS/SARSAT) су реализоване следеће активности:

- Израда годишњег извештаја за 2021.г. за РС у вези са COSPAS/SARSAT;
- Припрема материјала и учешће Србије на CDDR 2022.г. у периоду 05-07.04.2022.г. на коме је договорено следеће: На састанку савета чланова C/S програма усвојен је нови формат *SIT185* поруке – која доставља СКЦ узбуну да је активиран радио предајник (*ELT, PLB, EPIRB*). На CDDR 2022 договорено је да ће надлежни MCC центри припремити писмо према националним СКЦ у којем ће обавестити да је усвојен нови формат поруке коју ће убудуће добијати СКЦ. Договорена је активност да Земља корисник (*User State*), као члан програма C/S програма, организује један од наредних састанака CDDR. Представници Секретаријата и FMCC, због активности Србије у раду програма, упитали су за могућност да се један од наредних састанака (2023 или 2024) организује у Београду (Србија) у ком случају би Србија била прва и једина земља корисник програма, која би организовала Европски оперативно/технички састанак из CDDR региона; Договорена израда процедуре за узорак писма која би се послала надлежним SAR властима, у којем би се описала потреба за даљом координацијом у вези са применом GADSS пројекта и *ELT(DT)* радио предајника, који према плану треба да уђу у оперативну употребу 01.01.2023.г. Договорена израда заједничког документа за истрагу, спречавање и превенцију лажних узбуна за 406 MHz радио предајнике; За наредни JC, договорена израда заједничког документа који би размотрио привремено слање података о позицији за *MEOSAR DOA* висину детекције, јер исти податак може збунити СКЦ операторе; Представљени су годишњи извештаји активности. Србија је представила своје активности кроз C/S систем (статистички подаци за 2021.г. који су достављени C/S Секретаријату у фебруару 2022.г. електронском поштом); Представљене су активности земаља у погледу коришћење извештаја о *self-test* функцији за 406 MHz радио предајнике; Додатно добијени извештаји о статусима космичког дела (SAR сателита), земаљских станица, нове базе *IBRD*, лажних узбуна, комуникационих тестова, извештаје са SAR операција уз употребу C/S податка.
- Пријава и учешће на састанку CSC-66/OPN од 16-25. марта 2022.г. На 66. састанку Савета COSPAS/SARSAT усвојени су извештаји са 35. састанка Заједничког комитета чланова C/S (JC-35), финансијски извештаји, предлози активности за наредну годину, извештаји који се тичу активности рада система (*space segment, ground segment, beacon matters and system operations*), извештај о развоју *MEOSAR* (новог) система, извештаји ревизора, тренинга, статуса учешћа у програму, извештаји о везама са другим међународним организацијама попут: *IMO, ICAO, ITU* и др.; извештај о статусу имплементације *ELT(DT)* радио предајника; будући састанци COSPAS-SARSAT (време одржавања, дневни ред).
- Плаћена чланарина за COSPAS/SARSAT за 2022.г.
- Оперативне и техничке радне групе које су узеле учешће на састанку JC-36 у периоду 31.05-22.06.2022.г. обрадиле су следеће теме према усвојеној агенди: Анализа системских статуса и годишњих извештаја свих чланова C/S програма, као и годишњег извештаја Секретаријата C/S за 2021. годину; Анализа извештаја о статусу критичних промена за земаљски део C/S програма; Извештај у вези земаљског и космичког дела система C/S програма; Кодирање радио предајника, идентификација и регулатива (*C/S G.005 и S.007*); Прва генерација радио предајника – спецификација и одобрени типови (*ELT, EPIRB и PLB*); Прва генерација радио предајника – спецификација и одобрени типови (укључујући *ELT(DT)* и *RLS*); Информација у вези даљег развоја *MEOSAR*

система и постављање нове констелације SAR/BDS сателита од стране НР. Кине; Информација у вези Терминала локалног корисника који добијају информације са SAR сателита; Информације у вези извештаја о одобрењу пуштања у рад Контролних центара мисије (MCC) C/S програма; MCC питања комуникације са Спасилачко-координационим центрима; ELT (DT) статус имплементације; Даљи развој система; Усвајање новог формата SIT 185 поруке; Извештај у вези нове базе радио предајника (IBRD); Информација у вези обуке за MCC и RCC операторе; Видео материјали у вези упутстава за функционисање система C/S; Израда нацрта писама у вези примене GADSS (ELT(DT)), и новог формата SIT 185 поруке, за SAR власти свих земаља; Извештаји о сарадњи са ICAO; IMO, ITU; Анализа предлога плана рада C/S програма за 2022/2023 годину.

- Пријава и учешће на састанку отвореног савета CSC-67/OPN од 16-29.11.2022.г. На 67. отвореном састанку Савета чланова COSPAS-SARSAT програма, усвојени су извештаји са 36. састанка Заједничког комитета чланова C/S (JC-36), финансијски извештаји, предлози активности за наредну годину, извештаји који се тичу активности рада система (*space segment, ground segment, beacon matters and system operations*), потврђена потпуна оперативност детекције ELT(DT) радио предајника од стране C/S од 1.1.2023. године; извештај о развоју MEOSAR (новог) система, извештаји ревизора, тренинга, статуса учешћа у програму, извештаји о везама са другим међународним организацијама попут: Међународне поморске организације (IMO), Међународне организације за цивилно ваздухопловство (ICAO), Међународне телекомуникационе уније (ITU) и др.; будући састанци COSPAS-SARSAT (време одржавања, дневни ред, ...).

Остали послови мултилатералне сарадње

- Састанак директора ДЦВ са генералним директором цивилног ваздухопловства Шпаније и потпредседника ECAC, генералног директора цивилног ваздухопловства БиХ и Њ.Е амбасадором Шпаније, дана 15.04.2022.г.
- Сарадња са Француском развојном агенцијом и Министарством заштите животне средине – у оквиру програма техничке подршке Градови и климатске промене, коју Министарству заштите животне средине пружа Француска развојна агенција, започета је анализа капацитета потребних за спровођење одредби Закона о климатским променама и генерално спровођење активности које доприносе ублажавању климатских промена и прилагођавању на измењене климатске услове. Циљ анализе је израда Плана јачања капацитета. У склопу поменутог анализе, Директорату је достављен упитник о пословима које обавља, а који се односе на заштиту животне средине у ваздушном саобраћају;
- Приступање Коалицији о климатским амбицијама у цивилном ваздухопловству: Израда информације о Коалицији; Превод COP¹⁰ 26 Декларације и прослеђивање Кабинету председника Декларације и нацрта дописа о приступању Коалицији;

4.2 Међународне провере (одити)

У току 2022.г. реализоване су следеће провере од стране међународних организација:

Ред. бр.	Проверивач	Време провере	Предмет провере од стране међународне организације	Резултат и закључак провере/затварање налаза
1.	EASA ad-hoc AIR стандардизациона провера	14-18.03. 2022	Примена уредби: ЕУ 2018/1139, ЕУ 748/2012 и ЕУ 1321/2014. Одитоване су 2 организације: Air Serbia и Air Pink RS.145.	Укупно је било 13 налаза: 11 Ц категорије и 2 Д категорије. Процес отклањања налаза је у току. Предлог корективних мера је послат у EASA.

¹⁰ 26 Конференција држава чланица Оквирне конференције УН о промени климе, одржана у Глазгову 31.10-13.11.2021.г.

Ред. бр.	Проверивач	Време провере	Предмет провере од стране међународне организације	Резултат и закључак провере/затварање налаза
2.	<i>EASA OPS стандардизациона провера</i>	29.03-01.04. 2022	Рад Директората и 2 организације: <i>Air Serbia</i> и <i>Air Pink</i>	Укупно је било 5 налаза Д категорије. ДЦВ је припремио предлог корективних мера које је <i>EASA</i> усвојила. Први сет доказа корективних мера је послат 29.09.2022.г., а други сет у децембру 2022.г. Очекује се затварање већег броја налаза.
3.	<i>ICAO AVSEC и FAL свеобухватна провера¹¹</i>	16-25.05. 2022	Први део провере (<i>AVSEC</i>) се односио на систем обезбеђивања у ваздухопловству на националном нивоу. Други део се односио на проверу примене мера обезбеђивања на лицу места што је подразумевало спровођење иницијалног одита на аеродрому Никола Тесла. Трећи део се односио на проверу примене стандарда у области олакшица (<i>FAL</i>) у ваздушном саобраћају (највећим делом у надлежности МУП-а).	<i>ICAO</i> је доставио ДЦВ Коначан извештај о одиту 14.07.2022.г. у којем је наведено да ниво усаглашености система обезбеђивања у ваздухопловству и олакшица у ваздушном саобраћају износи 94,73% што представља побољшање од 23,89% у односу на проверу која је реализована 2010.г. Након што је тим ЕК спровео заједничку процену аеродрома Никола Тесла и доставио свој извештај, представници ДЦВ су припремили предлог корективних мера на исти и упутили ЕК.
4.	Европска комисија-редовна годишња провера у вези са <i>One Stop Security</i> аранжманом ¹²	11-14.07. 2022	Провера испуњености стандарда из европске регулативе у вези са обезбеђивањем у ваздухопловству	Дато је 6 препорука које су спроведене закључно са септембром 2022.г.
5.	<i>Transport Security Administration-TSA</i>	08-10.11. 2022	Редовна провера у вези са стандардима који се односе на летове ка САД ¹³	Без налаза

Табела 3: Преглед међународних провера

Током 2022.г. представници Директората су затворили свих 5 налаза који су се односили на податке у *AIP* и пружање *MET* услуга на аеродрому Поникве, утврђених у току провере од стране *EASA* одржане у периоду 23-27.11.2021.г у области *ANS/ATCO*.

Ваздухопловни инспектори Директората су у циљу потврђивања еквивалентности примене мера обезбеђивања у ваздухопловству (*One Stop Security*) на аеродромима држава чланица ЕУ, заједно са инспекторима ЕК - Директората за транспорт и мобилност спровели проверу система обезбеђивања у ваздухопловству и надзора који спроводи Европска

¹¹ Првобитно је била планирана за период 24.01.-03.02.2022.г. и која је морала да буде поверена за период 16-26.05.2022.г. због погоршања епидемиолошке ситуације са *COVID-19*.

¹² Од стране ЕК спроведена је провера примене мера обезбеђивања у ваздухопловству прописаних уредбама ЕУ у области обезбеђивања у ваздухопловству (*AVSEC*). Ова провера је извршена у циљу потврђивања еквивалентности примене мера обезбеђивања у ваздухопловству (*One Stop Security*). Током провере инспектори ЕК - Директората за транспорт и мобилност су извршили увид у националну регулативу из области обезбеђивања у ваздухопловству, укључујући и планирање и спровођење надзора у области обезбеђивања у ваздухопловству. Такође су извршили и непосредан увид у примену мера обезбеђивања у ваздухопловству на аеродрому „Никола Тесла” Београд. Током провере није утврђен ниједан налаз у вези са системом обезбеђивања на националном нивоу и надзором који обавља Директорат. Што се тиче мера обезбеђивања које се примењују на аеродрому дато је шест препорука, које су све реализоване закључно са септембром 2022.г.

¹³ Представници ДЦВ су узели учешће на *TSA* одиту на аеродрома Никола Тесла. Предмет провере је систем обезбеђивања у ваздухопловству на националном нивоу (укључујући и надзор) и примена *TSA* захтева у вези са мерама обезбеђивања у ваздухопловству на летовима за САД који се обављају са аеродрома Никола Тесла, а које примењују у *AIR SERBIA* и *Belgrade Airport* (укључујући активности контроле квалитета мера обезбеђивања у ваздухопловству и примену мера обезбеђивања у погледу: контроле приступа, обезбеђивања ваздухоплова, путника и ручног пртљага, предатог пртљага, робе, поште и залиха, посебних категорија путника, радњи незаконитоог ометања, заштите јавне зоне и заштите од сајбер претњи). Током провере није утврђен ниједан налаз.

Комисија, као и непосредну проверу на аеродрому Завентем у Бриселу. Током ове провере нису утврђени налази.

4.3 Регионална сарадња

Из области регионалне сарадње реализоване су следеће активности:

- 1) у вези са учешћем у раду Регионалног комитета за SAR (RASARAC), уз подршку Eurocontrol-a, остварено је следеће:
 - Учешће у оперативним радним групама формираних на бази активности Регионалног комитета. Анализа годишњих извештаја рада радних група;
 - Анализа коментара на нацрт међудржавног споразума о прекограничној сарадњи у области SAR. Словенија је послала нацрт споразума дипломатским путем. Координација са МСВР и МГСИ у вези са припремом предлога Влади РС за доношење основе за потписивање међудржавног споразума планирано за новембар 2022.г, али је рок померен за јануар 2023.г. и локација за потписивање споразума је измештена за Београду;
 - У току је анализа нацрта оперативног споразума који је доставила Црна Гора у својству председавајућег РГ-2;
 - Састанак са JRCC Ларнака у вези са обукама за чланове RASARAC-а за 2021.г. и 2022.г. Размена информација у вези обуке са JRCC LCA за земље чланице Регионалног комитета; Координација у вези са пријавом листе учесника и учешће на обуци SMS Basic одржаној на Кипру у периоду 20-23.09.2022.г.
 - Учешће на 13. састанку RASARAC-а у Црној Гори у периоду 10-12.5.2022.г.: На 13. састанку разматране су активности рада четири формиране радне групе. Представници Србије активно су учествовали у раду, представљајући предлоге и интересе Србије за финално усаглашавање нацрта мултилатералног споразума о прекограничној сарадњи, затим кроз коментаре активности рада радних група 2. и 4. као и извештавања о раду РГ 3. (обуке) којом председава Србија. Током састанка, представници земље домаћина, Црне Горе, дали су извештај у вези са записником са састанка примопредаје активности председавања између ЦГ-БиХ-Eurocontrol. Размотрен је статус држава чланица Комитета, са нагласком на процес добијања сагласности за промену статуса Р.Хрватске, са посматрача на статус пуноправног члана Комитета. Колеге из JRCC LCA, презентовали су планове обука за чланове RASARAC-а за 2022.г. Земља домаћина је организовала презентације SAR система у Црној Гори (АЦВ, 112 ОКЦ, Управа поморске сигурности, Војска ЦГ, SMATSA доо – ATS јединица, ГСС ЦГ). Трећег дана састанка организована је показна вежба система трагања и спасавања у Бару, Црна Гора. Носилац организације вежбе била је Управа поморске сигурности ЦГ. На вежби је обрађено више сценарија. Један од сценарија односио се на приказ операције спасавања уз употребу спасилачких хеликоптера Војске ЦГ. На крају вежбе организован је приказ спасилачке опреме и хеликоптера Војске ЦГ.
 - Припрема годишњих извештаја Србије и РГ3 и учешће на 14. и 15. састанку Експертског тима (ET-Expter Team и Координационог одбора (SB-Steering Board) који је одржан у Подгорици (Црна Гора) у периоду 16-17.11.2022.г.: На 14. састанку RASARAC-а, Србија, као председавајућа радне групе 3, презентовала је годишње активности радне групе 3; SB RASARAC је прихватио предлог Србије да се успостави сарадња између RASARAC-а и ECAC-а, и то је констатовано у закључцима са 15. састанка RASARAC-а; Србија је презентовала свеобухватни годишњи извештај у вези активности трагања и спасавања током 2022.г; Потписан је додатак МоУ о оснивању RASARAC-а у вези приступања Републике Хрватске у својству пуноправног члана; Потписан је додатак МоУ у вези наставка сарадње RASARAC-а и JRCC Ларнака; Србија је презентовала активности и на нивоу ICAO EUR SAR-а; Грчка је исказала спремност да се прикључи RASARAC-у, што ће потврдити писмом о намерама који ће послати у што скоријем периоду. Северна Македонија председаваће радом RASARAC-а током

2023.г.; Писмо сагласности Србије на потписан додаток МоУ између *JRCC Larnaca* и *RASARAC*, потписан током 15. састанка Регионалног комитета, као и достављање података за додаток мултилатералог споразума који се односе на Србију. Финална координација између МГСИ и држава који ће у почетку потписати мултилатералан *SAR* споразум. Предвиђено је да прво потпишу 4 од 9 држава наведених у споразуму (Србија, Црна Гора, Словенија и Северна Македонија). Планирано је да се потписвање организује у Београду, у јануару 2023.г.

2) Остале активности из области регионалне сарадње:

- Сарадња са ваздухопловним властима ЦГ по питању усвајања годишњег плана надзора;
- Припрема и учешће на *SAR* радионици у БиХ, на позив БХДЦА и учешће представника Директората у својству предавача: радионица је била организована на тему општег изгледа система трагања и спасавања у случају ваздухопловне несреће (*SAR*) у регулаторном и функционалном смислу, са посебним освртом на *SAR* систем у БиХ; Представник Директората је одржао предавање на теме: међународни стандарди и препоруке за успостављање и функционисање система трагања и спасавања, захтеви за рад СКЦ, систем узбуњивања са освртом на активности *Cospas-Sarsat* система, радио предајници за емитовање позиције у случају нужде и ДФ уређаје, као и основни захтеви за организовање вежби трагања и спасавања; Учесће на међународној *SAR* радионици (у Црној Гори у периоду 31.08-02.09.2022.г. која је учесницима представила широк спектар важних тема и пројеката из *SAR* домена и на којој је представник Директората је учествовао у својству предавача. Радионица је скренула пажњу учесницима на неопходност затварања свих налаза са *ICAO USOAP* одита. Представници држава које су учествовале на радионици, а које нису чланице *RASARAC*-а, су исказале интересовање за прикључење овој иницијативи.
- Састанак РГ за разматрање питања нормализације ваздушног саобраћаја изнад Балкана;
- Сарадња са представницима ваздухопловних власти Словеније у погледу обука овлашћених лекара (*Refresher Training za AME, CAA Slovenia 04.10.2022.г.*);
- Израда Нацрта меморандума о разумевању између надлежних органа за ваздушни саобраћај Србије, Северне Македоније, БиХ и Црне Горе о међусобној сарадњи.

4.4 Билатерална сарадња

- 1) По питању сарадње са контролним центром мисије *ITMCC*, који је надређен *COSPAS-SARSAT* центар за РС урађено је следеће:
 - Спроведена вежба првог нивоа – вежба комуникације са *ITMCC* и *FMCC* центром (до сада спроведено **(13)** вежби са *ITMCC* и **(1)** за *FMCC*);
 - У 2022.г. Спасилачко-координациони центар је примио **(47)** *SIT 185* поруке највишег *SS* приоритета. „*Cospas-Sarsat MCC*“ центра из Барија, надлежна *ATS* јединца и контакт за узбуну регистрованог радио предајника за откривање позиције у случају нужде (*ELT, PLB*).
- 2) Питање сарадње са АЦВ ЦГ у извештајном периоду се односило на рад са индикаторима;
- 3) Билатерална сарадња са БИХ односила се на обуку *MET* инспектора *BHDCA*;
- 4) Билатерална сарадња са Црном Гором односила се на посету инспектора за ваздухопловно особље, Агенције за цивилно ваздухопловство, центрима за обуку ваздухопловног особља који су сертификовани од стране Директората али су прихваћени и као центри за обуку од стране АЦВ ЦГ;
- 5) Билатерална сарадња са медицинским службама ваздухопловних власти држава чланица *EASA* у погледу достављања медицинске документације за имаоце страних дозвола **(42)** и провере аутентичности лекарских уверења издатих у *EASA* државама због валидације дозвола у РС;
- 6) Припрема текста Споразума између Савета министара Босне и Херцеговине, Владе Републике Бугарске, Владе Републике Хрватске, Владе Мађарске, Владе Републике Северне Македоније, Владе Црне Горе, Владе Републике Србије, Владе Словачке

Републике и Владе Републике Словеније о сарадњи и координацији у трагању и спасавању у ваздухопловству ради усвајања од стране Владе Републике Србије

- 7) Одржавање састанка са АЦВ Црне Горе у вези са ревизијом билатералних споразума о ваздушном саобраћају у делу који се односи на обезбеђивање у ваздухопловству тј. билатерално признање режима *One stop security (OSS)* којом две државе покрећу процес препознавања мера обезбеђивања.
- 8) Од осталих активности из области билатералне сарадње реализовано је следеће:
- Присуство приватној аудијенцији код папе Фрање за све директоре цивилних ваздухопловних власти у организацији *ENAC*;
 - Састанак директора Директората са делегацијом Републике Чешке на челу са генералним директором ваздушне навигације, у вези са избором новог директора *Eurocontrol*-а дана 02.06.2022.г.;
 - Састанак директора Директората са амбасадором Народне Демократске Републике Алжир у Србији, дана 03.06.2022.г.
 - Састанак директора Директората са грчком компанијом *Goldair Handling S.A., Athens International Airport „El.Venizelos“* дана 23.08.2022.г.
 - Успостављена је писана комуникација са цивилним ваздухопловним властима - САА Турске у вези са повећањем обима саобраћаја на линији Београд-Истанбул током сезоне Лето 2022 и позивом за директора САА Турске узваничну посету Директорату. Консултације са САА Турске одржане су 14.10.2022.г. у Истанбулу, на којима је договорен дозвољени обим редовног саобраћаја на линијама између Београда и Истанбула / Анкаре / Измира у сезони Зима 2022/2023;
 - Израда и ажурирање стања односа у области ваздушног саобраћаја са другим државама (66)¹⁴;
 - Комуникација са Федералним ваздухопловним властима САД (*FAA*) на одржавању Категорије I;
 - Извршена је обука на радном месту (*OJT*) инспектора ангажованог код надлежног органа Северне Македоније из *OPS* домена рада.

4.5 Послови у вези са управљањем кризним ситуацијама (*ACM – Aviation Crisis Management*)

Послови у вези са управљањем кризним ситуацијама реализовани су кроз:

- учешће на завршном састанку у вези са вежбом *VOLCEX21* и састанку за планирање вежбе *VOLCEX22*;
- праћење ситуације у Украјини кроз *EACCC*¹⁵ као *ASFP*¹⁶;
- праћење ситуације услед поновног уласка кинеске ракете „*Long March 5B*“ у Земљину атмосферу (размена информација, *EACCC* телеконференција 29.07.2022.г.);
- учешће на припремној радионици за вежбу *EACCC22* (сајбер напад) која је одржана у периоду 27-28.09.2022.г. Спровођење припремних активности и одржавање вежбе *EACCC22* у периоду 23-24.11.2022.г.
- попуњавање упитника МГСИ за потребе израде Стратегије смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама;

¹⁴ Израда и ажурирање стања односа са: Летонијом, Монаком, Аустралијом, Грчком, Турском, БиХ, Ираком, Ираном, Румунијом, Кипром, Израелом, Шпанијом, Азербејџаном, Јерменијом, Киргизијом, Казахстаном, Индијом, Палестином, Уједињеним Краљевством, САД, Канадом, Ирском, Јапаном, Корејом, Новим Зеландом, Естонијом, Финском, Шведском, Данском, Норвешком, Литванијом, Исландом, Немачком, Кувајтом, Саудијском Арабијом, Бахреином, Египтом, Јорданом, Катаром, Либаном, Оманом, Сиријом, Уједињеним Арапским Емиратима, Швајцарском, Белорусијом, Руском Федерацијом, Украјином, Холандијом, Кенијом, Танзанијом, Сејшелима, Италијом, НР Кином, Мексиком, Ел Салвадором, Панамом, Алжиром, Словенијом, Аустријом, Мађарском, Чешком Републиком, Монголијом, Бугарском, Сомалијом, Бурундијем, Словачком.

¹⁵ *EACCC (European Aviation Coordinations Crises Cell)* - тело *Eurocontrol* за координацију у кризним ситуацијама у европској авијацији

¹⁶ *ASFP (Alternate State Focal Point)*-заменик контакт особе за државу

- спровођење припремних активности и одржавање вежбе *VOLCEX22* дана 17.11.2022.г.;
- ажурирање *AICA1/19* и *D1/19* Упутство за поступке у случају контаминације ваздушног простора вулканским пепелом у РС и ЦГ;

5. Послови инспекцијског надзора

Директорат врши инспекцијски надзор над пружаоцем услуга у ваздушној пловидби, оператерима ваздухоплова, оператерима аеродрома, инвеститорима аеродрома, ваздухопловно-техничким организацијама, ваздухопловним особљем, као и над другим привредним друштвима, другим правним лицима, предузетницима и физичким лицима која обављају делатности или пружају услуге у ваздухопловству. Инспекцијском надзору подлежу и овлашћени инструктори за транспорт опасне робе. Детаљнији преглед реализованих активности из области инспекцијског надзора је дат даље у тексту по областима инспекцијског надзора.

5.1 SAFA инспекције

Директорат има обавезу сходно одредбама *ARO.RAMP.110* Правилника о условима за обављање ваздушног саобраћаја да утврди програм надзора над страним ваздухопловима за сваку календарску годину на основу достављених информација у вези са обимом надзора који *EASA* одређује за РС према утврђеној методологији. Такође, *EASA* има обавезу да најмање једном у току календарске године изврши усклађивање програма надзора што доводи до измене у оперативном плану надзора Директората. Инспектори Директората спровode надзор над страним оператерима кроз *SAFA* програм. У извештајном периоду је над **(43)** страна оператера реализовано **(54)** *SAFA* инспекција од стране инспектора ДЦВ, како је дато у следећој табели:

Назив оператера	Бр.инспекција	Назив оператера	Бр.инспекција
<i>KLM CITYHOPPER BV</i>	1	<i>ULS AIRLINES CARGO</i>	1
<i>TUTKISH AIRLINES-TURK HAVA</i>	2	<i>TOO MONTENEGRO D00</i>	2
<i>SWISS FLIGHT CLUB</i>	1	<i>SWIFT AIR HELLAS S.A.</i>	6
<i>SPRINT AIR S.A</i>	2	<i>QATAR AIRWAYS COMPANY</i>	1
<i>PRIVATE FLIGHT</i>	2	<i>PINK SPARROW GMBH</i>	1
<i>PEGASUS HAVA TASIMACILIGI</i>	1	<i>MALTA AIR LTD</i>	1
<i>LUXAIR</i>	1	<i>LUMWINGS</i>	1
<i>LOT-POLSKIE LINIE LOTNICZE</i>	1	<i>AEGAN AIRLINES S.A.</i>	1
<i>JET EXECUTIVE INT'L CHARTER</i>	1	<i>FLY DUBAI</i>	3
<i>FLEET AIR INTERNATIONAL</i>	1	<i>EUROWINGS GMBH</i>	1
<i>EMPEROR AVIATION</i>	1	<i>ECLAIR AVIATION</i>	1
<i>EASY JET SWITZERLAND SA</i>	1	<i>DEUTSCHE LUFTHANSA, A.G.</i>	1
<i>CARGO AIR Ltd.</i>	1	<i>BON AIR HAVACILIK</i>	1
<i>AUSTRIAN AIRLINES</i>	1	<i>AIR FRANCE</i>	1
<i>AEROFLOT-RUSSIAN INT.</i>	1	<i>LUFTHANSA CITYLINE</i>	1
<i>NETJETS, TRANSPORTES</i>	1	<i>NORWEGIAN AIR SHUTTLE</i>	1
<i>TIME AIR</i>	1	<i>WINDROSE AIR, BERLIN</i>	1
<i>WIZZ AIR HUNGARY LTD</i>	1	<i>AVCON JET AG</i>	1
<i>EXPRESS AIR CARGO</i>	1	<i>HESTON AIRLINES</i>	1
<i>JET STREAM CHARTER KFT</i>	1	<i>LUXAVIATION MALTA LTD</i>	1
<i>SWIFTAIR S.A</i>	1	<i>TAROM, ROMANIAN AIR</i>	1
<i>WIZZ AIR UK LIMITED</i>	1		

Табела 4: *SAFA* инспекције

5.2 Инспекцијски надзор у области саобраћајне делатности

У току 2022.г. из области јавног авио-превоза реализовано је укупно **(51)** инспекција одн. редовних **(41)** и ванредних **(10)** над **(6)** оператера, како је приказано у следећој табели према предмету инспекције:

Ред. бр.	Предмет инспекције	Ваздухопловни субјект	Бр. инспекција Р/В	Ваздухопловни субјект	Бр. инспекција Р/В
1.	Организација и систем управљања	PRINCE AVIATION	1 - P	AIR SERBIA	1 - P
		BALKAN HELICOPTERS	1 - P		
2.	Спровођење обука летачког (FC) и кабинског (CC) особља	BALKAN HELICOPTERS	1 - P	AIR PINK	1 - P
		AIR SERBIA	3 - P		
		PRINCE AVIATION	1 - P		
3.	Записи о извршеним обукама летачког (FC) и кабинског (CC) особља	AIR SERBIA	3 - P	MPC AIR	1 - P
		PRINCE AVIATION	1 - P	BALKAN HELICOPTERS	1 - P
		AIR POSH	1 - P	AIR PINK	1 - P
4.	Припреме лета	BALKAN HELICOPTERS	1 - P	AIR PINK	1 - P
		PRINCE AVIATION	1 - P	AIR SERBIA	1 - P
5.	Поступци летачке (FC) и кабинске (CC) посаде у лету	AIR SERBIA	5 - P	AIR POSH	1 - P
		BALKAN HELICOPTERS	2 - P		
6.	Преглед ваздухоплова на платформи	BALKAN HELICOPTERS	1 - P	AIR PINK	1 - P
		AIR SERBIA	6 - P	PRINCE AVIATION	1 - P
7.	Записи и документације са лета	BALKAN HELICOPTERS		MPC AIR	1 - P
		PRINCE AVIATION	1 - P	AIR POSH	1 - P
8.	Ванредан надзор	AIR SERBIA	4 - B	AIR PINK	2 - B
		PRINCE AVIATION	1 - B	BALKAN HELICOPTERS	1 - B
		AIR POSH	1 - B	MPC AIR	1 - B
Укупно планирано/реализовано: (56) / (51) одн. (41P+10B)					

Табела 5: Инспекције из области јавног авио превоза

Број реализованих осталих инспекција из области саобраћајне делатности је (15), од тога (14) редовних и (1) ванредна. Приказ инспекција је дат у следећој табели:

Ред.бр.	Предмет инспекције	Ваздухопловни субјект	Број инспекција Р/В	Ваздухопловни субјект	Број инспекција Р/В
Некомерцијално летење сложеним моторним ваздухопловима					
1.	Ванредан надзор	TOP GEO	1 - B		
Некомерцијално летење ваздухопловима који нису сложени моторни					
2.	Преглед ваздухоплова на платформи	LYPN	1 - P	LYVR	1 - P
		LYVA	1 - P	ZZZZ	1 - P
		LYTR	2 - P	LYNS	1 - P
		LYBJ	3 - P	LYSU	1 - P
		LYSM	1 - P	LYZR	2 - P
Укупно планирано/реализовано: (36) / (15) одн. (14P + 1B)					

Табела 6: Остале инспекције из области саобраћајне делатности

Инспекцијски надзор из области транспорта опасне робе реализује се кроз инспекцијски надзор над радом овлашћених инструктора за транспорт опасне робе и радом јавног поштанског оператера.

Ред.бр.	Предмет инспекције	Ваздухопловни субјект	Број инспекција Р/В
Транспорт опасне робе- инструктори и јавни поштански оператер			
1.	Рад инструктора за транспорт опасне робе	RS.DGRI.002	1 - P
		RS.DGRI.003	1 - P
2.	Рад јавних поштанских оператера	ЈП ПОШТЕ СРБИЈЕ	1 - P
Укупно планирано/реализовано: (6) / (3) одн. (3P)			

Табела 7: Инспекције из области транспорта опасне робе

Такође, реализоване су и (4) редовне инспекције над оператерима који обављају посебне делатности у ваздушном саобраћају и то: (2) инспекције на платформи када је надзирани субјект био IKAR AIR SERVICE и (2) инспекције из области надзора организације и система управљања када су надзирани субјекти CIKLONIZACIJA LOGISTIKA и STS AVIJACIJA.

Поднето је (5) захтева за покретање прекршајног поступка док није било поднетих пријава за покретање кривичног поступка.

5.3 Инспекцијски надзор у области пловидбености

У области пловидбености се за надзор ваздухопловних субјеката примењују међународни прописи (EASA/ICAO), који појам надзора дефинишу као континуирани, а који се састоји од различитих врста провера (редовне, ванредне, зоналне итд), као дела система проактивног праћења усклађености са захтевима регулативе и њене примене у пракси. На основу наведеног се инспекција, сходно одредбама ЗИН, може компатибилно спровести само као ванредна по догађају или као превентивна на основу анализе ризика у вези са ваздухопловним субјектима. У извештајном периоду спроведена су (4) ванредна инспекцијска надзора и то:

Ред.бр.	Предмет инспекције	Ваздухопловни субјект	Бр. инспекција
1.	АМО (PC 145)	ЈАТ Техника	1
2.	АМО М.Ф	ЈАТ Привредна авијација	1
3.	АМО (EASA 145)	SMATSA	1
4.	Пловидбеност ултраликих ваздухоплова	П.М (YU-A066)	1

Табела 8: Инспекције из области пловидбености

У 2022.г. реализоване су (4) ванредне инспекције на основу пријаве догађаја.

5.4 Инспекцијски надзор ваздухопловног особља

Током 2022.г. извршено је укупно (38) инспекција и то: редовних (9), ванредних (22), ванредних по пријави догађаја (4), контролних (2) и допунске (1), како је приказано у табели :

Ред. бр.	Предмет инспекције	Ваздухопловни субјект	Број инспекција	Ваздухопловни субјект	Број инспекција
1.	Редовне инспекције				9
1.1.	DTO (једрилице)	АК Ваљево (SRB/DTO-008) АК Михајло Живић (SRB/DTO-002)	1р 1р	АК Иван Сарић (SRB/DTO-006)	1р
1.2.	DTO авиони/ хеликоптери)	DTO Иван Сарић (SRB/DTO-011)	1р		
1.3.	Рад овлашћених испитивача	SRB/E/0060 (x2), SRB/E/004, SRB/E /0018, SRB/E/0040,	5р		
2.	Ванредне инспекције				22
2.1.	DTO (једрилице)	Марио Хреља (SRB/DTO-010)	1в	АК Иван Сарић (SRB/DTO-006)	1в
2.2.	DTO (авиони/ хеликоптери)	AIR LO (SRB/DTO-004)	1в	АК Зрењанин (SRB/DTO-003)	1в
2.3.	ATO (авиони/ хеликоптери)	Ваздухопловна академија (SRB/ATO/006) Надзор над практичним испитом	5в 1в	DTO Иван Сарић (SRB/DTO-011)	1в
2.4.	ATO (ултралики)	Летачке активности LYZP	1в		
2.5.	Рад овлашћених испитивача	SRB/E/0046(x2), SRB/E/0031, SRB/E/0032, SRB/E/0036, SRB/E/0034*x2), Драган Злокас, SRB/ATO-010,	9в		
2.6.	ТО (кабинско особље)	Air Serbia (SRB/To/CC-701)	1в		
3.	Ванредне инспекције по пријави догађаја				4
3.1.	DTO (авиони/ хеликоптери)	Марио Хреља (SRB/DTO-010)	1в	АК Иван Сарић (SRB/DTO-011)	2в
3.2.	ATO (падобранци)	АК Иван Сарић (SRB/ATO-106)	1в		
4.	Контролне инспекције				2
4.1.	ATO (авиони/ хеликоптери)	Ваздухопловна академија (SRB/ATO/006)	1в	АК Иван Сарић (SRB/DTO-011)	1в

Ред. бр.	Предмет инспекције	Ваздухопловни субјект	Број инспекција	Ваздухопловни субјект	Број инспекција
5.	Допунске инспекције				1
5.1.	АТО (ултралаки)	Летачке активности LYZP	1в		
6.	Остале врсте инспекција				1
6.1.	FSTD	Ваздухопловна академија (SRB/001A-B)	1р		

Табела 9: Инспекције из области ваздухопловног особља

У извештајном периоду поднета је **(1)** кривична пријава, док за покретање прекршајног поступка није било поднетих пријава.

5.5 Инспекцијски надзор у области ваздухопловне медицине

Из области ваздухопловне медицине, ДЦВ спроводи инспекцијски надзор над радом овлашћених лекара (АМЕs), ваздухопловно медицинског центра (АеМСs), као и медицинског обезбеђења на аеродрому. Спроведено је **(8)** инспекцијских надзора:

Ред. бр.	Предмет инспекције	Ваздухопловни субјект	Број инспекција
1.	Ваздухопловно медицински центар	AIR SERBIA (RS/AeMC/002)	1
2.	Овлашћени лекари	RS/AME/008, 005, 001, 013,004	5
3.	Медицинско обезбеђење на аеродрому	LYNI, LYBE	2

Табела 10: Инспекције из области ваздухопловне медицине

Спроведен је континуиран надзор над радом овлашћених лекара путем *COMPIC* система.

5.6 Инспекцијски надзор у области заштите права путника

Директорат обавља надзор из области заштите права путника и особа са инвалидитетом и смањеном покретљивошћу код ускраћивања укрцавања, отказивања и кашњења летова, редовности саобраћаја и доступности авио карата. У извештајном периоду, спроведено је укупно **(12)** инспекција, и то:

Ред. бр.	Предмет инспекције	Ваздухопловни субјект	Број инспекција
1.	Редовне инспекције		6
1.1.	Редовност саобраћаја и доступност	QATAR AIRWAYS	1
		FLY DUBAI	1
		AIR CAIRO	1
1.2.	Заштита права путника и особа са инвалидитетом и смањеном покретљивошћу	АД Морава (Краљево)	1
		AUSTRIAN AIRLINES	1
		LUFTHANSA AG	1
2.	Ванредне инспекције		4
2.1.	Редовност саобраћаја и доступност	Аерофлот	2
		MAHAN AIR	1
		WIZZ AIR HUNGARY LTD	1
3.	Контролене инспекције		2
3.1.	Заштита права путника и особа са инвалидитетом и смањеном покретљивошћу	АД Константин Велики (Ниш)	1
		АД Морава (Краљево)	1

Табела 11: Инспекције из области заштите права путника

У току вршења инспекцијског надзора уочене су **(3)** неусклађености и субјектима је дат одређени рок да ускладе своје пословање у складу са Законом. Од **(3)** наложене мере до дана израде овог извештаја, извршено је усклађивање за **(2)** мере од стране субјеката, док рок за примену **(1)** мере истиче у току 2023.г.

Такође, у складу са ЗИН-ом реализовано је **(6)** саветодавних посета.

Није било издатих Решења ни покретања прекршајног поступка.

5.7 Инспекцијски надзор у области ваздушне пловидбе

У области ваздушне пловидбе у току 2022.г, извршено је **(88)** инспекција, од тога **(76)** редовних и **(12)** ванредних и то:

Ред.бр	Предмет инспекције	Ваздухопловни субјект	Број инспекција
Инспекције из области CNS			
1.	Редовне инспекције		49р
1.1.	Спровођење инспекцијског надзора: Предајни центар Београд; Пријемни центар Београд;	Предајни центар Београд; Пријемни центар Београд;	2р
1.2.	Спровођење инспекцијског надзора ЗРНС СЕВЕР: NDB Панчево, NDB Инђија, NDB Петроварадин	NDB Панчево, NDB Инђија, NDB Петроварадин	3р
1.3.	Спровођење инспекцијског надзора ЗРНС НИШ: ILS-29, DVOR/DME NIS, ТКЦ Св. Илија.	ЗРНС НИШ: ILS-29, DVOR/DME NIS, ТКЦ Св. Илија. VOR/DME и NDB Блаце	5р
1.4.	Спровођење инспекцијског надзора: 1) ЗРНС ЈУГ-1: VOR/DME Топола, NDB Топола, NDB Пожаревац, NDB Јајинци 2) ЗРНС ЈУГ-2: VOR/DME Ваљево, NDB Ваљево, NDB Обреновац, OM-30 Макиш 3) ЗРНС ЗАПАД: VOR/DME Ср. Митровица, NDB Ср. Митровица, NDB Крњешевци, OM-12 Угриновци	ЗРНС ЗАПАД: VOR/DME Ср. Митровица, NDB Ср. Митровица, NDB Крњешевци, OM-12 Угриновци	4р
1.5.	Спровођење инспекцијског надзора ЗРНС БЕОГРАД: ILS-12, ILS-30, DVOR/DME BGD и Електроенергетски систем.	ILS-12, ILS-30, DVOR/DME BGD	3р
1.6.	Спровођење инспекцијског надзора ЗРНС АКЛ Батајница: ILS-12, Предајни центар, Пријемни центар и Електроенергетски систем.	ILS-12, Предајни центар, Пријемни центар и Електроенергетски систем.	4р
1.7.	Спровођење инспекцијског надзора ТКЦ Копаоник: Предајни центар, Пријемни центар, Радио Релејни линк и Електроенергетски систем.	Предајни центар, Пријемни центар, Радио Релејни линк и Електроенергетски систем.	4р
1.8.	Спровођење инспекцијског надзора Радарске станице 1) Кошевац: SSR, Предајни, Пријемни центар, Радио Релејни линк и Електроенергетски систем 2) Муртеница: PSR/SSR 3) Ковиона: PSR/SSR, Радио Релејни линкови и Електроенергетски систем.	Инспекција Радарске станице: Кошевац -5 Муртеница-1 Ковина -3	9р
1.9.	Спровођење инспекцијског надзора ЗРНС АКЛ Краљево: Предајни и Пријемни центар, DVOR/DME KRV	Предајни и Пријемни центар, DVOR/DME KRV	3р
1.10.	Спровођење инспекцијског надзора ТКЦ Рудник: Предајни центар, Пријемни центар, Радио-Релејни линкови и Електроенергетски систем.	Предајни центар, Пријемни центар, Радио-Релејни линкови и Електроенергетски систем	4р
1.11.	Спровођење инспекцијског надзора CNS Центар за обуку: Надзор спровођења испита ВТО КЛ	Надзор спровођења испита ВТО КЛ	3р
2.	Ванредне инспекције		1в
2.1.	Ванредна инспекција ILS12 на АНТ	ILS12	1в
Инспекције из области АТМ			
1.	Редовне инспекције		27р
1.1.	Спровођење инспекцијског надзора Центра за обуку	ЦКЛ ТО	3р
1.2.	Спровођење инспекцијског надзора провера стручности за стицање овлашћења	АКЛ Батајница ЦКЛ Београд Центар за обуку ANS особља	1р 1р 1р
1.3.	Инспекцијски надзор пријављене обуке	Инспекцијски надзор над обуком (Центар за обуку ANS особља)	1р
1.4.	Инспекцијски надзор јединице КЛ по питању спровођења обуке КЛ	Инспекцијски надзор над обуком КЛ (АКЛ Београд, АКЛ Батајница, ЦКЛ Београд)	3р
1.5.	Спровођење инспекцијског надзора пружаоца AFIS услуге на локацији ATZ/RMZ Поникве	AFIS услуге на локацији ATZ/RMZ Поникве	1р
1.6.	Спровођење инспекцијског надзора пружалаца услуга у ваздушној пловидби на локацијама (АТS/МЕТ/АIS): АКЛ Краљево АКЛ Ниш АКЛ Батаница АКЛ Београд	ЦКЛ (АЦЦ/ТЦЈ) Београд 3 АКЛ Батајница 3 АКЛ Београд 4 АКЛ Вршац 2	14р

Ред.бр	Предмет инспекције	Ваздухопловни субјект	Број инспекција
		АКЛ Краљево 1 АКЛ Ниш 1	
1.7.	Инспекција служби РХМЗ	Инспекција служби РХМЗ	1р
1.8.	Измене сертификата организација за обуку КЛ сходно променама које имају утицаја на сертификат	Измена сертификата за коришћење симулатора	1р
2.	Ванредне инспекције		11в
2.1.	Прикупљање података о догађајима	АКЛ Београд 3 ЦКЛ Београд 1	4в
2.2.	Увид у рад смене КЛ у условима инфраструктурних радова и преглед документације	АКЛ Београд 1	1в
2.3.	/	АКЛ Вршац, Тх Вршац, Rx Вршац, DVOR/DME Вршац, NDB VRA	5в
Разно (АТМ+СНС):			2
1.	Издавање прекршајног налога (мандатних казни) физичким и правним лицима		1
2.	Подношење захтева за покретање прекршајног / кривичног поступка у складу са законским одредбама		1

Табела 12: Инспекција из области ваздушне пловидбе

5.8 Инспекцијски надзор у области аеродрома

Током 2022.г. извршено је **(85)** инспекцијских надзора у области аеродрома, од тога **(76)** редовних инспекција (р) и **(9)** ванредних инспекција (в) и то:

Ред. бр	Предмет инспекције	Ваздухопловни субјект	Број инспекција
1.	Спровођење инспекцијског надзора површина за кретање ваздухоплова на аеродрому са сертификатом- зимски услови	- Belgrade Airport, аеродром „Никола Тесла“ Београд (1р) - Аеродроми Србије, аеродром „Константин Велики“ Ниш (1р) - Аеродроми Србије, аеродром „Морава“ Краљево (1р)	3р
2.	Спровођење инспекцијског надзора површина за кретање ваздухоплова на аеродрому са сертификатом- стање површина	Belgrade Airport, аеродром „Никола Тесла“ Београд (2р+1в) Аеродроми Србије, аеродром „Константин Велики“ Ниш (2р) Аеродроми Србије, аеродром „Морава“ Краљево (1р)	5р+1в
3.	Спровођење инспекцијског надзора површина за кретање ваздухоплова на аеродрому са сертификатом-ознаке	Аеродроми Србије, аеродром „Константин Велики“ Ниш (2р) Belgrade Airport, аеродром „Никола Тесла“ Београд (2р) Аеродроми Србије, аеродром „Морава“ Краљево (1р)	5р
4.	Спровођење инспекцијског надзора авиомостова и система за навођење авиона на паркинг позицију	Belgrade Airport, аеродром „Никола Тесла“ Београд (1р)	1р
5.	Спровођење инспекцијског надзора над препрекама на подручју и ван подручја аеродрома	- Belgrade Airport, аеродром „Никола Тесла“ Београд (1р) -Аеродроми Србије, аеродром „Морава“ Краљево (1р) - Аеродроми Србије, аеродром „Константин Велики“ Ниш (1р)	3р
6.	Спровођење инспекцијског надзора Emergency поступака и процедура	-Belgrade Airport, аеродром „Никола Тесла“ Београд (1р) - Аеродроми Србије, аеродром „Константин Велики“ Ниш (1р)	2р
7.	Спровођење инспекцијског надзора електро-енергетских система и опреме на аеродрому	- Аеродроми Србије, аеродром „Константин Велики“ Ниш (2р) - Аеродроми Србије, аеродром „Морава“ Краљево (1р) -Ваздухопловна академија, аеродром „Вршац“ (1р) -Belgrade Airport, аеродром „Никола Тесла“ Београд (2р)	6р
8.	Спровођење инспекцијског надзора система светлосног обележавања	Аеродроми Србије, аеродром „Константин Велики“ Ниш (2р) Аеродроми Србије, аеродром „Морава“ Краљево (1р) Ваздухопловна академија, аеродром „Вршац“ (1р) Belgrade Airport, аеродром „Никола Тесла“ Београд (2р) Belgrade Airport, аеродром „Никола Тесла“ Београд (1в)	6р+1в

Ред. бр	Предмет инспекције	Ваздухопловни субјект	Број инспекција
9.	Спровођење инспекцијског надзора рада аеродрома у условима смањене видљивости	Belgrade Airport, аеродром „Никола Тесла“ Београд (2р)	2р
10.	Спровођење инспекцијског надзора пружаоца услуга земаљског опслуживања	Belgrade Airport, аеродром „Никола Тесла“ Београд (1р) Belgrade Airport, аеродром „Никола Тесла“ Београд (2в) Cargo Agent (1в) Аеродроми Србије аеродром „Константин Велики“ Ниш (1р) Аеродроми Србије аеродром „Константин Велики“ Ниш (1в) Аеродроми Србије, аеродром „Морава“ Краљево (1р)	3р+4в
11.	Спровођење инспекцијског надзора оператера аеродрома и пружаоца услуга земаљског опслуживања у транспорту опасне робе и инструктора за транспорт опасне робе	Аеродроми Србије, аеродром „Константин Велики“ Ниш (1р)	1р
12.	Спровођење инспекцијског надзора спасилачко-ватрогасне службе на аеродрому са сертификатом	- Belgrade Airport, аеродром „Никола Тесла“ Београд (1р) - Аеродроми Србије, аеродром „Константин Велики“ Ниш (1р) - Аеродроми Србије, аеродром „Морава“ Краљево (1р)	3р
13.	Спровођење инспекцијског надзора службе хитне медицинске помоћи и медицинског обезбеђења	- Аеродроми Србије, аеродром „Константин Велики“ Ниш (1р) - Belgrade Airport, аеродром „Никола Тесла“ Београд (1р)	2р
14.	Спровођење инспекцијског надзора осматрања и растеривања птица и животиња	- Belgrade Airport, аеродром „Никола Тесла“ Београд (2р) - Аеродроми Србије, аеродром „Константин Велики“ Ниш (2р) - Аеродроми Србије, аеродром „Морава“ Краљево (1р)	5р
15.	Спровођење инспекцијског надзора на аеродромима /хелидромима са дозволом /сагласношћу за коришћење	<u>Аеродроми:</u> Поникве (1р), Пек (1р), Забрежје (1р), Прањани (1р), Раван (р+в), Богатић (1р), 7Јули (1р), Блаце (1р), Верушић (1р), Ивање (1р), Костолац (р+в), Рави Гај (1р), Бочар (1р), Ћуприја (1р), Смедерево (1р); <u>Хелидроми:</u> Мокра Гора (1р), Горњи Милановац (1р), Вршац (р+в), Елгра (1р), Циклонизација (1р), КБЦ Ниш (1р), Лоћика (1р), Љубиш (1р), Пожега (1р), БД АГРО (1р)	а/д 15 р+2в хелио. 10р+1в
16.	Спровођење инспекцијског надзора центра за обуку особља	- ASGS (1р) - Belgrade Airport, аеродром „Никола Тесла“ Београд (1р) - аеродрома Никола Тесла - Аеродроми Србије, аеродром „Константин Велики“ Ниш (1р) - Ваздухопловна академија, аеродром „Вршац“ (1р)	4р

Табела 13: Инспекција из области аеродрома

5.9 Инспекцијски надзор у области обезбеђивања у ваздухопловству

Током 2022.г. у области обезбеђивања у ваздухопловству извршено је укупно **(86)** инспекција од чега **(48)** редовних инспекција, **(24)** контролне инспекције и **(14)** ванредних инспекција. Преглед реализованих инспекција је дат у следећој табели:

Ред. бр.	Ваздухопловни субјект	Предмет инспекције	Број инспекција
1.	Редовне инспекције ¹⁷		48
1.1.	Belgrade Airport д.о.о. Београд	Захтеви при планирању аеродрома	1
1.2.		Контрола приступа	1
1.3.		Надгледање, патроле и остале врсте физичке контроле	1

¹⁷ у случају реализације 0, планирани инспекцијски надзор није реализован из разлога не обављања летова у 2022.г.

Ред. бр.	Ваздухопловни субјект	Предмет инспекције	Број инспекција
1.4.		Преглед обезбеђивања лица која нису путници и ствари које она носе са собом	1
1.5.		Преглед возила	1
1.6.		Преглед обезбеђивања путника и ручног пртљага	1
1.7.		Заштита путника и ручног пртљага	1
1.8.		Потенцијално проблематични путници	1
1.9.		Залихе намењене потрошњи на аеродрому	1
1.10.		Електронске претње, обезбеђивање критичних објеката, инфраструктуре и ситема	1
1.11.		Преглед обезбеђивања предатог пртљага	1
1.12.		Заштита предатог пртљага	1
1.13.		Упаривање путника и пртљага	1
1.14.		Преглед обезбеђивања и контроле обезбеђивања робе и поште	1
1.15.		Заштита робе и поште	1
1.16.		Преглед обезбеђивања путника и ручног пртљага	1
1.17.		Заштита путника и ручног пртљага	1
1.18.		Потенцијално проблематични путници	1
1.19.		Заштита предатог пртљага	1
1.20.	„Аеродроми Србије“ - д.о.о. Ниш /аеродром	Контрола приступа	1
1.21.	„Константин Велики“ Ниш	Преглед возила	1
1.22.		Надгледање, патроле и остале врсте физичке контроле	1
1.23.		Преглед обезбеђивања предатог пртљага	1
1.24.		Упаривање путника и предатог пртљага	1
1.25.		Електронске претње, обезбеђивање критичних објеката, инфраструктуре и ситема	1
1.26.		Преглед обезбеђивања путника и ручног пртљага	1
1.27.		Заштита путника и ручног пртљага	1
1.28.	„Аеродроми Србије“ - д.о.о. Ниш/аеродром	Потенцијално проблематични путници	1
1.29.	Морава“Краљево	Преглед обезбеђивања предатог пртљага	1
1.30.		Заштита предатог пртљага	1
1.31.		Контрола приступа	1
1.32.		Надгледање, патроле и остале врсте физичке контроле	1
1.33.	АК „Нови Сад“ аеродром „Ченеј“	Примена алтернативних мера обезбеђивања	1
1.34.	Wizz Air	Претполетни преглед обезбеђивања ваздухоплова на аеродрому „Константин Велики“ у Нишу	1
1.35.		Заштита ваздухоплова на аеродрому „Константин Велики“ у Нишу	1
1.36.	Arkia	Претполетни преглед обезбеђивања ваздухоплова на АНТ	1
1.37.		Заштита ваздухоплова на АНТ	1
1.38.	Air Cairo	Претполетни преглед обезбеђивања ваздухоплова на АНТ	1
1.39.		Заштита ваздухоплова на АНТ	1
1.40.	Air Serbia	Претполетни преглед обезбеђивања ваздухоплова на АНТ	1
1.41.		Заштита ваздухоплова на АНТ	1
1.42.	Tunis Air	Претполетни преглед обезбеђивања ваздухоплова на АНТ	0
1.43.		Заштита ваздухоплова на АНТ	0
1.44.	North Wind	Претполетни преглед обезбеђивања ваздухоплова на АНТ	0
1.45.		Заштита ваздухоплова на АНТ	0
1.46.	Turkish Airlines	Претполетни преглед обезбеђивања ваздухоплова на АНТ	1
1.47.		Заштита ваздухоплова на АНТ	1
1.48.	Sky Up Airlines	Претполетни преглед обезбеђивања ваздухоплова на АНТ	0
1.49.		Заштита ваздухоплова на АНТ	0
1.50.	Swiss	Претполетни преглед обезбеђивања ваздухоплова на аеродрому „Константин Велики“ у Нишу	0
1.51.		Заштита ваздухоплова на аеродрому „Константин Велики“ у Нишу	0
1.52.	Cargo Agent Navigator	Преглед обезбеђивања и контроле обезбеђивања робе и поште на АНТ	1
1.53.		Заштита робе и поште на АНТ	1

Ред. бр.	Ваздухопловни субјект	Предмет инспекције	Број инспекција	
1.54.	Аеродром Кетеринг	Регулисани снабдевач залиха намењен потрошњи током лета	1	
1.55.	SMATSA	Сајбер претње и обезбеђивање у управљању ваздушним саобраћајем	1	
1.56.	Sky Partner	Упаривање путника и пртљага	1	
2.	Контролне инспекције		24	
2.1.	Wizz AIR	Заштита ваздухоплова	1	
2.2.	Austrian Airlines	Контрола укрцавања путника за авиопревозиоца	1	
2.3.	Belgrade Airport д.о.о. Београд	Контрола приступа	1	
2.4.		Заштита путника и пртљага (догађај у вези мишљења путника)	1	
2.5.		Анализа аларма	1	
2.6.		СТИ библиотека слика	1	
2.7.		Преглед возила	1	
2.8.		Обука особља које обавља преглед обезбеђивања ваздухоплова	1	
2.9.		Догађај у погледу неовлашћеног уласка у обезбеђено-рестриktivну зону аеродрома (транспортне траке)	1	
2.10.		Преглед путника и ручног пртљага	1	
2.11.		Злоупотреба критичних делова ОРЗ и спречавање контаминације (Злоупотреба врата за хитну евакуацију)	1	
2.12.		Граничне линије између јавне зоне и контролисане и обезбеђивано-рестриktivне зоне (градилиште)	1	
2.13.		Преглед обезбеђивања путника и ручног пртљага и преглед лица која нису путници и ствари које носе (по исходу тестова од 24.11. на аеродрому „Никола Тесла“)	1	
2.14.		Преглед обезбеђивања ручног пртљага (по исходу теста обављеног 02.12. на аеродрому „Никола Тесла“)	1	
2.15.		Заштита путника и ручног пртљага (раздвајање путника)	1	
2.16.		„Аеродроми Србије“ д.о.о. Ниш /аеродром	Заштита путника	1
2.17.		„Константин Велики“ Ниш	Контрола обезбеђивања робних пошиљки (аеродром Константин Велики)	2
2.18.	Arkia	Преглед обезбеђивања ваздухоплова	1	
2.19.	„Аеродроми Србије“ д.о.о. Ниш/аеродром	Преглед обезбеђивања путника и ручног пртљага	1	
2.20.	Морава“Краљево	Заштита путника и ручног пртљага	1	
2.21.	Air Serbia	Упаривање путника и пртљага (контрола укрцавања)	1	
2.22.		Преглед обезбеђивања путника	1	
2.23.	Sky Partner	Упаривање путника и пртљага	1	
3.	Ванредне инспекције		14	
3.1.	Аеродроми Србије“ д.о.о. Ниш /аеродром „Константин Велики“ Ниш	Контроле обезбеђивања робних пошиљки	1	
3.2.	Austrian Airlines	Контрола укрцавања путника (по догађају)	1	
3.3.	Belgrade Airport д.о.о. Београд	Улазак непрегледаних трансферних путника у КДОРЗ	1	
3.4.		Злоупотреба врата за хитну евакуацију-пријава догађаја	1	
3.5.		Анализа аларма приликом прегледа предатог пртљага	1	
3.6.		Убацивање слике забрањеног предмета (ТИР)	1	
3.7.		Граничне линије између јавне зоне и контролисане, односно обезбеђивано-рестриktivне зоне (догађај неовлашћеног уласка у ОРЗ транспортне траке)	1	
3.8.		Утврђивање одговарајућег броја квалификованог и стручно оспособљеног особља које поседује сертификат са одговарајућим овлашћењима	1	
3.9.		Догађај неовлашћеног уласка у ОРЗ градилиште	1	
3.10.		Заштита путника и ручног пртљага (раздвајање путника)	1	
3.11.		Преглед обезбеђивања путника и ручног пртљага и лица која нису путници (по исходу тестова обављених 24.11. на аеродрому „Никола Тесла“)	1	

Ред. бр.	Ваздухопловни субјект	Предмет инспекције	Број инспекција
3.12.		Преглед обезбеђивања путника и ручног пртљага (по исходу теста обављеног 02.12. на аеродрому „Никола Тесла“)	1
3.13.	<i>Air Serbia</i>	Упаривање путника и пртљага (Догађај на лету ЈУ530/14 – пријава догађаја)	1
3.14.	<i>SMATSA</i>	мере обезбеђивања у ваздухопловству које се односе на обезбеђивање у управљању ваздушним саобраћајем (<i>ATM Security</i>)	1
4.	Разно		
4.1.	Издавање прекршајног налога (мандатних казни)	Издато укупно 23 прекршајна налога, од тога 7 прекршајних налога за правно лице и 16 прекршајних налога физичким лицима 2. Припрема налога за покретање прекршајног поступка	23

Табела 14: Инспекција у области обезбеђивања у ваздухопловству

У поступку горе наведених инспекција издато је:

- 1) **(48)** налога за отклањање неусаглашености; до дана израде овог извештаја није затворено **(7)** налаза (за **(3)** налаза су продужени рокови за реализацију корективних мера док за **(4)** налаза није истекао рок за отклањање неусаглашености);
- 2) **(9)** препорука за побољшање процедура рада;
- 3) **(23)** мандатних казни.

Урађена је ревизија контролних листа које се користе у инспекцијском надзору *AVSEC* (објављене су на интернет презентацији ДЦВ).

5.10 Инспекцијски надзор у области трагања и спасавања

У току 2022.г. спроведене су **(3)** инспекције над ваздухопловним субјектима који учествују у систему трагања и спасавања у складу са овлашћењима из ЗВС и ЗИН и то над:

Ред.бр.	Предмет инспекције	Ваздухопловни субјект	Број инспекција
1.	Надзор над ваздухопловним субјектима који учествују у систему трагања и спасавања у складу са овлашћењима из ЗВС и ЗИН и то над:	<i>Belgrade Airport</i> доо	1
		<i>SMATSA</i>	1
		Аеродроми Србије д.о.о. (аеродром Константин Велики Ниш)	1

Табела 15: Инспекција у области трагања и спасавања

6. Тест мера обезбеђивања у ваздухопловству

У складу са захтевима из Националног програма за обезбеђивање у ваздухопловству и Програма за контролу квалитета мера обезбеђивања у ваздухопловству било је планирано да се реализују тестови мера обезбеђивања и испитивања обезбеђивања у току 2022.г. на аеродрому „Никола Тесла“ Београд, аеродрому „Константин Велики“ Ниш и у објектима (ван аеродрома), регулисаних агената *DHL* и *Cargo Agent-Navigator* у погледу тестова који се односе на робу и пошту. У извештајном периоду реализовано је укупно **(26)** тестова и то:

Ред. бр	Тест мера обезбеђивања у ваздухопловству на аеродрому „Никола Тесла“ Београд у погледу:	Број тестова	Тест мера обезбеђивања у ваздухопловству на аеродрому „Константин Велики“ Ниш у погледу:	Број тестова
1.	Преглед обезбеђивања робе и поште	1	Заштите ваздухоплова	2
2.	Преглед путника и ручног пртљага	4	Заштите прегледаног предатог пртљага	1
3.	Преглед обезбеђивања робе и поште (<i>DHL</i> - <i>Н.Бановци</i>)	1	Преглед обезбеђивања ваздухоплова <i>AIR SERBIA</i>	1
4.	Преглед возила	1	Прегледа возила	1
5.	Контроле приступа лица	1	Прегледа обезбеђивања путника и ручног пртљага	2
6.	Контроле приступа возила	1		
7.	Заштита робе и поште (<i>Cargo Agent Navigator</i>)	1		
8.	Преглед обезбеђивања ваздухоплова <i>AIR SERBIA</i>	1		

Ред. бр	Тест мера обезбеђивања у ваздуопловству на аеродрому „Никола Тесла“ Београд у погледу:	Број тестова	Тест мера обезбеђивања у ваздуопловству на аеродрому „Константин Велики“ Ниш у погледу:	Број тестова
9.	Преглед обезбеђивања залиха намењених потрошњи на аеродрому и залиха намењених потрошњи током лета	1		
10.	Преглед лица која нису путници и ствари које носе са собом	4		
11.	Заштита ваздухоплова	1		
12.	Примена мера обезбеђивања у ваздухопловству које се односе на успостављање критичног дела обезбеђивано-рестриктивне зоне аеродрома и спречавање контаминације одлазећих путника и њиховог ручног пртљага који су били подвргнути прегледу обезбеђивања (Прилагођени тест протокол 17)	1		
13.	Преглед обезбеђивања предатог пртљага	1		
Ажурирање и израда нових протокола за спровођење теста			1 нови (Тест протокол 17)	

Табела 16: Тест мера обезбеђивања

7. Основне провере

Основном провером испитује се, у складу са чланом 244. став 3. ЗВС, испитује да ли објекат провере испуњава услове за стицање дозволе или другог појединачног правног акта. Даље у тексту је дат преглед основних провера извршених у току извештајног периода, по областима пословања.

7.1 Основне провере у области саобраћајне делатности

У 2022.г. покренуте су (4) основне провере из области саобраћајне делатности, од тога реализована је (1) основна провера, а (3) су у току.

Ред. бр.	Основна провера испуњености услова за:	Ваздухопловни субјект	Број провера
1.		Милшпед Sky Cargo доо	1
2.	Издавање сертификата ваздухопловног оператера	Pegaz Aviation	у току
3.		Gas Aviation	у току
4.	Издавање оперативне дозволе	Милшпед Sky Cargo доо	у току

Табела 17: Основне провере у области саобраћајне делатности

7.2 Основне провере у области пловидбености

Реализовано су (43) основне провере из области пловидбености и то:

Ред.бр.	Основна провера испуњености услова за:	Ваздухопловни субјект	Бр. провера
1.	Основни преглед беспилотних ваздухоплова	/	/
2.	Основни преглед хеликоптера	YU-HEC, YU-HNN, YU-VDM, YU-VIP, YU-HHJ	5
3.	Основни преглед ултралиних ваздухоплова	YU-A410, YU-A112, YU-A410; YU-ALX	4
4.	Основни преглед авиона	YU-PEE, YU-ALY, YU-PPK, YU-LOB, YU-BRC, YU-GIN, YU-ALW, YU-VAA; YU-APN, YU-NAK, YU-BRY, YU-DCK; YU-BRC, YU-TBB, YU-APP, YU-TCA; YU-TCB, YU-TCD, YU-APO, YU-KIN; YU-ARC, YU-APR, YU-VOM, YU-ALZ; YU-DOY, YU-HHJ, YU-WHY,	27
5.	Основи преглед једрилице	YU-6017, YU-4342, YU-5398	3
6.	Основи преглед змаја	/	/
7.	Утврђивање типа ваздухопловног производа	Утва (YU-UTA)	1
8.	АМО организација	/	/
9.	САМО организација	Милшпед доо	1
10.	DOA организација	Фабрика авиона Утва Панчево	1
11.	POA организација	Фабрика авиона Утва Панчево	1
12.	MTO организација	/	/
13.	Рад уређаја за симулирање летења (FSTD)	/	/

Табела 18: Основне провере у области пловидбености

7.3 Основне провере у вези са ваздухопловним особљем

У току 2022.г. извршене су (3) основне провере АТО центра за обуку падобранаца и то:

Ред.бр.	Основна провера испуњености услова за:	Ваздухопловни субјект	Број провера
1.	АТО (падобранци)	АК Нови Сад	1
		АК Иван Сарић	1
		РК Fenix	1

Табела 19: Основна провера у области ваздухопловног особља

7.4 Основне провере у области аеродрома

У извештајном периоду извршено је (7) основних провера у области аеродрома и то:

Ред.бр.	Основна провера испуњености услова за:	Ваздухопловни субјект	Број провера
1.	Издавање дозволе за пружање услуга земаљског опслуживања	Air Pink, Avio Chem	2
2.	Издавање дозволе за пружање услуга земаљског самоопслуживања	Air Pink, Aireport Logistics	2
3.	Издавање дозволе центру за обуку особља	Центар за стручно оспособљавање Belgrade Airport d.o.o. – Спасилачко ватрогасно особље	1
4.	Издавање сертификата/дозволе за коришћење аеродрома	Вршац, Росуље	2

Табела 20: Основна провера у области аеродрома

7.5 Основне провере у области обезбеђивања у ваздухопловству

У току 2022.г. реализовано су (3) основне провере и то:

Ред.бр.	Основна провера испуњености услова за:	Ваздухопловни субјект	Број провера
1.	Издавање/допуну потврде о праву ма обучавање ваздухопловног особља центра за обуку	Центар за обуку ваздухопловног особља у области обезбеђивања у ваздухопловству Cargo Agent Naviagtor	1
		Центар за обуку ваздухопловног особља у области обезбеђивања у ваздухопловству Центар за обуку Securiteas Services	1
2.	Са аспекта обезбеђивања у ваздухопловству у сарадњи са OPS	Милшпед Sky Cargo	1

Табела 21: Основна провера у области обезбеђивања у ваздухопловству

8. Периодичне провере

Периодична провера се, у складу са чланом 244. став 4. ЗВС, обавља док дозвола или други појединачни правни акт важи. У току 2022.г. спроведене су следеће периодичне провере приказане по областима пословања:

8.1 Периодичне провере у области саобраћајне делатности

У области саобраћајне делатности реализовано је укупно (26) периодичних провера, и то:

Ваздухопловни субјект	Број провера	Ваздухопловни субјект	Број провера
Јавни авио-превоз			
AIR SERBIA	2	MPC AIR	2
PRINCE AVIATION	2	AIR POSH	3
AIR PINK	3	BALKAN HELICOPTERS	3
Посебне делатности у ваздушном саобраћају			
GEOGIS DOO BEOGRAD	1	STS AVIJACIJA DOO BEOGRAD-ZEMUN	1
IKAR AIR SERVICE	1	GEO INFO STRATEGIES	1
SANI ECO VITA	1		
Провера услова за стално важење оперативне дозволе			
AIR SERBIA	1	MPC AIR	1
PRINCE AVIATION	1	AIR POSH	1
AIR PINK	1	BALKAN HELICOPTERS	1

Табела 22: Периодичне провере у области саобраћајне делатности

8.2 Периодичне провере у области пловидбености

У току 2022.г. реализовано је (271) периодична провера из области пловидбености и то:

Ред.бр.	Предмет провере	Број провера
1.	Периодични преглед ултралиних ваздухоплова ради утврђивања пловидбености	22
2.	Периодични преглед авиона ради утврђивања пловидбености	111
3.	Периодични преглед хеликоптера ради утврђивања пловидбености	19
4.	Периодични преглед једрилица ради утврђивања пловидбености	16
5.	Периодични преглед змајева ради утврђивања пловидбености	10
6.	Периодични преглед балона ради утврђивања пловидбености	1
7.	Периодични преглед жироплана ради утврђивања пловидбености	2
8.	Провера програма за праћење континуалне пловидбености ваздухоплова (ACAM)-	4
9.	Уређаји за симулирање летења(FSTD)-)	7
10.	Организација за одржавање ваздухоплова по Делу 145 (AMO) -	27
11.	Организација за одржавање ваздухоплова по Делу М, Одељак Ф (AMO)	6
12.	Организација за производњу ваздухоплова (POA)	1
13.	Организација за пројектовање ваздухоплова (DOA)-	2
14.	Организација за одржавање ваздухоплова по EASA Делу 145 (EASA ACCR) – (7
15.	Организација за обуку ваздухопловног особља-механичари по Делу 147 (MTO)	3
16.	Организација за обезбеђивање континуиране пловидбености ваздухоплова по Делу М, Одељак Г (САМО)-	33

Табела 23: Периодичне провере у области пловидбености

8.3 Периодичне провере у области ваздухопловног особља

Током 2022.г. извршено је (14) периодичних провера центара за обуку и то:

Ред.бр.	Предмет провере	Број провера
1.	АТО Центри за обуку пилота авиона и хеликоптера:	11
2.	Уређај за симулирање летења FSTD II	3

Табела 24: Периодичне провере у области ваздухопловног особља

8.4 Периодичне провере у области ваздухопловне медицине

У извештајном периоду извршено су (3) периодичне провере и то:

Ред.бр.	Предмет провере	Број провера
1.	Овлашћени лекари	3

Табела 25: Периодичне провере у области ваздухопловне медицине

8.5 Периодичне провере у области ваздушне пловидбе

У току 2022.г. спроведено је (16) периодичних провера и то:

Ред.бр.	Предмет провере	Број провера
Периодичне провере у домену: АТМ, АТСО, МЕТ и АИС		
1.	Периодичне провере пружаоца АТМ, МЕТ и АИС услуга (SMATSA доо) на следећим локацијама: 1. АКЛ Ниш (1), 2. АКЛ Београд (1) 3. ЦКЛ Београд (0) 4. АКЛ Краљево (1), 5. АКЛ Вршац (1).	4
2.	Периодична провера АСМ и АТФМ	0
3.	Периодична провера јединице КЛ (АТСО): 1. ЦКЛ Београд (АСС/ТЕР) 3, 2. АКЛ Батајница 1, 3. АКЛ Краљево 1, 4. АКЛ Вршац 1,	6
4.	Периодична провера центра за обуку АНС особља (1 АТСО и 1 МЕТ)	2
5.	Провера симулатора	1
Периодичне провере из области CNS		
6.	Периодичне провере пружалаца услуга: 1. АКЛ Ниш (1), 2. АКЛ Вршац (1)	2
7.	Периодична провера центра за обуку CNS	1

Табела 26: Периодичне провере из области ваздушне пловидбе

8.6 Периодичне провере у области аеродрома

У извештајном периоду реализоване су (22) периодичне провере из области аеродрома:

Ред.бр.	Предмет провере	Објекат провере	Број провера
1.	Периодична провера оператора аеродрома са сертификатом/дозволом за коришћење аеродрома	1. Аеродром „Никола Тесла“ (измена сертификата) 2. Периодичне провере аеродрома Лисичији Јарак, 13. мај, Бреге, Нови Сад, Панчево, Параћин, Смедеревска Паланка, Сремска Митровица, Суботица, Трстеник, Војка, Ваљево и Ечка ради конверзије дозвола	14
2.	Периодична провера пружалаца услуга земаљског опслуживања	1. <i>Sky Partner</i> 2. <i>Fly Star</i> 3. <i>Intersped B</i> 4. Нис АД Н.Сад 5. Интероуп 6. <i>Gold Air handling</i>	6
3.	Периодична провера центара за обуку особља	1. СБС особље на а/д „Никола Тесла“ 2. СБС особље Аеродрома Србије	2

Табела 27: Периодичне провере из области аеродрома

8.7 Периодичне провере у области трагања и спасавања

У току извештајног периода Сектор за трагање и спасавање је реализовао (6) периодичних провера и то:

Ред.бр.	Предмет провере	Објекат провере	Број провера
1.	Периодична провера пружаоца услуга трагања за ваздухопловом и спасавања лица у цивилном ваздухопловству РС	XJ МУП РС	1
		Војска Србије (у Нишу (119. МХЕ), Краљеву (714 ПХЕ) и ВМА)	3
		ЦКС	1
		ГСС	1

Табела 28: Периодичне провере из области трагања и спасавања

9. Остали управни послови на основу поверених јавних овлашћења

Преглед послова надзора и провера, даље у тексту су дати и остали управни послови реализовани у току 2022.г. према областима пословања Директората:

9.1 Послови надзора над спровођењем корективних мера

У току 2022. г. спроведене су следеће провере у циљу провере испуњености примене корективних мера по претходно спроведеним поступцима код редовног или ванредног инспекцијског надзора одн. основних / периодичних провера:

Ред.бр.	Предмет надзора	Објекат надзора	Број провера
1.	PEL		40
1.1.	мере DTO	АК Ваљево (2), АК Иван Сарић (А) (9), АК Иван Сарић (S) (6), AIR LO (3), АК Михајло Живић (3), АК Зрењанин (1)	24
1.2.	мере АТО	Ваздухопловна академија (4), IKAR AIR SERVICE (2), АК Нови Сад (7), СОП Земун Поље (3)	16
2.	MED		1
2.1.	MED мере	Надзор над спровођењем корективних мера на основу претходно спроведене периодичне провере	1
3.	ANS		2
3.1.	мере код периодичних провера SMATSA CO ANS особља	SMATSA доо	1
3.2.	мере код периодичних провера SMATSA -OJ	SMATSA доо	1
4.	ADR		20
4.1.	АДР Мере	Надзор над спровођењем корективних мера по претходно спроведеним поступцима код редовног или ванредног инспекцијског надзора одн. основних/ периодичних провера	20

Ред.бр.	Предмет надзора	Објекат надзора	Број провера
5.	AVSEC		25
5.1.	Мере код контролних инспекција	У извештајном периоду спроведене су мере код 24 контролне инспекције (<i>Belgrade Airport</i> (14), <i>Austrian Airlines</i> (1), <i>Air Serbia</i> (1), <i>Wizz Air</i> (1), <i>Arkia Israeli Airlines</i> (1), Аеродроми Србије, аеродром „Константин Велики“ Ниш (3), Аеродроми Србије, Аеродром „Морава“ (2), <i>Sky Partner</i> (1))	24
5.2.	Остале активности	испитивање стања обезбеђивања новоизграђених и реконструисаних делова терминалне зграде на аеродрому „Никола Тесла“ Београд	1
6.	SAR		
6.1.	SAR мере	У извештајном периоду спроведене су мере код 6 контролних провера над пружаоцима услуга трагања и спасавања код Војске Србије, ХЈ МУП-а, ЦКС и ГСС	6

Табела 29: Надзор над спровођењем корективних мера

9.2 Промене у функционалном систему

У току 2022. г. реализоване су следеће промене у функционалном систему:

Ред.бр.	Предмет надзора	Објекат надзора	Број провера
1	OPS		268
1.1	Промене у функционалном систему оператора за које се захтева претходно одобрење	Оператери ваздухоплова	89
1.2	Промене у функционалном систему оператора које не подлежу одобравању	Оператери ваздухоплова	179
2	PEL		40
2.1	Промене које захтевају претходно одобрење	ATO/DTO	24
2.2	Промене које не захтевају претходно одобрење	ATO/DTO	16
3	ANS /ATCO		150
3.1	Надзор промена у функционалном систему пружалаца услуга у ваздушној пловидби	/	75
3.2	Обрађене учестале (рутинске) промене у функционалном систему пружаоца услуга у ваздушној пловидби	/	61
3.3	Надзор над променама функционалном систему пружаоца услуга у ваздушној пловидби које могу захтевати преглед	/	8
3.4	Одобравање битних промена у функционалном систему пружаоца услуга у ваздушној пловидби	/	6

Табела 30: Промене у функционалном систему

9.3 Послови у вези са пријављивањем догађаја

Анализа/обрада пријављених догађаја је дата у следећој табели по областима пословања:

Обрађени догађаји из домена:	Број	Обрађени догађаји из домена:	Број
Саобраћајна делатност	15	Ваздушна пловидба	16
Пловидбеност	63	Аеродроми	120
Ваздухопловно особље	4	Обезбеђивање у ваздухопловству	170
Трагање и спасавање	81 ¹⁸		

Табела 31: Пријављивање догађаја

Спроведено је (6) ванредних инспекцијских надзора по пријавама догађаја и анонимним пријавама за област обезбеђивања у ваздухопловству, а (3) за област заштите права путника.

Активности током дежурства у СКЦ у вези са пријављивањем догађаја су: (1) удес и (0) озбиљне незгоде

¹⁸ У 2022. г. СКЦ је учествовао у 81 догађају/операцији SAR. Укупно 15 догађаја се односило на активности СКЦ у надлежној области SAR РС, при чему је 15 догађаја било лажног карактера, док је у 34 догађаја СКЦ учествовао у координацији операције SAR и/или пружања помоћи другим системима, укључујући ванредне ваздухопловне догађаје (пожари, принудна слетања и др., најава бомбе). Преостала 32 догађаја нису била у надлеж. области SAR

9.4 Заштита права путника

У току 2022.г. обрађено је и одговорено на **(681)** рекламацију упућену против домаћих и страних авио-превозилаца. Од тога, **(533)** рекламације се односи на кршење одредаба Закона у делу у којем је преузета Уредба 261/2004, што је више од 78% од укупног броја обрађених рекламација. Број рекламација у односу на претходну годину је драстично повећан услед великог повећања, а затим наглог укидања линија за Русију од стране националног авио превозника (*Air Serbia* је продавала карте за 3-4 лета дневно али је након притиска свела саобраћај на један лет и то ваздухопловом мањег капацитета). Нешто пре тога и руским авио компанијама је забрањен прелет преко ЕУ територије те је још један број путника са купљеним картама остао без могућности за путовање. У неколико наврата је долазило до обуставе саобраћаја или отежаног саобраћаја са аеродрома Никола Тесла што је довело до значајнијег поремећаја у реду летења и доста отказаних или преусмерених летова. Како је *Air Serbia* у кратком временском интервалу имала доста ситуација које су утицале на повећање броја рекламација, а служба *Guest support* била у ситуацији да је број запослених био десеткован још из периода *Covid* пандемије, није било могуће обрадити свакодневни прилив од неколико стотина рекламација. Из тог разлога, велики број рекламација које су приспеле у ДЦВ се односе на пробијање препорученог рока за одговор од 60 дана. Како је у 3. кварталу 2022.г. већи број запослених *Guest support* прошао обуку очекује се да се смањи тренд кашњења у одговорима путницима и доведе у препоручене рокове у наредних неколико месеци.

Детаљнији преглед примљених и обрађених рекламација путника у 2022.г. према врсти рекламације је дат у следећој табели:

Врста рекламације	Број	Врста рекламације	Број
Кашњење лета	258	Отказан лет	120
Пртљаг	65	Остало	31
Ускраћено укрцавање	90	Тумачење закона	51
Рок за одговор	66		

Табела 32: Врсте рекламација у 2022.г.

Током 2022.г. обрађено је **(120)** рекламација које се тичу отказивања летова, **(90)** рекламација у категорији ускраћено укрцавање и **(65)** рекламације у категорији пртљага. Поред тога, **(258)** рекламација се односи на кашњење летова.

Примљено је и обрађено укупно **(65)** рекламација које се односе на кршење одредаба Закона у делу у којем је преузета Уредба 2027/97 која прописује одговорност авио превозиоца за транспорт путника и њихов пртљаг што чини мање од 10% од укупног броја примљених и обрађених рекламација за 2022.г. у тако да је број рекламација које се тичу претходно поменуте категорије у односу на претходне године у благом опадању.

У категорији "Остало" обрађено је **(148)**¹⁹ рекламација што чини преко 20% од укупног броја рекламација. Иста категорија представља рекламације које се тичу заштите права лица са инвалидитетом као и лица са смањеном покретљивошћу у авио-превозу, као и упита у вези са правима путника, надокнади трошкова, ценама авио карата као и информацијама о начину и процедури подношења рекламација како авио превозиоцу тако и Директорату као и прописаним роковима за одговор. Укупан број рекламација у категорији "Остало" за 2022.г. је бројчано повећан а последица је несвакидашњих дешавања проузрокованих пандемијом, ратним дејствима, затварањем ваздушног простора као и обуставима саобраћаја на АНТ.

Број примљених и обрађених рекламација у 2022.г. у односу на претходну године је у порасту. Ипак, када се узме у обзир број операција авио превозилаца на оба аеродрома (Београд и Ниш), самим тим и постепена нормализација саобраћаја као и повећање броја путника – повећање броја рекламација је предвиђено мада бројчано излази из пројектованих

¹⁹ У табели број 32 рашчлањене су врсте рекламација -рок за одговор (66), остало (31) и тумачење закона (51) што у укупном збиру износи (148)

параметара. Саме рекламације су доста различите, а производ су ситуација које нису предвиђене нити једним документом као ни ЕУ регулативама. Решавање рекламација које су проузроковале непријатности путницима у време ратних дејстава, пандемије је далеко комплексније и теже јер се ради о сплету околности на које превозиоци нису могли да утичу а произвеле су их одлуке одређених држава према својим као и путницима других националности.

У 2022.г. је било (5) рекламација путника која се тиче смештаја у вишу/нижу класу, што је пропорционално исти случај као и у претходне две године. Такође, обрађене су (3) рекламације које се односе на кршење одредби Закона у делу у којем је преузета Уредба ЕУ 1107/2006 која прописује заштиту права лица са инвалидитетом као и лица са смањеном покретљивошћу у авио-превозу.

Надлежна служба Директората први пут од 2022.г. врши свакодневно праћење саобраћаја са аеродрома Никола Тесла. Редовност саобраћаја је током 2022.г. била на високом нивоу осим у пар ситуација на које превозиоци углавном нису могли да утичу. Редовност се прати према следећим параметрима: Укупан број планираних операција са процентом отказаних летова. У неколико наврата је долазило до обуставе саобраћаја или отежаног саобраћаја са аеродрома Никола Тесла што је довело до значајнијег поремећаја у реду летења и доста отказаних или преусмерених летова те се из овог разлога могу оправдати одређена отказивања. Отказивања летова (оперативни разлози, пробијање времена лета посаде, технички кварови, недостатак посаде...) су отказивања која је превозилац могао да избегне тј. ово су отказивања која не ослобађају превозиоца од исплате компензације путницима. Оваква отказивања су уочена код две компаније *Air Serbia* и *Wizz Air* и то у шпицу летње сезоне где су скоро свакодневно због пренапетог реда летања испадале одређене линије.

Такође, уочено је да компанија *Wizz Air* Абу Даби учестало редукује број полазака на линији *AUH BEG AUH* а да при том не води рачуна о правима путника и то ни у случају обавезе обавештавања као ни касније у процесу остваривања права путем подношења рекламација.

Укупан број операција на Аеродрому Никола Тесла Београд у 2022.г. је био (52.461). Број отказаних летова је (521) што је 0,99% а што спада у ниске проценте у поређењу са аеродромима сличног капацитета и фреквенције.

9.5 Послови вођења евиденција, база, регистра и сл. прописаних ЗВС

У складу са ЗВС у току 2022.г. реализоване су активности вођења следећих евиденција, база, регистра и сл.:

Ред.бр.	Област пословања	Назив евиденције, базе, регистра и сл.	Реализоване активности
1.	Саобраћајна делатност	Листа аката о издавању, суспензији или стављању ван снаге оперативних дозвола	Листа аката о издавању, суспензији или стављању ван снаге оперативних дозвола („Сл. гласник РС”, број 1/23)
2.	Пловидбеност	Регистар ваздухоплова	Издавање уверења о регистрацији ваздухоплова, упис/промена власника и замена образаца (59); брисање из регистра (14); извод из регистра (24); регистрација регистарских ознака ваздухоплова (23)
3.		Евиденција беспилотних ваздухоплова	Упис у Евиденцију беспилотних ваздухоплова и издавање Потврде о евиденцији (60)
4.		Регистар и евиденција организација и центара за обуку	Унапређење електронског регистра ваздухоплова и евиденције организација из домена AIR
5.	Ваздухопловно особље	Евиденција Декларисаних организација за обуку (DTO)	Редовно ажурирање Евиденција

Ред.бр.	Област пословања	Назив евиденције, базе, регистра и сл.	Реализоване активности
6.		Евиденција центара за обуку ваздухопловног особља (АТО)	
7.		Листа овлашћених испитивача ДЦВ	Редовно ажурирање Листе.
8.	Ваздухопловне дозволе	Евиденција о имаоцима потврде за управљање беспилотим ваздухопловима	Редовно ажурирање Евиденције
9.		Вођење Уписника ваздухопловног особља	Редовно ажурирање Уписника
10.	Ваздухопловна медицина	Евиденција ваздухопловног особља-база података и архива	Редовно ажурирање Евиденције: 1) Ажурирање и одржавање <i>COMPIC softwer-a</i> 2) Примена нове верзије <i>COMPIC softwer-a</i>
11.	Заштита права путника	База података по рекламацијама путника	Број обрађених рекламација (681)
12.		Евиденција обављених инспекција	Редовно ажурирање евиденције
13.	Ваздушна пловидба	База података о спроведеним инспекцијама, проверама, безбедносним мерама, променама у функционалном систему	Редовно ажурирање и унапређење евиденције
14.		База података о дозволама и овлашћењима КЛ, признатим дозволама и обукама, дозволама за коришћење симулатора	Редовно ажурирање евиденције
15.	Аеродроми	Евиденција аеродрома	Редовно ажурирање евиденције
16.	Обезбеђивање у ваздухопловству	Евиденција издатих сертификата особља обезбеђивања	Редовно ажурирање евиденција и листа
17.		Евиденција издатих потврда о праву на обучавање центара за обуку ваздухопловног особља у области обезбеђивања у ваздухопловству	
18.		Евиденција издатих овлашћења за одговорног руководиоца за обезбеђивање у ваздухопловству	
19.		Евиденција издатих овлашћења за инструкторе за обезбеђивање у ваздухопловству	
20.		Евиденција регулисаних агената за робу и пошту	
21.		Евиденција регулисаних снабдевача залиха намењених потрошњи током лета	
22.		Листа забрањених предмета	
23.		Листа испитивача за стицање сертификата особља обезбеђивања	
24.	Трагање и спасавање	Евиденција регистрованих радио-предајника за случај нужде	Редовно ажурирање евиденције/базе
25.		IBRD база (међународна база регистрованих радио предајника)	
26.	Разно-ваздушни саобраћај	База података о догађајима	(469) ²⁰

Табела 33: Евиденције, базе, регистри и сл. прописано ЗВС

9.6 Послови издавања, измене, стављања ван снаге и суспензије дозвола, одобрења, потврда и др. који не произилазе из поступка надзора/одита

Преглед реализованих активности у вези са издавањем, изменама, стављањем ван снаге и суспензијом дозвола, одобрења, потврда и др. који не произилазе из поступка надзора/одита су дати даље у тексту према областима пословања.

9.6.1 Саобраћајна делатност

Ред.бр	Назив активности	Број
1.	Привремено стављање ван снаге оперативне дозволе	1
2.	Привремено стављање ван снаге сертификата ваздухопловног оператера	1

Табела 34: Област саобраћајне делатности – издавање, измена и др. дозвола, одобрења и сл.

²⁰ Видети детаљније у тачки 9.3 овог извештаја

9.6.2 Пловидбеност

Ред.бр	Назив активности	Број
1.	Издавање Дозволе за лет	11
2.	Издавање дозвола за одржавање ваздухоплова	136
3.	Издавање Потврда о буци	43
4.	Издавање Потврде о пловидбенисти ваздухоплова за извоз (<i>Export Certificate of Airworthiness</i>)	10
5.	Издавање Потврде о прегледу пловидбености (<i>ARC</i>)	12
6.	Одобрење ПОВ-а	63
7.	Одобрење <i>POH</i> -а, <i>AFM</i> -а и <i>CDL</i> -а	24
8.	Одобрење кода за <i>ELT</i>	50
9.	Одобрења кода за <i>Mode S Transponder</i>	35
10.	Одобравање Техничке књиге ваздухоплова	5
11.	Рад на одобрењу <i>MEL</i> -а	19
12.	Рад на одобрењу за <i>Specific Approvals (Part-SPA)</i>	1
13.	Остало- решења	51
14.	Пријем захтева од суда и издавање потврда о поседовању ваздухоплова у складу са Законом о извршењу и обезбеђењу	305

Табела 35: Област пловидбености – издавање, измена и др. дозвола, одобрења и сл.

9.6.3 Ваздухопловно особље

Назив	Број	Назив	Број
Решења за издавање, продужење и обнову рока важења дозвола / овлашћења:	2.622	Решења у вези са полагањем испита:	1.103
летачко особље	1.950	летачког особља	717
контролори летења	420	беспилотни ваздухоплови	345
механичари	156	механичари	2
диспечери	38	диспечери	16
ВТО КЛ ²¹	58	ауторизација пакер падобрана	6
		ВТО-КЛ	17
Решења за издавање, проширење или продужење рока важења ауторизација:			571
пилота ученика	241	Потврде	274
Остали послови	56		
Измена, стављање ван снаге и суспензија дозвола, одобрења, потврда и др.			7
Измена дозвола	0	Измена потврда	0
Измена одобрења	0	Измена-друго	0
Стављање ван снаге дозвола	0	Стављање ван снаге потврда	3
Стављање ван снаге одобрења	0	Стављање ван снаге- друго	0
Суспензије дозвола	3	Суспензија потврда	1
Суспензија одобрења	0	Суспензија - друго	0

Табела 36: Област ваздухопловних дозвола – издавање, измена и др. дозвола, одобрења и сл.

9.6.4 Ваздухопловна медицина

Током извештајног периода спроведени су здравствени прегледи ваздухопловног особља и издата следећа лекарска уверења:

Назив	Број	Назив	Број
Иницијални здравствени прегледи и лекарска уверења	313	Здравствени прегледи за продужење/обнову лекарских уверења	1314
Класа 1	89	Класа 1	806
Класа 2	117	Класа 2	207
Класа 3	12	Класа 3	249
СС	95	СС	51
Класа ЛАПЛ	0	Класа ЛАПЛ	1
Одбијено издавање лекарских уверења	8	Руководилац <i>AMS</i> допунско разматрање и оцена здравствене способности одложених или оглашених неспособним од стране <i>AMEs</i>	35
Класа 1	4	Класа 1	31

²¹ ВТО КЛ- ваздухопловно-техничко особље контроле летења

Назив	Број	Назив	Број
Класа 2	0	Класа 2	0
Класа 3	2	Класа 3	4
СС	2	СС	0
Класа ЛАПЛ	0	Класа ЛАПЛ	0
Руководилац AMS и AMEs: суспензија (14) и повлачење суспензије лекарског уверења (5)	19	Руководилац AMS: трансфер медицинских података на захтев имаоца дозвола за AMS ваздухопловних власти других држава	3

Табела 37: Област ваздухопловне медицине – издавање, измена и др. дозвола,

9.6.5 Ваздушна пловидба

Ред.бр	Назив активности	Број
1.	Одобравање програма обуке за ваздухопловно-техничко особље контроле летења (ВТО КЛ)	14
2.	Издавање дозволе и овлашћења за ваздухопловно-техничко особље контроле летења (ВТО КЛ)	58
3.	Издавање решења којима се одобравају програми и планови КЛ	8

Табела 38: Област ваздушне пловидбе – издавање, измена и др. дозвола, одобрења и сл.

9.6.6 Аеродроми

Ред.бр	Назив активности	Број
1.	Издавање сагласности за коришћење аеродрома	1
2.	Издавање сагласности за коришћење хелидрома	1
3.	Издавање мишљења на нацрт планског документа за аеродромски комплекс и простор који се граничи са аеродромским комплексом	50
4.	Издавање потврде за техничку документацију која се односи на изградњу, доградњу и реконструкцију аеродрома	40
5.	Издавање одобрења на аеродромске приручнике и упутства за коришћење аеродрома	6
6.	Издавање одобрења на Приручнике о раду и наставне планове и програме обуке школских центара	4
7.	Издавање овлашћења инструкторима за транспорт опасног терета	4
8.	Издавање сагласности за постављање објеката, инсталација и уређаја на и изван подручја аеродрома	сса 200
9.	Издавање сагласности за организацију организацију ваздухопловних манифестација	Сса 50
10.	Издавање потврда за извођење радова на аеродрому који не подлежу издавању грађевинске дозволе, а који могу да утичу на безбедност и обезбеђивање у ваздухопловству	30

Табела 39: Област аеродрома – издавање, измена и др. дозвола, одобрења и сл.

9.6.7 Обезбеђивање у ваздухопловству

Ред.бр.	Назив одобрења/решења о одобрењу	Број
1.	Наставни програми обуке у области обезбеђивања у ваздухопловству	25
	1. Преглед услашености и одобравање наставног програма обуке "Хлеб и кифле"	
	2. Преглед услашености и одобравање наставног програма обуке "Express Courier"	
	3. Преглед услашености и одобравање наставног програма обуке "Flying Cargo YU"	
	4. Преглед услашености и одобравање наставног програма обуке "Sky Partner"	
	5. Преглед услашености програма обуке DHL и израда решења о одобрењу	
	6. Преглед услашености и одобравање наставног програма обуке "Аеродром Кетеринг"	
	7. Преглед услашености и одобравање наставног програма обуке Авио службе Владе,	
	8. Преглед услашености и одобравање наставног програма обуке SAMSIC доо Београд	
	9. Преглед услашености и одобравање наставног програма обуке Туристичке организ. Србије	
	10. Преглед услашености и одобравање наставног програма обуке Tre Punti	
	11. Преглед услашености и одобравање наставног програма обуке Alta System	
	12. Преглед услашености и одобравање наставног програма обуке Monet GS	
	13. Преглед усаглашености и одобравање наставног програма обуке Lilly Drogerie	
	14. Преглед усаглашености и одобравање наставног програма обуке Cargo Agent - Navigator	
	15. Преглед усаглашености и одобравање наставног програма обуке Air Pink	
	16. Преглед усаглашености и одобравање наставног програма обуке Sky Bridge	
	17. Преглед усаглашености и одобравање наставног програма обуке Trag Security	
	18. Преглед усаглашености наставног програма обуке Balcan Helicopters	
	19. Преглед усаглашености наставног програма обуке ToMontenegro	
	20. Преглед усаглашености и одобравање наставног програма обуке Dufry	
	21. Преглед усаглашености наставног програма обуке Evgenious Grains	
	22. Преглед усаглашености и одобравање наставног програма обуке Air Posh	
23. Преглед усаглашености и одобравање наставног програма обуке SMATSA		

Ред.бр.	Назив одобрења/решења о одобрењу	Број	
	24. Преглед усаглашености и одобравање наставног програма обуке МУП		
	25. Одобравање наставног програма обуке <i>Securitas Services</i>		
2.	Програми обезбеђивање ваздухопловству за у	Аеродрома: Дивци (Ваљево), Вршац, Туприја, Параћин, Нови Сад (Ченеј), 13 Мај, Поникве, Крагујевац-Равни Гај, Суботица, Сремска Митровица, Трстеник, Росуље	12
		Оператера аеродрома: <i>Belgrade Airport</i> Аеродроми СрбијеКонстантин Велики (Ниш) Аеродроми Србије, Морава	3
		Авиопревозиоци: 1) <i>Aegan</i> 2) <i>Air Cairo</i> 3) <i>Arkia Israeli Airlines</i> 4) <i>Air France</i> 5) <i>Austrian Airlines</i> 6) <i>Easy Jet</i> 7) <i>Easy Jet Switzerland</i> 8) <i>EATL</i> 9) <i>ElAl</i> 10) <i>Eurowings</i> 11) <i>Fly Dubai</i> 12) <i>Iran Air</i> 13) <i>Hainan Air</i> 14) <i>Quatar Airways</i> 15) <i>Lot</i> 16) <i>Lufthansa</i> 17) <i>Luxair</i> 18) <i>KLM</i> 19) <i>Air Serbia</i> 20) <i>TO Montenegro</i> 21) <i>Maham</i> 22) <i>MPC</i> 23) <i>Norwegian Air Shuttle</i> 24) <i>Norwegian Sweeden</i> 25) <i>Ryan Air</i> 26) <i>Swiss International</i> 27) <i>Sprint Air</i> 28) <i>Tarom</i> 29) <i>Turkish Airlines</i> 30) <i>Tailwind</i> 31) <i>Vueling</i> 32) <i>Wizz AIR Hungary</i> 33) <i>Wizz Air Abu Dhabi</i> 34) <i>Wizz Air UK</i> 35) <i>Wind Rose</i> 36) <i>West Atlantic Sweeden</i> 37) <i>Pegasus</i> 38) <i>Air Swift Hellas</i>	38
		пружаоца услуга у ваздушној пловидби: <i>SMATSA</i>	1
		Регулисаних снабдевача залиха намењених потрошњи током лета: 1. <i>Air Serbia Catering</i> 2. "Аеродром Кетеринг" д.о.о. Београд	2
		Регулисаних агената: 1. "DHL International" д.о.о. Београд 2. "Cargo Agent - Navigator" д.о.о. Београд	2
		Познатих пошиљалаца	0
		Познатих снабдевача залиха намењених потрошњи на аеродрому: 1. "Аеродром Кетеринг" д.о.о. Београд 2. <i>Lilly Drogerie</i> 3. <i>Nis Petrol</i>	3
		Остали субјекти: <i>Medigroup dr. Ristic, Dufry, Sky Partner, Vinci Terna</i> , Милшпед <i>Sky Cargo</i>	5
		3.	Одобравање приручника/измене приручника за обављање контроле приступа, прегледа обезбеђивања, надгледање и патролирање оператера аеродрома или правног лица са којим оператер аеродрома закључи уговор о обављању тих послова
4.	Одобравање приручника/измене приручника о:	раду центра за обуку ваздухопловног особља: <i>Belgrade Airport</i> Аеродроми Србије <i>Air Serbia</i> <i>Securitas Services</i> <i>Cargo Agent</i>	5

Ред.бр.	Назив одобрења/решења о одобрењу	Број
	обуци центра за обуку: <i>Belgrade Airport</i> Аеродроми Србије <i>Air Serbia</i> Cargo Agent <i>Securitas Services</i>	5
5.	Сертификација (иницијална/периодична) особља обезбеђивања у ваздухопловству	319
6.	Остале активности у вези са: издавањем сертификата, дозвола, потврда, сагласности, одобрења, уверења, решења, мишљења, овлашћења, признавања, стављања ван снаге, суспендовања, изменом или продужењем сертификата, решења, дозвола и др. Докумената	14
7.	Сертификација (иницијална/периодична) одговорних руководиоца за обезбеђивање у ваздухопловству (<i>Security manager</i>)	10
8.	Издавање овлашћења за инструктора за обављање обуке у области обезбеђивања у ваздухопловству (иницијално)	28
9.	Издавање овлашћења за инструктора за обављање обуке у области обезбеђивања у ваздухопловству (обнављање овлашћења)	25
10.	Издавање одобрења за коришћење опреме за обављање прегледа обезбеђивања	13
11.	Одобравање техничке документације, са аспекта прописа о обезбеђивању у ваздухопловству, на пројектну документацију која се односи на изградњу, доградњу или реконструкцију: 1) аеродрома (16) 2) хелидрома (0)	16
12.	Издавање одобрења за аеродромске приручнике и путства за коришћење аеродрома	2

Табела 40: Област обезбеђивања у ваздухопловству – издавање, измена и др. Дозвола, одобрења и сл.

10. Остали послови на основу поверених јавних овлашћења

Преглед осталих послова на основу поверених јавних овлашћења, реализованих у току 2022.г. је дат даље у тексту према областима пословања.

10.1 Аеродроми

У току извештајног периода реализоване су следеће најзначајније активности на основу поверених јавних овлашћења из области аеродрома:

- Учешће у раду Радне групе за праћење реализације Уговора о концесији коју је формирала Влада РС. Одржано је 13 седница Радне групе;
- Учешће у раду Радне групе за праћење члана 17.3 Уговора о концесији коју је формирала Влада РС;
- Припрема и спровођење поступка за ограничење пружалаца услуга земаљског опслуживања на аеродрому „Никола Тесла“ Београд;
- Спровођење осталих активности у области заштите животне средине на основу поверених јавних овлашћења.

10.2 Одобравање летова

Значајан део послова из области одобравања летова који се свакодневно обављају односи се на издавање одобрења за обављање јавног авио-превоза (редовног и ванредног), транспорт опасне робе и транспорт и транзит наоружања и војне опреме, одржавање ваздухопловних манифестација и летење беспилотним ваздухопловом, у случајевима предвиђеним Законом о ваздушном саобраћају и Законом о превозу наоружања и војне опреме. У извештајном периоду обрађени су следећи захтеви:

Ред. бр.	Врста захтева	Број
1.	Такси превоз	1.151
2.	<i>Ad-hoc</i> чартер летови- путнички (173) и теретни (142)	315
3.	Летови за депортацију-бр. захтева на мишљење МУП-у	19
4.	Амбулантни лет	131
5.	Превоз наоружања и војне опреме (<i>HBO</i>) ²² и опасног терета (424), решења о ненадлежности (66)	490
6.	<i>Permit to fly</i> - летови ваздухоплова са посебном пловидбеношћу	97
7.	Летови одобрени после радног времена	55

²² Бр. издатих дозвола за превоз наоружања и опасних материја телексом (12) а мејлом (39);

Ред. бр.	Врста захтева	Број
8.	Ваздухопловне манифестације	59
9.	Изузећа од забране транспорта опасног терета	33
10.	Редован и чартер авио-превоз за сезону Зима 2021/2022 – (примљено захтева 52), издато дозвола (47), дато негативних одговора (4))	47
11.	Редован и чартер авио-превоз за сезону Лето 2022 (примљено захтева 275), издато дозвола (249), дато негативних одговора (7))	249
12.	Редован и чартер авио-превоз за сезону Зима 2022/2023 (примљено захтева 87), издато дозвола (81), дато негативних одговора (3))	81
13.	Редован и чартер авио-превоз за сезону Лето 2023 (примљено захтева 1), издато дозвола (0), дато негативних одговора (0))	/
14.	Летење беспилотним ваздухопловом (примљено захтева 233, издато 230 решења)	230
15.	Летови обављени без одобрења ДЦВ	7 ²³

Табела 41: Област одобравања летова– издавање, измена и др. дозвола, одобрења и сл.

10.3 Ваздухопловно особље

У току 2022.г. извршено је (17) утврђивања услова за теоријску и практичну обуку и процену оспособљености испитивача.

Провера услова и спровођење теоријских и практичних испита:

Ред.бр.	Опис	Број
1.	Организација рокова за полагање теоријских испита за стицање дозвола пилота авиона, хеликоптера, једрилица, кабинског особља, падобранаца, ултралаких ваздухоплова, параглајдера, ваздухопловних диспечера и инструкторских овлашћења ²⁴	
1.1.	редовни рокови	10
1.2.	ванредни рокови	7
2.	Провера услова за издавање, ауторизације/сертификата испитивачима за вршење провере стручне оспособљености летачког особља	
2.1.	Ауторизација/сертификата испитивача	45
3.	Провера услова и спровођење теоријских и практичних испита и процена оспособљености	
3.1.	Провера услова за излазак на теоријске испите- беспилотни	366
3.2.	Провера услова за излазак на теоријске испите- остало	385
3.3.	Провера услова за излазак на практичне испите	303

Табела 42: Провера услова и спровођење теоријских и практичних испита

Укупан број теоријских испита за ваздухопловно особље по предмету који је спроведен у 2022.г. износи (**3.763**) у (**1.677**) изласка на испит.

Број кандидата који је изашао на теоријске испите износи (**997**).

Поред горе наведеног, у току извештајног периода реализовано је и следеће:

- 1) извршено је утврђивање услова за превођење националне у *PART-FCL* дозволу (**4**);
- 2) извршено је утврђивање услова за валидацију иностраних дозвола и овлашћења (**47**);
- 3) преглед, анализа и издавање (**1**) решења којима се одобравају тестови за тестирање нивоа знања енглеског језика који се користи у ваздухопловној комуникацији;
- 4) анализа и издавање (**4**) решења којима се овлашћују администратори, испитивачи и оцењивачи за спровођење тестирање нивоа знања енглеског језика који се користи у ваздухопловној комуникацији;

²³ 1) *PINK SPARROW*, такси лет, бр.лета: /SOW4/, рута: Беч-Београд-Билунд/Данска/, дана: 12.3.2022.г./празан у доласку/1 путник у одласку/2) *MALI AIR*, такси лет, бр.лета: /MAE117/, рута: Балзано-Београд-Балзано/, дана: 15.7.2022. године./1 путник у доласку/1 путник у одласку;/3) *SWISS AIR AMBULANCE* амбулантни, бр.лета: /SAZ72/73/, рута: Самос-Београд-Малпенса, дана: 27.8.2022. године, 4) *SWISS AIR AMBULANCE*, амбулантни, бр.лета: /SAZ61/62/, рута: Цирих-Београд-Загреб, дана: 28.8.2022. године; 5) *ALPHA AVIATION*, такси лет, бр.лета: /OK-TNT/, рута: Задар-Београд-Брно, дана: 2.10.2022. године./ 1 путник у доласку/празан у одласку; 6) *SWISS AIR AMBULANCE* амбулантни, бр.лета: /SAZ71/72/73/, рута: Цирих-Београд-Ниш-Базел, дана: 9.10.2022. године; 7) *TETRA JETS*, такси лет, бр.лета:/TTJ777/, рута: Лондон-Београд, дана: 30.10.2022. године, два путника у доласку.

²⁴ Испити се полажу сходно Годишњем плану теоријских испита

- 5) провера услова за издавање и издавање ауторизације/сертификата као посебне исправе испитивачима стручне оспособљености летачког особља (**45**);
- 6) издавање уверења, сертификата, решења, потврда, одобрења, сагласности (на снимање из ваздуха, летење у одређеном ваздушном простору, летење у условно забрањеној зони, ваздухопловне манифестације, ванаеродромско слетање/полетање хеликоптера, летење беспилотних ваздухоплова), мишљења, предлога за стављање ван снаге и суспендовање и др.

10.4 Обезбеђивање у ваздухопловству

Утоку 2022.г. реализовани су следећи послови на основу поверених овлашћења из области обезбеђивања у ваздухопловству – учешће у раду:

- 1) Тима за процену ризика (3 састанка), израда предлога процедуре о размени информација о претњи са другим државним органима и ваздухопловним субјектима;
- 2) Националног комитета за обезбеђивање у ваздухопловству (4 састанка);
- 3) Националног комитета за олакшице у ваздушном саобраћају (1 састанак);
- 4) Аеродромског комитета за обезбеђивање у ваздухопловству:
 - Аеродром „Никола Тесла” Београд (3 састанка);
 - Аеродром „Константин Велики” Ниш (4 састанка);
 - Аеродром „Морава” Краљево (3 састанка).
- 5) Аеродромски комитет за олакшице у ваздушном саобраћају
 - Аеродром „Никола Тесла” Београд (1 састанак);
- 6) Остало:
 - састанак са представницима *Belgrade Airport, VIA* и Авио-службе Владе у вези са изградњом хангара и платформе за потребе Авио Службе Владе РС;
 - Састанак са представницима *Securitas Services* у вези са обуком и сертификацијом;
 - У вези са припремама за међународни одит одржани су састанци са: *VIA*, МСП, КСНБЗТП;
 - састанак са ваздухопловним субјектима и државним органима у погледу претњи бомбом за летове *Air Serbia* и увођења у рад централизованог гејта на АНТ ;
 - Састанци са представницима израелског Министарства саобраћаја у вези са најавом бомби, као и мерама безбедности на летовима израелских авио превозиоца као и многи други састанци оперативне природе.

10.5 Трагање и спасавање

У извештајном периоду у СТС/СКЦ је несметано организована 24-часовна покривеност пружања услуге трагања за ваздухопловом и спасавања лица у цивилном ваздухопловству Републике Србије.

Спроведено је укупно (**12**) комуникацијских тестова са *ITMCC* у Барију, Италија и један годишњи са *FMCC* у Тулузу.

У 2022.г. Спасилачко-координациони центар је примио 47 *SIT* 185 поруке узбуне највишег *SS* приоритета. „*COSPAS-SARSAT MCC*“ центрима из Барија и Тулуза, надлежним *ATS* јединицама и контактима за узбуну регистрованог радио предајника за откривање позиције у случају нужде (*ELT, PLB*). Укупно је било (**15**) порука узбуне са активираних радио предајника за откривање позиције у случају нужде са кодом наше земље, и све узбуне су имале статус лажни карактер.

Поднето је (**55**) захтева за тестирање радио предајника за откривање позиције у случају нужде (*ELT, PLB*) из *YU* регистра и радио предајника који се тестирају у зони одговорности РС.

Спроведено је укупно (**306**) вежби комуникационог нивоа са ангажованим учесницима ЦКС и ГСС, као и (**92**) комуникацијске вежбе са ОЦ РВ и ПВО и МУП и ХЈ МУП.

Спроведено (7) вежби провере радио везе EMRG 11 канала са ЛАКЦ ВА.

Спроведена вежба пуног капацитета SAREX 22-22 са ХЈ МУП.

Одржан је међусекторски састанак у Директорату поводом захтева Српско-руског хуманитарног центра за обуку пилота дронова по захтеву СРХС из Ниша.

Састанак са МО у вези са организацијом презентације сервиса за SAR које је организовао Tales путем видеолинка. Додатна презентација SESAMM Thales пројекта одржана 24.10.2022.г.

Такође, одржан је и састанак са представницима МО и ВСС у вези са подршком током организације Европског првенства параглајдинга које се одржало у Нишу у периоду 25.07-06.08.2022.г.

11. Остали послови

11.1 Обуке запослених и други послови у вези са људским ресурсима

У току 2022.г. реализовано је (331) обука запослених у Директорату, од чега се на појединачно стручно усавршавање односи (218) обука, а на групне обуке одржане у просторијама Директората (113) обука (In-house обуке).

Преглед реализованих обука по ОЈ ДЦВ је дат у следећој табели:

Р.бр.	ОЈ ДЦВ	Предмет обуке	Број
1.	IR	- Обука из области слободног приступа информацијама од јавног значаја, Континуитет пословања	2
2.	CAD	- Обука о значају обезбеђивања у ваздухопловству, Обука из области слободног приступа информацијама од јавног значаја	3
3.	СТС / СКЦ	- Обука из области слободног приступа информацијама од јавног значаја, Обука о значају обезбеђивања у ваздухопловству, SMS Basic Training, SAR Manager course, Налет у циљу продужења овлашћења SEP (land) 10 сати, Одрживи развој и заштита животне средине	11
4.	OPS	Почетна обука за ваздухопловне инспекторе/провериваче, Ramp Inspector, Recurrent Провера стручности за продужење важења овлашћења за летење на типу авиона ATR42/72 – LPC, EASA Air Operations for CAT, Продужење овлашћења за летење на авиону типа A330, Flight Operation Inspector Recurrent, Специјалистичка обука за инспекторе саобраћајне делатности, RVSM/LVO, Извршавање налета на симулатору и продужење важења овлашћења на типу авиона A320, Certification and oversight of RVSM, LVO and EFB specific approvals, ETOPS, Operational Suitability Data Implementation, Обука освежења знања из Правилника о дозволама, центрима за обуку и здравственој способности летачког особља (1178/11), Balloon Operations, Обука из области слободног приступа информацијама од јавног значаја, Обука о значају обезбеђивања у ваздухопловству, Compliance monitoring system review and update, Workshop on aeronautical authorisation - transport of dangerous goods by air DG, FTL, Обука за тип хеликоптера R-44, Operating License Requirements Implementation and Oversight Workshop, Workshop on aeronautical authorisation - operation of aircraft in airspace with reduces air separation RVSM, EBT Workshop, Auditing Techniques, Contracting & Contract Management, Обука за продужење овлашћења за летење на авиону типа B737, TRI Refresher A330, Special Operating Rules: ETOPS, MNPS, RVSM, LVO (AWOPS) PBN, Training Course EFB, Одрживи развој и заштита животне средине, EFB, Human Factor/Crew Resource Management	89
5.	AIR	Освежење знања о новој регулативи, стандардима и препорученој пракси из домена AIR, Ramp Inspector Recurrent, Flight Operation Inspector Recurrent, Обука о значају обезбеђивања у ваздухопловству, Part 66/147, AMOS e-learning, FSTD Evaluators Course, NDT Auditing, Basic Airworthiness Inspector Course, TIC Part 1- Instructional Competencies, Auditing Techniques, ACAM Implementation Experience exchange visit, PBN, Continuous Airworthiness Management for Airworthiness Review Staff (Large A/C), EASA Aircraft Continuing Airworthiness Monitoring Requirements (ACAM) – For Regulatory Authorities and Industry, Одрживи развој и заштита животне средине	47
6.	PEL	- Почетна обука за ваздухопловне инспекторе/провериваче, Ramp Inspector Recurrent, Flight Operation Inspector Recurrent, Провера стручности за продужење важења	31

Р.бр.	ОЈ ДЦВ	Предмет обуке	Број
		овлашћења за летење на типу авиона <i>ATR42/72-LPC</i> , Специјалистичка обука за инспекторе саобраћајне делатности, <i>RVSM/LVO, ETOPS, TRI A320</i> , Обука из области слободног приступа информацијама од јавног значаја, Обука о значају обезбеђивања у ваздухопловству, Обука за продужење овлашћења за летење на авиону типа <i>A320, Workshop on aeronautical authorisation - operation of aircraft in airspace with reduces air separation RVSM, MEL Training</i> , Провера стручности за продужење важења овлашћења за летење на типу авиона <i>C560XLS</i> , Обука за обнову овлашћења <i>A320 Cabin Crew</i> , Одрживи развој и заштита животне средине	
7.	OVDA	- Обука освежења знања из Правилника о дозволама, центрима за обуку и здравственој способности летачког особља (1178/11), Одрживи развој и заштита животне средине	10
8.	MED	- Обука освежења знања из ваздухопловне медицине, Обука из области слободног приступа информацијама од јавног значаја, <i>International conference of aerospace medicine - ICAM 2022</i> , Одрживи развој и заштита животне средине	10
9.	ZPP	- Обука из области слободног приступа информацијама од јавног значаја, Обука о значају обезбеђивања у ваздухопловству, <i>IATA World Passenger Symposium</i>	3
10.	ATM	- Почетна обука за ваздухопловне инспекторе/провериваче, <i>HUM-DESIGN, COM-FREQ, SAF-INV, IPD1-General criteria Non Precision Approach and Conventional departures, LEX-AUDIT-1</i> , Обука из области слободног приступа информацијама од јавног значаја, <i>IPD2-Arrival and Non Precision Approach for PBN and conventional procedures, HUM-SFM, LEX-COMP-ATCO, IPD3 - Approach with vertical guidance (PA and APV), ATM Cyber Security Information Session, WOLCEX22 Preparatory Workshop, Aeronautical Charts Oversight, SEC-CYBER, ICAO Workshop on NASP development driving EU RASP Implementation, PowerPoint, SAF-CHG-AC-1, ATFCM and Airport Capacity Assessment Workshop Program, SAF-TOOLS, LEX-AUDIT-3</i> , Одрживи развој и заштита животне средине <i>AIM/SWIM Service Context, GEN-FUT - ATM Research in Europe with the SESAR Joint Undertaking, Information Management Team (IMT) – 04, Aeronautical Management Group (AIMG) – 03, Webinar: How airspace closures triggered by the Russian war against Ukraine are impacting European aviation, A3SG (Common Project 1 AIM SWIM Services Subgroup) webinar: Overview to Airport Data Toolkit Services, Aviation Straight Talk with CEO TAP Air Portugal Group, GEN-FUT - Information Management and SWIM in Aviation, Aviation Straight Talk with CEO Avolon, Stakeholder Forum on the dual use of CNS infrastructure to support civil and military operations, Information Management Team (IMT) – 05, Stakeholder Forum on how the European aviation network is preparing for summer 2022 and dealing with the operational impact of the war in Ukraine, Preparing for U-space, UAS-Airports, Aeronautical Information Regulations Implementation Sub-group (AIRI-SG) – 08, Aviation Straight Talk with Executive Director of Transport & Environment (T&E), Aeronautical Information in the Digital Environment (IM-AIDE), The regulatory context in the AIS/AIM domain [IM-REG], Aviation Straight Talk with Ryan Air management</i>	46
11.	CNS	- Обука из области слободног приступа информацијама од јавног значаја, <i>NAV-GNSS, COM-FREQ, SEC-CYBER</i>	4
12.	ADR	<i>Obstacle Limitation Surfaces Assessment and Oversight Workshop, Wildlife, Aerodrome Apron Management</i> , Обука из области слободног приступа информацијама од јавног значаја, Обука о значају обезбеђивања у ваздухопловству, <i>Safety Assessments at Aerodromes, Workshop on aeronautical authorisation - transport of dangerous goods by air DG, Aerodrome Certification, Safety Assessments at Aerodromes-Advanced, Auditing Techniques, Change Management at Aerodrome, Aerodrome Pavement Design and Management ATFCM and Airport Capacity Assessment Workshop Program, Advanced Aerodrome Design and Operations, SMS and Quality Management Processes for Civil Aviation</i> , Одрживи развој и заштита животне средине, <i>Compliance monitoring system review and update</i>	23
13.	AVSEC	- Обука из области слободног приступа информацијама од јавног значаја, <i>Auditing Techniques, ECAC Workshop on Explosive Detections Dogs, Best Practice for Risk Management in Aviation Security</i>	10
14.	OMS	Обука из области слободног приступа информацијама од јавног значаја, <i>Workshop on aeronautical authorisation - transport of dangerous goods by air DG, Introduction to Aviation Regulation</i> , Одрживи развој и заштита животне средине	9
15.	QMS	- Одрживи развој и заштита животне средине	1
16.	ONP	- Обука из области слободног приступа информацијама од јавног значаја	1
17.	OOP	- Обука из области слободног приступа информацијама од јавног значаја,	1

Р.бр.	ОЈ ДЦВ	Предмет обуке	Број
18.	PS	- Архивско пословање, Едукација у области управљања документарним материјалом и архивирања	4
19.	IT	- <i>Vmware, APEX Connect</i> , Обука из области слободног приступа информацијама од јавног значаја, <i>O'Reilly</i> библиотека, Радионица "Да ли сте пробали <i>Cloud?</i> ", <i>HCI Infrastructure installation and administration training, CompTIA Network + (CT8734)</i> , Одрживи развој и заштита животне средине	9
20.	FRP	- Припреме за састављање годишњих финансијских извештаја за 2021.г. у складу са новим прописима, Примена у пракси новог система електронског фактурисања кроз тешто окружење портала Министарства финансија, Обука из области слободног приступа информацијама од јавног значаја, Одрживи развој и заштита животне средине	5
21.	PLN	- eFaktura, Јавне набавке-коришћење критеријума економски најповољније понуде у области програмирања и саветодавних услуга, Табеларне калкулације, Обука из области слободног приступа информацијама од јавног значаја, Златиборски дани јавних набавки, Креирање извештаја и графикана у <i>Excel</i> -напредни ниво, Ефективне јавне набавке у служби економског раста, Напредна обрада текста, Одрживи развој и заштита животне средине	12

Табела 39: Преглед обука по ОЈ ДЦВ

У извештајном периоду (14) запослених у Директорату је прошло обуку за одржавање дозволе пилота за потребе рада Директората.

По питању других послова из области људских ресурса реализоване су следеће активности и току извештајног периода:

- Израда решења запосленима по свим основама у вези са радно-правним односима (**400**);
- Израда уверења и потврда запосленима по свим основама из радно-правних односа (**56**);
- Израда уговора, анекса и споразума о продужењу радног века (**36**);
- Израда одлука из области људских ресурса (**12**);
- Израда циркуларних обавештења (**13**);
- Израда и предаја захтева за граничне дозволе и аеродр. пропуснице-Београд и Ниш (**45**);
- Издавање службених легитимација (**5**);
- Координација и сарадња са Канцеларијом савета за националну безбедност и заштиту тајних података у циљу прибављања (**8**) строго поверљивих безбедносних сертификата за запослене. Поднето је још (**19**) захтева који су у процедури;
- Давање мишљења из радно правног односа и безбедности и здравља на раду (**35**);
- Припрема документације и пријава запослених за полагање испита за инспекторе (**18**);
- Стално ажурирање кадровске и других евиденција у вези са запосленима; вођење евиденције стручних усавршавања и оцене завршних стручних усавршавања;
- Спровођење интерног и екстерног конкурса-спроведена (**2**) конкурса;
- Послови са Омладинском задругом у вези са ангажовањем задругара;
- израда визит картица и др. послови из области Закона о раду.

11.2 Интерне провере из области ваздухопловства (*compliance monitoring*), провере система менаџмента, финансијско управљање и контрола и интерна ревизија

У току 2022.г. реализоване су следеће активности из области интерних провера, контрола и ревизија:

- 1) интерне провере из области ваздухопловства (*compliance monitoring*):
 - Интерне провере из области ваздухопловства сектора ААА;
 - Интерне провере над СТС и СКЦ.
- 2) активности интерне ревизије:
 - Израда Плана интегритета ДЦВ- трећи циклус;
 - Спроведене (3) интерне ревизије у складу са Годишњим планом ИР за 2022.г.;
 - Израда Годишњег извештаја о обављеним ревизијама и активностима интерне ревизије за 2021.г. и достава МФ-ЦЈХ.;
 - Израда Стратешког плана за период 2023-2025.г. и Годишњег плана за 2023.г.;

- Спровођење провере испуњености препорука ДРИ;
 - Пружање савета у вези са функционалношћу апликације Тарифа такси, финансијским проверама, годишњим пописом и сл.
- 3) провере система менаџмента:
- Редовна интерна провера система менаџмента у свим организационим јединицама Директората спроведена је, према налогу за интерну проверу бр. 01/2022, у периоду од 16.09.2022.г. до 22.09.2022.г. На интерној провери нису утврђене неусаглашености.
 - Екстерна провера од стране сертификационог тела *JUQS*-а обављена је 29.09.2022.г. и састојала се од следећих провера: прва надзорна провера система менаџмента квалитетом, друга надзорна провера система менаџмента животном средином и ресертификациона провера система менаџмента безбедношћу и здрављем на раду. У процесу спровођења екстерне провере нису утврђене неусаглашености. На основу резултата екстерне провере интегрисаног система менаџмента, Директорату су уручени *JUQS* и *IQNET* сертификати за: систем менаџмента квалитетом према захтевима стандарда *SRPS ISO 9001:2015*, систем менаџмента животном средином према захтевима стандарда *SRPS ISO 14001:2015* и систем менаџмента безбедношћу и здрављем на раду према захтевима стандарда *SRPS ISO 45001:2018*.
- 4) активности у вези са финансијским управљањем и контролом:
- Израда Годишњег извештаја о систему финансијског управљања и контроле (ФУК) за 2022.г. и достава МФ-ЦЈХ;
 - Израда Одлуке о образовању радне групе за ФУК и Измена и допуна ове одлуке;
- 5) остале активности у вези са интерним проверама, контролама и ревизијом:
- обрада података анкета (8) и примедби (0) о раду ДЦВ који се достављају путем интернет странце ДЦВ;
 - просечна оцена Анкетних листова је 4,75 (од максималних 5,00) па се може закључити да су корисници услуга ДЦВ у великом проценту задовољни радом Директората. У прилог овоме иде и чињеница да није било примедби/приговора на рад ОЈ ДЦВ.

11.3 Израда приручника, процедура, упутстава и других интерних аката ДЦВ

У току извештајног периода израђена су следећа документа која су усаглашена са дефинисаним стандардом *SRPS ISO 9001:2015*

Ред. бр.	Назив документа	Ознака	Бр. изд./изм.
1. ПРОЦЕДУРЕ			
1.1. Израда нових процедура и нових издања постојећих процедура			
1.1.1.	Процедура пословног планирања и извештавања	ДЦВ-ПЛН-ПР-001	05/00
1.1.2.	Процедура о реализацији захтева за пружање услуга по Тарифи такси у Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије	ДЦВ-ДИР-ПР-024	01/00
1.1.3.	Процедура о начину обрачуна зарада и накнада зарада	ДЦВ-ФРП-ПР-003	01/00
1.1.4.	Процедура о начину спровођења видео надзора	ДЦВ-ООП-ПР-002	01/00
1.1.5.	Процедура за одобрење тела за процену језичког знања и метода процене	ДЦВ-КЛ-ПР-011	09/00
1.1.6.	Процедура за поступање са државним писмима Међународне организације цивилног ваздухопловства (<i>ICAO</i>)	ДЦВ-МСВР-ПР-001	05/00
1.1.7.	Процедура за издавање/ продужење/обнову дозволе/овлашћења, ауторизације испитивача ваздухопловно-техничког особља контроле летења и полагање испита	ДЦВ-СНС-ПР-001	04/00
1.1.8.	Процедура за размену информација са државним органима, ваздухопловним субјектима и другим државама у вези безбедносно осетљивих информација у области обезбеђивања у ваздухопловству	ДЦВ-АВСЕК-ПР-001	01/00
1.1.9.	Финансијско управљање и контрола у Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије	ДЦВ-ДИР-ПР-023	02/00
1.1.10.	Процедура обрачуна <i>ER</i> трошкова и евиденције података у вези са <i>ER</i> накнадама	ДЦВ-ПЛН-ПР-003	01/00
1.1.11.	Процедура о потраживањима Директората на име ТМА накнада	ДЦВ-ПЛН-ПР-004	01/00

Ред. бр.	Назив документа	Ознака	Бр. изд./изм.
1.1.12.	Поступак самопроцењивања система ФУК	ДЦВ-ДИР-ПР-025	01/00
1.1.13.	Процедура евидентирања, класификовања, архивирања и чувања архивске грађе и документарног материјала	ДЦВ-ПС-ПР-001	01/00
1.2. Измена процедура			
1.2.1.	Процедура основне и периодичне провере организација за обуку контролора летења	ДЦВ-КЛ-ПР-012	10/05
1.2.2.	Процедура о начину вођења евиденције о уласку/изласку у пословну зграду Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије	ДЦВ-ХР-ПР-003	01/02
1.2.3.	Одобравање промена које захтевају претходно одобрење и процедуре о променама које не захтевају претходно одобрење	ДЦВ-КЛ-ПР-004	04/03
1.2.4.	Поступци у Републици Србији у вези са опасним ситуацијама у ваздухопловству	ДЦВ-ДИР-ПР-901АСМ	02/01
1.2.5.	Процедура за вршење инспекцијског надзора инспектора АТМ/АТСО/МЕТ/АИС и CNS Одељења	ДЦВ-АNS-ПР-002	01/04
2. УПУТСТВА			
2.1. Израда нових упутстава и нових издања постојећих упутстава			
2.1.1.	Упутство о условима и начину пријема, обраде и евидентирања рачуна у Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије	ДЦВ-ДИР-УП-003	01/00
2.1.2.	Упутство за израду програма одржавања ваздухоплова за општу авијацију	ДЦВ-А/Р-УП-001	01/00
2.1.3.	Методологија обрачуна ЕР трошкова и евиденције података у вези са ЕР накнадама	ДЦВ-ПЛН-УП-003	01/00
2.2. Измена упутстава			
2.2.1.	Упутство за попуњавање образаца за примену Закона о инспекцијском надзору	ДЦВ-ДИР-УП-001	04/01; 04/02
3. ПРИРУЧНИЦИ			
3.1. Израда нових приручника и нових издања постојећих приручника			
3.1.1.	Приручник за рад Одељења за обезбеђивање у ваздухопловству	ДЦВ-АВСЕК-001	06/00
3.1.2.	Приручник за рад Одељења аеродрома	ДЦВ-АДР-001	05/00
3.1.3.	Приручник за рад Одељења пловидбености	ДЦВ-А/Р -001	10/00
3.2. Измена приручника			
3.2.1.	Приручник процедура Одељења ваздухопловног особља	ДЦВ-РЕЛ-001	09/03; 09/04
3.2.2.	Приручник за рад Одељења саобраћајне делатности	ДЦВ-ОПС-001	02/27; 02/28
3.2.3.	Приручник за рад Одељења за ваздухопловне дозволе и архиву	ДЦВ-ОВДА-001	08/03
3.2.4.	Приручник Групе за ваздухопловну медицину	ДЦВ-МЕД-001	05/09; 05/10; 05/11
3.2.5.	Приручник безбедносног надзора	ДЦВ-АNS-001	07/05
3.2.6.	Приручник за рад Одељења аеродрома	ДЦВ-АДР-001	05/01
4. ПОЈМОВНИЦИ			
4.1. Израда нових појмовника и нових издања постојећих појмовника			
4.1.1.	Појмовник ваздухопловних термина	ДЦВ-ДИР-001	10
5. ПРОГРАМИ			
5.1. Израда нових програма и нових издања постојећих програма			
5.1.1.	Програм и план обуке о значају обезбеђивања у ваздухопловству	ДЦВ-ДИР-ПРО-002	02/00
5.1.2.	Програм и план специјалистичке обуке инспектора и проверивача АVSEC	ДЦВ-ААС-ПРО-003	02/00
5.1.3.	Програм и план провера над контролом летења Србије и Црне Горе SMATSA доо Београд за 2023. годину	ДЦВ-ААС-ПРН-001	05/00
6. ПЛАНОВИ			
6.1. Израда нових планова			
6.1.1.	План инспекција Одељења аеродрома	ДЦВ-АДР-ПЛ-001	07/00
6.1.2.	План периодичних провера Одељења аеродрома	ДЦВ-АДР-ПЛ-002	07/00
6.1.3.	План инспекција Одељења за комуникацијске, навигацијске и надзорне системе и уређаје (CNS)	ДЦВ-CNS-ПЛ-001	03/00
6.1.4.	План инспекција Одељења за АТМ/АТСО/АИС/МЕТ	ДЦВ-АТМ/АТСО/ АИС/МЕТ-ПЛ-001	03/00

Табела 43: Израда интерних аката у складу са SRPS ISO

Спроведено је управљање дељеним директоријумом: [\\fshare\Public\IMS](#), као и ажурирање наведених документованих информација.

Поред горе наведених, израђени су и следећи интерни акти Директората:

- 1) акти у вези са Стратегијом управљања ризицима и то, израда: Регистра ризика од 22.09.2022. г., Регистра прилика од 22.09.2022.г. и Регистра неусаглашености/корективних мера на нивоу Директората од 22.09.2022. г.
- 2) Одлука о овлашћеним лицима за издавање рачуноводствених исправа за накнаде које се плаћају Директорату.

У току 2022.г. су реализоване и активности на изради следећих интерних аката Директората, чија је израда и даље у току:

- 1) Правилник о рачуноводству и рачуноводствене политике – израда предлога за образложењем, а у циљу усаглашавања са Законом о рачуноводству и подзаконским актима;
- 2) Нацрт процедуре о реализацији захтева за пружање услуга по Тарифи такси у Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије (издање 02);
- 3) Нацрт упутства о условима и начину пријема, обраде и евидентирања рачуна у Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије (издање 02);

11.4 Послови у вези са информационо-комуникационим технологијама

У току 2022.г. реализоване су следеће активности из области информационо-комуникационих послова:

- 1) Одржавање информационо-комуникационе инфраструктуре (десктоп платформе, серверске платформе, мрежна инфраструктура, периферијски уређаји):
 - Склопљени су следећи уговори о одржавању:
 - *Microsoft* инфраструктуре;
 - Обнова лиценци за бекап софтвер и одржавање;
 - Система за заштиту апликативних сервера и база података и система заштите при интеграцијама са екстерним системима;
 - Интернет услуге – примарни и секундарни линк на централној и удаљеној локацији;
 - Апликација писарница и *OpenText* платформе;
 - Мобилне телефоније;
 - *Oracle* инфраструктуре;
 - Система за дојаву и гашење пожара и клима у систем сали, као и превентивно и интервентно *UPS* уређаја и система надзора у сервер сали;
 - решено је (435) инцидента;
- 2) Унапређење информационо-комуникационе инфраструктуре:
 - Миграција радних станица на *Windows 10* и *Office 2019* – мигрирано (17) рачунара;
 - Инсталација и конфигурација система за надзор рачунарске и мрежне инфраструктуре.
- 3) Унапређење сигурности информационог система:
 - Конфигурација система за контролу привилегованих корисника;
 - Конфигурација контроле мрежног приступа;
 - Пребацивање *COMPIC* апликације на сопствену инфраструктуру
 - Пребацивање web презентације ДЦВ-а на сигурне протоколе комуникације
 - Увођење административних контрола
 - Израда Акта о безбедности ИКТ система
- 4) Техничка подршка запосленима у коришћењу информационо комуникационих технологија: решено је (410) захтева запослених;
- 5) Увођење нових софтверских алата и апликација и продужетак лиценци постојећег софтвера:
 - продужење лиценце за *Adobe Creative Cloud for Teams*, *Adobe Photoshop* и *Dameware*;

- продужење лиценци за *MS Office 365* за МАС оперативни систем;
- 6) Развој апликативног софтвера неопходног за подршку процесима ДЦВ:
 - надограђена апликација ДЦВ накнаде (интерно развијена апликација у сврху издавања рачуна за ДЦВ путничке и ДЦВ робне накнаде): генерисање и слање е-фактура;
 - надограђена апликација АТОС (интерно развијена апликација за OPS за евидентирање надзора над авио превозиоцима): унапређен и убрзан рад при измени ваздухопловне регулативе;
 - надограђена апликација Уписник ваздухопловног особља (интерно развијена): издавање дозвола ваздухопловних механичара и ВТО контроле летења по новим правилницима;
 - Снимање процеса у Групи за одобравање летова у циљу израде одговарајућег апликативног решења;
- 7) Учешће у развоју *Safety Management System (SMS)*.
- 8) Остале активности из области информационо-комуникационих технологија:
 - Учешће на више конференција и радионица из ове области;
 - Унапређење базе за издавање сертификата особља обезбеђивања;
 - Припремне активности за повезивање одређених база података за више одељења. Развој додатних модула у вези са унапређењем и одржавањем електронског регистра ваздухоплова и центара за обуку из домена AIR и PEL.

11.5 Општи послови

У току 2022.г. реализоване су следеће активности из области правних послова, општих послова одржавања пословног простора, канцеларијског пословања, финансијама и рачуноводственим пословима, планирањем и извештавањем и другим општим пословима Директората.

11.5.1 Правни и општи послови

Правни послови

У извештајном периоду су спроведене активности у вези са сарадњом са ангажованим адвокатима који заступају Директорат пред надлежним судовима, извршним и управним органима, као и пред трећим лицима. У току су (3) судска спора.

Општи послови

Послови техничког и текућег одржавања објекта, земљишта, инсталација уређаја и опреме, исправност постојећих техничких система инсталација, уређаја и опреме у објекту; планирање активности у вези са функционисањем, одржавањем и њиховим иновирањем, израда планова за техничко и текуће одржавање и планирање потребних средстава за њихову реализацију; одржавање и контрола инсталације из домена заштите од пожара (система за детекцију и гашење пожара, мобилне опреме за гашење пожара), система видео надзора и контроле приступа, инсталације водовода, електро инсталација, столарије и опреме у објекту; одржавање и контрола клима система, система вентилације, грејања, набавка енергента за рад котларнице у објекту Директората; праћење прописа из области заштите од пожара, Закона о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванреним ситуацијама у склопу кога је израђен Елаборат процене ризика од катастрофа и приступило се изради Плана заштите и спасавања, физичко техничког обезбеђења, безбедности и здравља на раду;

Обављање послова портирске службе (пријем странака, контролу кретања странака, вођење евиденција улаза и излаза из објекта, мониторинг система видео надзора) организовање и асистенција у објекту полагање испита;

Реализовани су послови редовног сервисирања и одржавање возила, издавање возила за службена путовања, праћење и унапређење безбедности у складу са Законом којим се уређује безбедност саобраћаја на путевима; спровођење мера за техничку исправност возила; контрола

примене важећих уговора са сервисерима, праћење наручених са извршеним сервисним радовима; контрола пријаве и реализације аутоштета по основу каско осигурања и ауто одговорности.

Реализовани су послови превођења иностране кореспонденције, вести са интернет страница и интерних аката ДЦВ на енглески језик, као и послови консекутивног превођења;

Текући послови из библиотечно-информационе делатности (библиографска обрада, инвентарисање, индексирање, поручивање, циркулација, дисеминација информација, претрага) у складу са поглављем 9. Закона о библиотечно-информационој делатности („Сл. гласник РС“, број 52/11).

Послови Писарнице

Заведено и разведено је (цпа **50.000**) предмета; (**140**) експедованих предмета за иностранство и (**3.372**) за земљу; достављено (**545**) предмета ка републичким органима и организацијама и у *SMATSA* доо (**926**) предмета преко доставне књиге.

11.5.2 Послови финансијске оперативе, платног промета и рачуноводствени послови

У извештајном периоду ОЈ надлежна за финансије и рачуноводство је реализовала следеће активности:

- 1) платни промет и ликвидатура: обрађено (**650**) извода текућег рачуна Директората, урађено (**175**) спецификација обавеза за плаћање, састављено (**198**) дневних извештаја о стању и промету по рачуну, девизно плаћање – (**52**) ставки. У књизи улазних рачуна обрађено је (**3.652**) документа за плаћање;
- 2) послови благајне: издато (**59**) налога за наплату, сачињено (**65**) благајничких извештаја;
- 3) обрачун зарада, накнада зарада и осталих личних примања: примљено и обрађено (**590**) листа присутности, контрола (**27.500**) сати података из листа присутности и унос података у АОП – обрачун зарада и накнада зарада, обрађено (**1.250**) документа годишње за обрачун зараде, обрађено (**5.120**) вирманских налога за исплату зарада, формирана и предата документација за рефундацију накнада за 12 месеци боловања преко 30 дана и породилско одсуство, обрачун и исплата других примања запослених (превоз, солидарна помоћ, отпремнине, пакетићи, службена путовања у земљи и иностранству, коришћење сопственог возила у службене сврхе), превоз (**12**) месечних обрачуна по (**156**) запослених са обрађеним прилозима (месечне карте за превоз, рачун за гориво), службена путовања у земљи – спецификација цпа (**65**) ставки, службена путовања у иностранство налога цпа (**180**) ставки, пакетићи (**1**) спецификација за (101) дете (деца запослених у ДЦВ), јубиларна награда (**5**) запослених, отпремнине (**3**) обрачуна, (**21**) спецификација за обрачун и исплату осталих личних примања за испитиваче, спецификације (**62**) за обрачун и исплату осталих личних примања ангажованих лица, (**12**) обрачуна и исплата осталих личних примања (УО), израда и предаја (**95**) пореских пријава по врстама исплата;
- 4) рачуноводство: контирање (**6.850**) ставки за књижење, израда (**3.125**) налога за књижење, унос цпа (**1.450**) улазних рачуна у главну књигу, унос (**615**) излазних рачуна у главну књигу финансијског књиговодства, обрада (**150**) благајничке документације, обрада (**2.500**) ставки основних средстава/амортизација, пореска амортизација и обрачун садашње вредности, попис и усаглашавање пословних књига-сет документа (Одлуке извештаји пописне листе, достављено преко (**315**) образаца ИОС-извод отворених ставки), затварање пословних књига и израда завршних финансијских извештаја у складу са Законом о рачуноводству; унос обрачуна зарада у гл. Књигу-рекапитулација зарада за 12 месеци, уговори накнаде и остала лична примања унос у главну књигу, месечни извештаји о раду-достављено (**32**) извештаја, сарадња са ревизорском кућом (припрема за израду извештаја о ревизији попуњено (**23**) упитника);
- 5) Пријава у регистар запослених – месечно се креира и шаље за све запослене по елементима за обрачун зараде;

- б) За потребе провере пословања у 2022.г. урађено је више врста пројекција реализације новчаног тока зарада у циљу сагледавања реализације средстава за зараде предвиђених Финансијским планом за 2022. г. Пројекције су рађене заједно са одељењем *PLN* за период до 2026. г.

11.5.3 Планирање, извештавање и накнаде које се плаћају Директорату

С обзиром на утицај пандемије *Covid-19* на приходе од рутних накнада из којих се финансирају услуге *SAR*, руководство ДЦВ је у сарадњи са корисницима средстава договорило да се уговорена средства за 2021. и 2022.г. дозначе у временском периоду закључно са јануаром 2023.г. У току извештајног периода реализовани су следећи послови финансијске анализе, планирања и извештавања у вези са *SAR* споразумима и то за:

- МУП:
 - Анализа извештаја МУП и израда информације 01.06.2022.г о наменском трошењу финансијских средстава уговорених и исплаћених по Финансијском адендumu 4. Споразума о пружању услуга трагања за ваздухопловом и спасавању лица у цивилном ваздухопловству и Анексу 1. овог адендума за 2020.г.
 - Закључен Анекс 1. Финансијског адендума 5. Споразума о пружању услуга трагања за ваздухопловом и спасавању лица у цивилном ваздухопловству за 2021.г.
 - Закључен Анекс 2. Финансијског адендума 5. Споразума о пружању услуга трагања за ваздухопловом и спасавању лица у цивилном ваздухопловству за 2021.г.
 - Закључен Финансијски адендum 6. Споразума о пружању услуга трагања за ваздухопловом и спасавању лица у цивилном ваздухопловству за 2022.г.
 - Закључен Анекс 1. Финансијског адендума 6. Споразума о пружању услуга трагања за ваздухопловом и спасавању лица у цивилном ваздухопловству за 2022.г.
- МО:
 - Анализа извештаја МО о наменском трошењу одобрених финансијских средстава по основу Финансијског Адендума 5. Споразума о пружању услуга трагања за ваздухопловом и спасавању лица у цивилном ваздухопловству и Анекса 1.овог адендума за 2020.г. и прихватање истог.
 - Закључен Споразум о пружању услуга трагања за ваздухопловом и спасавању лица у цивилном ваздухопловству између Директората цивилног ваздухопловства РС и Министарства одрбране РС
 - Закључен Анекс 1. Финансијског адендума 6. Споразума о пружању услуга трагања за ваздухопловом и спасавању лица у цивилном ваздухопловству за 2021.г.
 - Закључен Анекс 2. Финансијског адендума 6. Споразума о пружању услуга трагања за ваздухопловом и спасавању лица у цивилном ваздухопловству за 2021.г.
 - Закључен Финансијски адендum 1. Споразума о пружању услуга трагања за ваздухопловом и спасавању лица у цивилном ваздухопловству за 2022.г.
 - Закључен Анекс 1. Финансијског адендума 1. Споразума о пружању услуга трагања за ваздухопловом и спасавању лица у цивилном ваздухопловству за 2022.г.
- ЦКС:
 - Закључен Анекс 4. Споразума о ангажовању спасилачких тимова ЦКС за пружање услуге трагања за ваздухопловом и спасавању лица у цивилном ваздухопловству РС
 - Анализа извештаја ЦКС и израда Информације од 03.03.2022.г о наменском трошењу финансијских средстава уговорених и исплаћених по Финансијском адендumu 2. Споразума о ангажовању спасилачких тимова Црвеног крста Србије за пружање услуге трагања за ваздухопловом и спасавању лица у цивилном ваздухопловству РС и Анексу 1. овог адендума за 2020.г.
 - Закључен Анекс 1. Финансијског адендума 3. Споразума о ангажовању спасилачких тимова Црвеног крста Србије за пружање услуге трагања за ваздухопловом и спасавању лица у цивилном ваздухопловству РС за 2021.г.

- Анализа Извештаја ЦКС и израда Информације о наменском трошењу средстава ЦКС по Финансијском Адендumu 3. и Анексу 1. овог адендума за 2021.г. од 16.08.2022.г.
- Закључен Финансијски адендum 4. Споразума о ангажовању спасилачких тимова Црвеног крста Србије за пружање услуге трагања за ваздухопловом и спасавању лица у цивилном ваздухопловству РС за 2022.г.
- Закључен Анекс 1. Финансијског адендума 4. Споразума о ангажовању спасилачких тимова Црвеног крста Србије за пружање услуге трагања за ваздухопловом и спасавању лица у цивилном ваздухопловству РС за 2022.г.
- Закључен Анекс 2. Финансијског адендума 4. Споразума о ангажовању спасилачких тимова Црвеног крста Србије за пружање услуге трагања за ваздухопловом и спасавању лица у цивилном ваздухопловству РС за 2022.г.
- ГСС:
 - Анализа извештаја ГСС и израда Информације од 18.04.2022.г. о наменском трошењу средстава ГСС по Адендumu 1. Споразума о ангажовању спасилачких тимова Горске службе спасавања за пружање услуге трагања за ваздухопловом и спасавања лица у цивилном ваздухопловству и Анексу 1. и 2. овог адендума за 2020.г.;
 - Закључен Анекс 1. Финансијског адендума 2. Споразума о ангажовању спасилачких тимова Горске службе спасавања за пружање услуге трагања за ваздухопловом и спасавања лица у цивилном ваздухопловству РС за 2021.г.
 - Закључен Финансијски адендum 3. Споразума о ангажовању спасилачких тимова Горске службе спасавања за пружање услуге трагања за ваздухопловом и спасавања лица у цивилном ваздухопловству РС за 2022.г.
 - Анализа извештаја ГСС и израда Информације од 11.07.2022.г. о наменском трошењу средстава ГСС по Адендumu 2. Споразума и Анексу 1. овог адендума за 2021.г.
 - Закључен Анекс 1. Финансијског адендума 3. Споразума о ангажовању спасилачких тимова Горске службе спасавања за пружање услуге трагања за ваздухопловом и спасавања лица у цивилном ваздухопловству РС за 2022.г.
- КЦС
 - Израда Информације од 18.04.2022.г. о годишњем извештају Универзитетског КЦС о наменском трошењу средстава по Адендumu 5. и Анексу 1. овог адендума за 2020.г.
- КЦН
 - Израда Информације од 6.7.2022.г. о годишњем извештају о наменском трошењу средстава по Финансијском адендumu 5. и Анексу 1. овог адсендума за 2020.г.

Пословно планирање:

У току извештајног периода израђени су следећи планови у Директорату:

- 1) Национални план безбедности у цивилном ваздухопловству РС 2023-2024 (ССП РС);
- 2) Планови набавки ДЦВ за 2022.г. (План јавних набавки и набавки на које се не примењује ЗЈН) усвојени Одлуком директора ДЦВ од 31.01.2022.г. као и (3) измене ових планова;
- 3) предлог стратешких смерница за период 2023-2027.г. на основу којих је израђен Стратешко пословни план ДЦВ за исти период, све уважавајући утицај светске пандемије вируса Covid-19 на цивилно ваздухопловство; с тим у вези урађена је финансијска пројекција за период 2022-2027.г. са предлогом мера за поступање у наредном периоду;
- 4) Програм рада ДЦВ за 2023.г. од 16.12.2022.г. (документ усаглашен са Стратешко пословним планом ДЦВ за период 2023-2027); Извод из Програма рада за 2023.г. је достављен Министарству за људска и мањинска права и друштвени дијалог по питању родне равноправности;
- 5) Финансијски план за 2023.г. од 16.12.2022.г. (документ усаглашен са Стратешким пословним планом ДЦВ за период 2023-2027.г.);
- 6) израда и редовно ажурирање пројекције новчаног тока ДЦВ за период 2022-2025.г.
- 7) израда плана ликвидности и пословног резултата на захтев банака и МФ.

Пословно извештавање:

У току извештајног периода израђени су следећи извештаји у Директорату:

- 1) Месечни извештаји о контроли надзираних субјеката и достава Министарству државне управе и локалне самоуправе;
- 2) Годишњи извештаја о контроли квалитета (упућује се Националном комитету за обезбеђивање у ваздухопловству);
- 3) Извештај о правима путника за 2022.г.;
- 4) Годишњи извештај о радњама преузетим у циљу примене Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја који се објављује на порталу Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности;
- 5) Пословно извештавање:
 - Извештај о реализацији СПП за период 2021-2025.г.; Извештај о раду ДЦВ за 2021.г. усвојен од стране УО ДЦВ 22.02.2022.г. и достављен МГСИ на даље поступање; израда упоредног приказа Програма рада и Извештаја о раду ДЦВ за 2021.г. за УО ДЦВ;
 - Израда (3) квартална Извештаја о међународним активностима ДЦВ у 2022.г. по одлуци УО ДЦВ од јуна 2020.г.
 - Израда месечног, полугодишњег и годишњег извештаја о спроведеним проверама и инспекцијском надзору Сектора за саобраћајну делатност, пловидбеност и ваздухопловно особље;
 - Периодично (месечно) извештавање сектора ДЦВ о реализацији активности утврђених Програмом рада за 2022.г.;
 - Израда месечних извештаја о раду запослених;
- 6) Извештавање о реализацији прихода и расхода ДЦВ:
 - Израда (3) квартална извештаја о реализацији Финансијског плана ДЦВ за 2022.г.;
 - Израда процене реализације Финансијског плана за 2022.г.;
 - месечно извештавање о реализацији пројектованог новчаног тока.
- 7) Извештавање о набавкама:
 - израда годишњег извештаја о набавкама на које се не примењује ЗЈН за 2021.г. и објављивање истог на порталу јавних набавки јануара 2022.г.; евиденција набавки на које се не примењује ЗЈН у 2022.г. за потребе извештавања по ЗЈН;
 - месечно извештавање руководства о реализацији планова набавки за 2022.г.

Терминалне накнаде:

Обрада кварталних извештаја *SMATSA* доо о фактурисаним и наплаћеним терминалним накнадама, израда и закључење са *SMATSA* доо Споразума о исплати потраживања Директората по основу терминалних накнада за 2022.г. као и анекса ових споразума за године од 2008. до 2022.г. и то (47) анекса,; израда и достава *SMATSA* доо (4) рачуна за део терминалних накнада који припада ДЦВ (за 4. квартал 2021.г. и 1-3. квартал 2022.г.) као и (7) књижних одобрења ((4) за 2022.г. и (3) за 2021.г.).

У току 2022. је започета израда нацрта Споразума о исплати потраживања Директората по основу терминалних накнада за 2023.г. са Анексом 1. овог споразума.

Рутне накнаде:

У складу са Протоколом о методологији за утврђивање трошковне основе зоне наплате рутних накнада Србија-Црна Гора-КФОР и обрачун висине јединице рутне накнаде, Директорат је одређен за обједињавање свих података у вези са рутним накнадама ове зоне. У току извештајног периода реализоване су следеће активности:

- израђен је и закључен Протокол о инструкцијама за расподелу рутних накнада за 2022.г. у оквиру заједничке СМК зоне наплате рутних накнада;
- извршен је обрачун стварних рутних трошкова ДЦВ за 2021.г., израђена прелиминарна пројекција трошкова ДЦВ за период 2023-2027.г. маја месеца и коначна октобра 2022.г.;

- израђен је Протокол о инструкцијама за расподелу рутних накнада за 2023.г. у оквиру заједничке СМК зоне наплате рутних накнада и достављен на потписивање;
- Обрада података са *Eurocontrol* екстранет портала *ETNA* и израда месечних рачуноводствених исправа за рутне накнаде;

Накнаде за унапређење ваздушног саобраћаја (ДЦВ путничка/робна накнада):

По питању накнада за унапређење ваздушног саобраћаја, реализоване су следеће активности:

- обрада и провера података из извештаја оператера аеродрома, комуникација са оператерима аеродрома и издавање месечних рачуна за ДЦВ путничку и ДЦВ робну накнаду;
- евиденција плаћања ових накнада у апликацији ДЦВ накнаде;
- месечно извештавање руководства о 10 највећих дужника за ДЦВ путничку и ДЦВ робну накнаду, као и о 5 авио-превозиоца/оператера аеродрома са највећим учешћем у приходу ДЦВ из ових накнада.

Набавке

У току 2022.г. покренута су (23) поступка јавних набавки на основу чега је закључено (18) уговора и то по следећим поступцима:

Бр.наб.	Назив јавне набавке	Статус
ЈН 1/2022	Израда и штампање сертификата са холограмом за особље обезбеђивања	закључен уговор
ЈН 2/2022	Осигурање зграде, колективно осигурање запослених, путно осигурање, осигурање службених возила и полиса осигурања од одговорности према трећим лицима	закључен уговор
ЈН 3/2022	Електрична енергија	закључен уговор
ЈН 4/2022	Одржавање система за дојаву и гашење пожара и клима у ситем сали, као и превентивно и интервентно одржавање УПС уређаја и система надзора у сервер сали	обуштављено
ЈН 5/2022	Чишћење радног простора	закључен уговор
ЈН 6/2022	Нафтни деривати	обуштављено
ЈН 7/2022	Мобилна телефонија	закључен уговор
ЈН 8/2022	Тонери	обуштављено
ЈН 9/2022	Тонери	закључен уговор
ЈН 10/2022	Нафтни деривати	закључен уговор
ЈН 11/2022	Одржавање система за дојаву и гашење пожара	закључен уговор
ЈН 12/2022	Обнова лиценци за бекап софтвер	закључен уговор
ЈН 13/2022	Нафтни деривати за потребе службених возила	закључен уговор
ЈН 14/2022	Софтвер за теоријске испите	закључен уговор
ЈН 15/2022	Изнајмљивање паркинг простора	закључен уговор
ЈН 16/2022	Молерско фарбарски радови, кречење	закључен уговор
ЈН 17/2022	Одржавање система за заштиту апликативних сервера и база података и система заштите при интеграцијама са екстерним системима	закључен уговор
ЈН 18/2022	Обука <i>Auditing Techniques Flight and Ground Operations -Compliance Monitoring</i>	закључен уговор
ЈН 19/2022	Авио-превоз и хотелски смештај	закључен уговор
ЈН 20/ 2022	Унапређење и одржавање базе догађаја	закључен уговор
ЈН 21/2022	Мрежна баријера нове генерације (NGFW)	поступак у току
ЈН 22/2022	Системска подршка и одржавање целокупног серверског и disk storage система	обуштављено
ЈН 23/2022	Одржавање рачунарске мреже	поступак у току

Табела 44: Јавне набавке

У току извештајног периода спроведено је (195) поступака набавки на које се не примењује Закон о јавним набавкама.

У оквиру закљученог уговора за набавку авио-превоза и хотелског смештаја, у току 2022.г. је реализовано (207) захтева за службено путовање у земљи и иностранству.

11.5.4 *Остали опити послови*

Поред свега претходно наведеног, у току 2022.г. реализоване су и следеће активности:

- редовна комуникација са канцеларијом Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности, Заштитником грађана и сл. Израда и достава обавештења тражиоцу информација сходно Закону о слободном приступу информацијама од јавног значаја. Израда Информатора о раду који је објављен у Јединственом информационом систему информатора о раду.
- управљање интернет страницом ДЦВ и уређивање и вођење друштвених мрежа;
- организација 59-65. седнице УО ДЦВ;
- попис, креирање и ажурирање административних поступака за привредне субјекте и грађане у Регистру административних поступака који води Републички секретаријат за јавне политике.

Број *110-01-0001/2023-0003*
У Београду, *01 MAR 2023*

УПРАВНИ ОДБОР

Председник

Проф. др Оља Чокорило, дипл. инж.

ПРИЛОГ: СКРАЋЕНИЦЕ

ААА	Сектор за саобраћајну делатност, пловидбеност и ваздухопловно особље
АКЛ	Аеродромска контрола летења
АЦВ ЦГ	Агенција цивилног ваздухопловства Црне Горе
АКВ	ЈП за аеродромске услуге Аеродром Ниш, Ниш
АНТ	АД Аеродром Никола Тесла Београд
ААС	Сектор за ваздушну пловидбу, аеродроме и обезбеђивање
БХДЦА	Дирекција за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине
ВС	Војска Србије
ВМА	Војно медицинска академија
ВМО	Ваздухопловно медицинско особље
ГСС	Горска служба спасавања
ДРИ	Државна ревизорска институција
ДЦВ/Директорат	Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије
Евроконтрол	Европска организација за безбедност ваздушне пловидбе
ЕЗ	Европска заједница
ЕК	Европска комисија
ЕУ	Европска унија
Закон/ЗВС	Закон о ваздушном саобраћају
ЗИН	Закон о инспекцијском надзору
ЗЈН	Закон о јавним набавкама
ЈН	јавна набавка
ЈНМВ	јавна набавка мале вредности
КЕИ	Канцеларија за европске интеграције Владе Републике Србије
КЛ	Контролори летења
КСНБЗТП	Канцеларију Савета за националну безбедност и заштиту тајних података
КЦН	Клинички центар Ниш
КЦС	Клинички центар Србије
ЛАПЛ	
МО	Министарство одбране Републике Србије
МГСИ	Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре Републике Србије
МУП	Министарство унутрашњих послова Републике Србије
НПАА	Национални програм за усвајање правних тековина Европске уније (<i>National Programme for the Adoption of the Acquis</i>)
НБС	Народна банка Србије
ОЈ ДЦВ	Организациона јединица Директората
ПП	против-пожарна
РХМЗ	Републички хидрометеоролошки завод Републике Србије
СКЦ	Спасилачко координациони центар
СТС	Сектор трагања и спасавања
УО ДЦВ	Управни одбор Директората

АСАМ	Програм за праћење континуалне пловидбености ваздухоплова (<i>Aircraft continuous Airworthiness Monitoring Programme</i>)
AIP	Зборник ваздухопловних информација (<i>Aeronautical Information Package</i>)
АМНС	Систем за аутоматску обраду порука (<i>Automatic Message Handling System</i>)
АМЕ	овлашћени лекар
АМС	Центар за ваздухопловну медицину (<i>Aeromedical Center</i>)
АНС	Услуге ваздушне пловидбе (<i>Air Navigation Services</i>)
АОС	Потврда о оспособљености за обављање јавног авио-превоза
APP	Прилазна контрола летења
АТСО	Контролор летења (<i>Air Traffic Controller</i>)
АТFCM	Управљање протоком и капацитетом ваздушног саобраћаја (<i>Air Traffic Flow and Capacity Management</i>)
АТМ	Управљање ваздушним саобраћајем (<i>Air Traffic Management</i>)
AWOPS	<i>Application for all Weather Operations Approval</i>
СКЛ / ЦКЛ	Центар контроле летења

CDDR	Централна зона за прикупљање информација путем COSPAS-SARSAT (<i>Central Data Distribution Region</i>)
CNS	Услуге комуникације, навигације и надзора (<i>Communication, Navigation and Surveillance</i>)
ECAA	Заједничко европско ваздухопловно подручје
ECQB	Европска централна банка питања (<i>European Central Question Bank</i>)
FAA	Ваздухопловна власт САД (<i>Federal Aviation Authority</i>)
FCL	Лиценцирање ваздухопловног особља (<i>Flight Crew Licencing</i>)
FSTD	Симулатор (<i>Flight Simulation Training Device</i>)
IANS	Институт за ваздушну пловидбу (<i>Institute of Air Navigation Studies</i>)
IBRD	Међународна база регистрованих радио предајника (<i>IBRD – International 406 MHz Beacon Registration Database</i>)
ICAO	Међународна организација цивилног ваздухопловства
ICAO ICVM	ICAO Coordinated Validation Mission (ICVM)
ICAO SARP	ICAO стандарди и препоручена пракса
IMO	Међународна поморска организација
ITU	Међународна телекомуникациона унија
QMS	Систем управљања квалитетом
JAATO	Центар за обуку заједничких ваздухопловних власти (<i>Joint Aviation Authorities Training Organisation</i>)
LSSIP / ESSIP	Локални план примене јединственог неба (<i>Local Single Sky Implementation Plan</i>) / Европска примена јединственог неба
MED	Ваздухопловна медицина
MEL	Листа минималне опреме (<i>Minimum Equipment List</i>)
MET	Услуге ваздухопловне метеорологије
MNPS	(<i>Minimum Navigation Performance Specifications</i>)
NAT	Регион северног Атлантика (<i>Nort Atlantic Region</i>)
NOF	NOTAM биро (<i>NOTAM Office</i>)
NOTAM	Хитно ваздухопловно обавештење (<i>Notice to Airmen</i>)
OJT	Обука на послу / пракса (<i>On job training</i>)
OPS	Саобраћајна делатност (<i>Operations</i>)
OSC	Координатор на месту догађаја (<i>On Scene Coordinator</i>)
PART	Део ваздухопловних прописа EASA
PBN	Навигација заснована на могућностима ваздухоплова (<i>Performance Based Navigation</i>)
PEL	Лиценцирање ваздухопловног особља (<i>Personal licensing</i>)
RASARAC	Регионални саветодавни комитет за трагање и спасавање у цивилном ваздухопловству
RASP	Радна група за регионални план безбедности ваздухопловства (<i>Regional Aviation Safety Plan</i>)
RVSM	(<i>Runway Visual Separation Minima</i>)
SAFA	Процена безбедности страних ваздухоплова на платформи (<i>Safety Assesment of Foreign Aircraft</i>)
SAR	Трагање и спасавање
SES	Јединствено европско небо
SMATSA доо	Контрола летења Србије и Црне Горе SMATSA д.о.о. Београд
SMS	Систем управљања безбедношћу
TKL	Терминална контрола летења
TSA	Агенција за обезбеђивање ваздушног саобраћаја САД
TWR	Торањ (<i>Tower</i>)